

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**UZAKTAN EĞİTİM PROGRAMLARININ ETKİNLİLİĞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**(G.Ü. BİLİŞİM SİSTEMLERİ UZAKTAN EĞİTİM TEZSİZ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan
Gülistan YADİGAR

**Ankara
Temmuz, 2010**

Gülistan YADİGAR	Uzaktan Eğitim Programlarının Etkinliğinin Değerlendirilmesi (G.Ü. Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programı Örneği)	ANKARA-2010
------------------	--	-------------

**GAZİ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ ANABİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİMİ BİLİM DALI**

**UZAKTAN EĞİTİM PROGRAMLARININ ETKİNLİLİĞİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ**

**(G.Ü. BİLİŞİM SİSTEMLERİ UZAKTAN EĞİTİM TEZSİZ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI ÖRNEĞİ)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Gülistan YADİGAR

Danışman: Prof. Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET

**Ankara
Temmuz, 2010**

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Gülistan YADİGAR'ın Uzaktan Eğitim Programlarının Etkinliğinin Değerlendirilmesi (G.Ü. Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programı Örneği) başlıklı tezi 18/06/2010 tarihinde, jürimiz tarafından Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalında Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanın):

Prof. Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET

.....

Üye:

Prof. Dr. Ülker AKKUTAY

.....

Üye:

Yrd. Doç. Dr. Şaban ÇETİN

.....

ÖNSÖZ

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi bilim dalı yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma “Uzaktan Eğitim Programlarının Etkinliğinin Değerlendirilmesi (Gazi Üniversitesi Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programı Örneği)” adını taşımaktadır.

Araştırma beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde araştırmanın problemi, ikinci bölümde kuramsal çerçeve, üçüncü bölümde araştırmanın yöntemi, dördüncü bölümde bulgular ve yorumlar, beşinci bölümde ise sonuç ve öneriler yer almaktadır.

Böyle bir konu üzerinde çalışmamı öneren, karşılaştığım zorlukların aşılmasında bana yol gösteren ve araştırmanın her aşamasında değerli görüş ve yardımlarını esirgemeyen hocam, Prof. Dr. Sn. Leyla Küçükahmet’e teşekkürlerim sonsuzdur.

Araştırmanın literatür taramasında emeği geçen Sn. Tuğrul Tolga Demirtaş’a ve verilerin çözümlemesinde desteğini esirgemeyen, çalışmanın her aşamasında tavsiyelerinden yararlandığım Arş. Gör. Sn. Ertan Düzgüneş’e, anketi büyük bir özveriyle dolduran öğrencilere ve eğitim hayatım boyunca beni her konuda destekleyen canım aileme sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Gülistan YADİGAR

Ankara, 2010

ÖZET

UZAKTAN EĞİTİM PROGRAMLARININ ETKİNLİLİĞİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (GAZİ ÜNİVERSİTESİ BİLİŞİM SİSTEMLERİ UZAKTAN EĞİTİM TEZSİZ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI ÖRNEĞİ)

YADİGAR, Gülistan

Yüksek lisans, Eğitim Programları ve Öğretimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET

Haziran-2010, 92 Sayfa

Araştırmanın amacı, Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının bu programa kayıtlı yüksek lisans öğrencilerinin görüşleriyle değerlendirmesini yapmaktır.

Veri toplama aracı olarak literatür taraması ve anket tekniği kullanılmıştır. Araştırma sürecinde konuyla ilgili birçok kaynak ve bu konuda yapılmış araştırmalar incelenerek araştırma projelendirilmiş ve veri toplama aracı geliştirilmiştir. Veriler ayrı ayrı toplanmış, analiz edilmiş ve elde edilen veriler sonuçta bir araya getirilmiştir.

Araştırmanın çalışma evrenini programa devam eden 75 öğrenci oluşturmaktadır. Anket formunu uygulamak için 62 kişiye ulaşılmıştır ve uygulanmıştır.

Öğrenciler için hazırlanmış olan anket formu, birinci bölümde 11, ikinci bölümde 33 soru olmak üzere toplam 44 sorudan oluşmaktadır.

Elde edilen bilgiler çapraz tablolar ve program hakkında öğrencilerin görüşlerini saptamak amacıyla verilerin frekansları ve yüzdelik dilimleri halinde verilmiştir.

Sonuç olarak öğrencilerin büyük bir kısmı gelecekte yine uzaktan eğitim programı tercih edebileceklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler programın ön hazırlığı ve amaçlarını olumlu olarak değerlendirirken, dikkate değer bir kısmı da bu konuda

sorunlar yaşadığını, programı içerik yönünden yetersiz bulduklarını, öğretim süreçlerini ise olumlu bulduklarını bildirmişlerdir. Öğrenme sürecine etkin katılımının sağlanması ve bir sorunla karşılaştıklarında yardım alabilmeleri konusundaki eksiklik sisteminin en dezavantajlı yönü olarak görünmektedir. Öğrenciler programı uygulamalı dersler, araç-gereçler ve kendilerine sağlanan geri dönüş konusunda yetersiz bulduklarını belirtmişlerdir.

Bu bulgular ışığında ortaya çıkan sonuçlara dayalı olarak önerilere yer verilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Eğitim Programları, Uzaktan Eğitim, Uzaktan Öğretim, Uzaktan Öğrenme

ABSTRACT
THE EVALUATION OF THE EFFICIENCY OF DISTANCE EDUCATION
PROGRAMS
(GAZİ UNIVERSITY INFORMATICS SYSTEMS DISTANCE EDUCATION
SAMPLE FOR NON-THESIS MASTER PROGRAM)

Yadigar, Gülistan
Master Thesis, Division Of Curriculum And Instruction
Advisor: Prof. Dr. Leyla KÜÇÜKAHMET
June, 2010, 92 pages

The aim of this study is to make the evaluation of Gazi University informatics systems distance education non-thesis master program with the opinion of the students that are enrolled to this program.

Litterateur scanning and inquiry technique was used as data collection device. Throughout the process of the research, it was projected by examining many resources and data collection device was developed. The datas were collected seperately, analyzed and the datas obtained were brought together in conclusion.

The environment of the research is composed of 75 students who attend program. To apply the survey form to 62 students were reached and implemented.

There is the survey form prepared to be applied to the students composed of 44 questions at total,11 at the first part, 33 questions at the second part.

The information obtained was given in cross charts and the frequency and in percentile zones of datas in order to determine the views of students about the program.

As a result, most of the students attending stated that they might choose distance education program again in future. Students notified positive opinions about the preparation and aim of the program, it is seen that a significant part had problems. While the students thought that the program was disqualified in terms of content, they have generally notified positive views about teaching processes.

The disqualification in both the participation of the students in an effective way to the learning process and the assistance they may get when they face a problem is regarded as the most disadvantageous aspect of system.

By the way, the students stated that the program was disqualified in terms of applied courses, supplies and the feedback that was provided to them.

In the light of these findings, the suggestions made are given place.

Key Words: Education, Education Programs, Distance Education, Distance Learning, Distance Instruction.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

JÜRİ ÜYELERİNİN İMZA SAYFASI.....	ii
ÖNSÖZ.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	vi
TABLolar LİSTESİ.....	x
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xi
GRAFİKLER LİSTESİ.....	xii
1. GİRİŞ.....	1
1.1 Problem Durumu.....	1
1.2 Amaç.....	4
1.3 Önem.....	5
1.4 Varsayımlar.....	7
1.5 Sınırlılıklar.....	7
1.6 Tanımlar.....	8
2. KURAMSAL ÇERÇEVE.....	9
2.1.Uzaktan Eğitimin Doğuşu.....	9
2.2.Uzaktan Eğitim.....	10
2.3.Dünyada Uzaktan Eğitimin Tarihi Gelişimi.....	14
2.4.Ülkemizde Uzaktan Eğitimin Tarihi Gelişimi.....	19
2.5.Türkiye’de Bazı Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	20
2.5.1. Afyon Kocatepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	34
2.5.2. Anadolu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	34
2.5.3. Ahmet Yesevi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	35
2.5.4. Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	36
2.5.5. Atılım Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	36
2.5.6. Bahçeşehir Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	37
2.5.7. Balıkesir Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	37
2.5.8. Beykent Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	37
2.5.9. Bilkent Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	38
2.5.10. Çukurova Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	38
2.5.11. Doğu Akdeniz Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	38
2.5.12. Fatih Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	39
2.5.13. Fırat Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	39
2.5.14. İstanbul Üniversitesi ve Harran Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	40
2.5.15. İstanbul Aydın Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	41
2.5.16. İstanbul Bilgi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	41
2.5.17. İstanbul Teknik Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	42
2.5.18. Karabük Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	42
2.5.19. Kırıkkale Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	43
2.5.20. Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	43
2.5.21. Mersin Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	44
2.5.22. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	44
2.5.23. Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	45

2.5.24. Selçuk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	46
2.5.25. Süleyman Demirel Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları	47
2.5.26. Trakya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları	47
2.5.27. Uşak Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları	47
2.5.28. Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları.....	48
2.5.28.1. Gazi Üniversitesi Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programı	50
3.YÖNTEM.....	53
3.1 Araştırmanın Modeli	53
3.2 Evren ve Örneklem	54
3.3 Verilerin Toplanması	54
3.4 Verilerin Analizi	55
4. BULGULAR VE YORUM.....	56
4.1 Öğrencileri Betimlemeye İlişkin Bulgular	56
4.2 Öğrencilerin İzledikleri Programı Değerlendirmelerine Yönelik Bulgular	67
5. SONUÇ VE ÖNERİLER	87
5.1 Sonuçlar	87
5.2 Öneriler.....	89
5.2.1 Uzaktan Eğitim Programlarının Etkinliğini Arttırmaya Yönelik Öneriler.....	89
5.2.2. Gazi Üniversitesi Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programına Yönelik Öneriler.....	91
KAYNAKÇA	93
EKLER.....	101

TABLULAR LİSTESİ

Tablo		Sayfa
Tablo 1	Dünya’da Uzaktan Eğitim Uygulamaları	17
Tablo 2	Türkiye’de Bazı Uzaktan Eğitim Ön Lisans Programları.....	27
Tablo 3	Türkiye’de Bazı Uzaktan Eğitim Lisans Programları	30
Tablo 4	Türkiye’de Bazı Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans Programları.....	33
Tablo 5	Yaş ve Cinsiyet.....	57
Tablo 6	Medeni Durum ve Cinsiyet	59
Tablo 7	İş ve Medeni Durum	61
Tablo 8	Çalışma Saatleri ve İş Durumu.....	63
Tablo 9	İş Durumları ve Uzaktan Eğitimi Tercih Etme Nedenleri	67
Tablo 10	Öğrencilerin İş Durumları ve Programı Takip Ettikleri Yer.....	68
Tablo 11	Amaç ve Gelecekte Uzaktan Eğitim Programı Tercih Etme	69
Tablo 12	Ön Hazırlık.....	71
Tablo 13	Amaç.....	72
Tablo 14	İçerik	73
Tablo 15	Öğrenim Yönetim Sistemi	75
Tablo 16	Yöntem.....	77
Tablo 17	Uygulamalı Dersler.....	78
Tablo 18	Araç-Gereç	79
Tablo 19	Değerlendirme Süreçleri	80
Tablo 20	Öğretim Elemanları	81
Tablo 21	Genel Değerlendirme.....	83

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil	Sayfa
Şekil 1 Uzaktan Eğitim Modelleri.....	11
Şekil 2 E-Öğrenme Ortamları	12
Şekil 3 Uzaktan Eğitim Ortamları.....	21

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik	Sayfa
Grafik 1 Yaş ve Cinsiyet.....	57
Grafik 2 Medeni Durum ve Cinsiyet.....	59
Grafik 3 İş ve Medeni Durum.....	61
Grafik 4 Çalışma Saatleri ve İş Durumu	63
Grafik 5 Cinsiyet	64
Grafik 6 Yaş Aralığı	65
Grafik 7 Medeni Durum	65
Grafik 8 İş Durumu	66
Grafik 9 Çalışma Saatleri.....	66
Grafik 10 Program Değerlendirmesi (Genel)	84

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde araştırmaya yönelik problem durumu, amacı, önemi ve varsayımlara yer verilmiştir.

1.1 Problem Durumu

Sürekli bir gelişim ve değişim içerisinde olan bilim ve teknoloji yeni koşullar meydana getirmektedir. Meydana gelen yeni koşullara uyum sağlayabilmek için toplumlar bir arayış içerisinde girmişlerdir. Toplumların bu arayıştaki öncelikli hedefi bilgi toplumu olabilmektir. Bilgi teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşmasıyla toplumlar bilgi toplumu haline gelmiştir.

Bilgi toplumu, bilgiyi arayan, ona ulaşabilen, ulaştığı ve elde ettiği bilgileri sınıflandırabilen, depolayabilen ve en iyi şekilde değerlendirebilen bireylerden oluşan toplumdur(Tebliğler Dergisi, 1998:s.2492). Bilgi toplumlarının temelinde ise teknoloji bulunmaktadır (Akkoyunlu, 1995).

Toplumlar zaman geçtikçe bilgi toplumu olma sürecinin, öneminin farkına varmış ve bu süreçte ortaya çıkan sorunlara çözüm yolu bulabilmek ve bireylere daha iyi olanaklar içerisinde eğitim sağlayabilmek için yeni arayışlar içerisinde girmişlerdir. Bu arayışlarla birlikte, bilgiyi üretme ve ürettiği bilgiyi nasıl kullanacağı hakkında karar verme bilgisi için eğitimin öncelikli bir öneme sahip olduğu fikri ortaya çıkmıştır.

“Eğitim, bireyin içinde yaşadığı toplumda davranış biçimi edindiği süreçler toplamıdır” (Varış, 1998).

Sürekli olarak değişmekte olan toplum ve bireylerin değişen çağ koşullarına uygun olarak eğitim olanaklarından ihtiyaçları doğrultusunda yararlanmaları ve eğitim

olanaklarından yararlanırken yaş, zaman, mekan gibi değişkenler bakımından sınırlandırılmaması gerekliliği ortaya çıkmaktadır.

Hızla artan nüfusa bağlı olarak, gerek eğitim çağı içinde gerekse dışında kalan ve eğitilmesi gereken insan sayısı artmaktadır. Sürekli gelişen teknolojiler ve bunlara bağlı olan endüstriler de daha fazla eğitilmiş personele gerek duymakta ve eğitim kurumlarından bunu talep etmektedir. Ancak tüm bu istemlere karşıt olarak genel bütçe içinden eğitim için ayrılan miktarlar ya aynı kalmakta ya da düşüş göstermektedir. Dolayısıyla birey başına düşen eğitim harcamaları giderek artmaktadır. Eğitilmesi gerekli nüfusun karşısında birey başına düşen eğitim harcamaları sürekli olarak düşme eğilimi göstermektedir (Algan, 1996).

Bu tür sınırlamaları ortadan kaldıran ve bu gereksinimlere cevap verebilen eğitim uygulamalarından birisi de “uzaktan eğitim”dir.

Sürekli bir gelişim içerisinde olan bilimin eğitim alanına da yansımalarıyla birlikte eğitime olan talep artışı, maliyet konusunda sıkıntıların yaşanması ve teknolojik gelişmeler uzaktan eğitim sisteminde gelişmelere neden olmuştur.

Uzaktan eğitim yaklaşımı aracılığıyla var olan örgün ve yaygın eğitim koşullarına ek olanaklar getirerek çağımızın zorunlu kıldığı eğitim gereksinimleri sağlanabilir ve eğitimin daha geniş kitlelere ulaştırılması mümkün olabilir (Orhan ve Akkoyunlu, 1999: 136).

Günümüzde uzaktan eğitim sistemleri eğitime birçok katkı sağlamaktadır. Uzaktan eğitim kavramı eğitimi demokratikleştirmiş, eğitimde fırsat ve olanak eşitsizliğini gidermiş, eğitimde zaman ve mekan sınırlılıklarını ortadan kaldırmıştır.

Uzaktan eğitimde birey sınıf ortamı dışına taşındığı için bireysel olarak eğitimini alır. Eğitim kurumlarındaki ders saatleri kendilerine uygun olmayan bireylerin ve hasta, özürlü ve suçlu insanların eğitim ihtiyacını karşılamak için uzaktan eğitim en iyi çözümdür. Böylelikle geleneksel eğitime uygun olmayan öğrencilere eğitim hizmeti verilmiş olur (Özdem, 2007).

Uzaktan eğitim sistemi çeşitli aşamalardan geçerek bugünkü durumuna gelmiş ve dünyanın her yerine hızlı bir şekilde yayılmıştır.

Tüm bu katkılardan faydalanmak doğrultusunda Türkiye’de uzaktan eğitimin ortaöğretim ve yükseköğretim kademelerinde çeşitli uygulamalarına rastlanmaktadır. Eğitim kademelerine çeşitli boyutlarda yansımış olan uzaktan eğitim uygulamaları ve eğitim teknolojisindeki gelişmeler ile birlikte bilişim teknolojileri de yaşanan gelişmelerin merkezinde yer almaktadır.

Bilgi, gelişen teknolojilerle birleşince bilişim teknolojilerini oluşturmuştur ve bilişim teknolojileri yaşamın her alanına girmiştir (Tuti, 2005).

Toplumların hızlı bir şekilde teknolojiyi öğrenmesi ve kullanması gerekliliği şüphesiz ki eğitimde de teknoloji kullanımını gerekli kılmıştır ve bu ilerleme eğitim programlarına da yansımıştır.

Gelişen teknoloji ve buna bağlı olarak sürekli bir değişim içerisinde olan çağ insanları yükseköğretim ile yetinmeyip bunun üzerine yüksek lisans eğitimi olarak bilgi teknolojilerini kullanan bilişim sistemleri eğitimini almaya yönelmiştir.

2008-2009 eğitim-öğretim yılında Gazi Üniversitesi de bu uygulamaya bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programı ile başlamıştır.

Bugüne kadar yapılmış olan çalışmalar incelendiğinde Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının değerlendirilmesiyle ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Uzaktan eğitim programlarının çeşitli boyutlar açısından incelenmesi, durumunun değerlendirilmesi alandaki diğer uygulamalara yeni boyutlar kazandıracaktır. Bu nedenle; Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının değerlendirilmesi problem durumu olarak ele alınmıştır.

1.2 Amaç

Bu araştırmanın yapılmasındaki temel amaç Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının bu programa kayıtlı yüksek lisans öğrencilerinin görüşleriyle değerlendirmesini yapmak ve bu programın geliştirilmesi için öğrencilerin bu program konusundaki önerilerini almaktır. Bu temel amaç doğrultusunda alt amaçlar şu şekilde belirlenmiştir.

1. Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına devam etmekte olan öğrencilerin kişisel özellikleri nelerdir?

2. Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında;

- a) Ön hazırlık
- b) Amaç
- c) İçerik
- d) Öğrenim Yönetim Sistemi
- e) Yöntem
- f) Uygulamalı Dersler
- h) Araç-gereçler
- ı) Ölçme-değerlendirme
- i) Öğretim Elemanları

boyutları açısından öğrenci görüşleri nelerdir?

1.3. Önem

Günümüzde gelişen teknoloji hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Gelişen teknoloji eğitime ve öğrenme-öğretme biçimlerine de yansımaktadır. Bu değişim ve gelişmelerle birlikte bilişim teknolojileri vazgeçilmez bir hal almış ve eğitimcileri yeni bilim dalları arayışına yönlendirmiştir.

Bilişim teknolojilerindeki hızlı değişimler, ülkeleri bir yandan çeşitli ekonomik ve sosyal çalkantılar içine sürüklerken, diğer yandan da yeni ekonomik süper güçler yaratmaktadır. İster geri kalmış olsun, isterse gelişmiş, bilişimin gücünün farkına varan tüm ülkeler, teknolojik gelişmelere ayak uydurabilmek için var güçleri ile planlar yapmakta, mevcut sistemlerini sorgulamakta ve bilgi toplumunun temel taşı olan insan gücünü her şeyin önüne çıkarmaktadırlar (Türkiye Bilişim Şurası, 2002). Bu sebeple üniversiteler programlarında bilişim teknolojileri ile ilgili alanlara geniş yer vermeye başlamıştır.

Bu uygulamaya Gazi Üniversitesi de bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programı ile başlamıştır. Bu programın farklı öğeleri açısından değerlendirilmesi eksikliklerin tamamlanması açısından önemlidir.

Bilimsel ilkeler ışığında ve önceki denemelerin açığa vurduğu ipuçlarından yararlanarak geliştirilip oluşturulmuş bir yetişegin gelişigüzel şartlanmalara kıyasla daha güvenilir ve işleme şansının, istenen ürünü çıkarma anlamında, yüksek olması beklenir. Fakat aynı kuvvetle söylenebilir ki güvenilir esaslar uyarınca meydana getirilmiş olmak, yetişek için bir işlerlik garantisi de sayılamaz (Ertürk,1982).

Program geliştirme kapsamlı bir çalışmadır ve ortaya konulan programların ne derece amaca uygun olduğu önem arz etmektedir. Küçükahmet'e göre program geliştirme, hazırlanmış programın uygulamada araştırma sonuçlarına göre devamlı olarak geliştirilmesidir (Küçükahmet, 1998). Varış program geliştirmenin dört ögesine dikkati çekmektedir.

- Program geliştirme operasyonel bir süreçtir.
- Program geliştirme kapsamlı bir süreçtir.
- Program geliştirme devamlı bir süreçtir.
- Program geliştirme bir araştırma sürecidir (Küçükahmet,2003).

Program geliştirmenin önemi program değerlendirmenin de ne kadar önemli olduğunu ortaya koymaktadır. Bundan dolayı program geliştirme süreklilik arz ettiği gibi eğitim programlarının da istenen davranışı meydana getirip getirmediğinin sürekli araştırılması gerekir.

Uygulanmakta olan uzaktan eğitim programlarının yeterli olup olmadığı, ihtiyaçları karşılayıp karşılamadığı günümüzde hala tartışılmakta olan bir konudur. Uygulanan program sonucunda öğrencilerde istenen davranışların ne derecede gerçekleşmiş olduğu bu programın değerlendirilmesi gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır. Programın değerlendirilmesi eksikliklerin görülüp tamamlanması ve istenen davranışları karşılaması açısından büyük önem taşır.

Eğitimde sosyalleşme, demokratikleşme, yaygınlaşma, istem-sunu dengesi geliştirme, maliyet-yarar boyutunda verim sağlama gibi noktalar uzaktan eğitimin dikkate değer katkılarından olarak geleneksel eğitim sistemlerinden farklı yönlerindedir (Karaağaçlı, 2004). Uzaktan eğitim ile geleneksel eğitimin birçok sınırlılığı ortadan kalkmaktadır.

2008-2009 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmış olan Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının eğitime katkısının nasıl olduğu yönünde kapsamlı çalışmalar bulunmamaktadır. Bu bakımdan Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programını inceleyip bu program doğrultusunda eğitim alan öğrencilerin programın sorunlarına ve eksikliklerine yönelik görüşlerini alarak programın genel bir değerlendirmesini yapmak bu alanda çalışma yapan yetkililere ışık tutması açısından gerek duyulmuştur.

Sonuç olarak, hem uzaktan eğitim sistemine hem de ilgili yüksek lisans programını geliştirme çalışmalarına katkı getirmesi açısından bu programın değerlendirilmesi önemlidir.

1.4. Varsayımlar

1. Bu araştırmada kullanılan anketin ölçülmek istenen niteliği saptayacak özelliklerde olduğu çünkü:

- a) Soruların ölçülmek istenen niteliklerin saptanmasını kapsayabilecek düzeyde hazırlandığı,
- b) Soruların bu konuyla ilgili geniş çaplı bir araştırmadan sonra saptanmak istenen nitelikleri ölçmeye uygun olarak hazırlandığı varsayılmıştır.

2. Araştırmada verilerin geçerlik ve güvenilirlik derecesinin yüksek olduğu çünkü:

- a) Veri toplama araçlarında bu alanda uzman kişilerin kontrollerinin yeterli olduğu,
- b) Araştırmaya katılan kişilerin katılım konusunda istekli olduğu varsayılmıştır.

1.5 Sınırlılıklar

1. Araştırma 2009-2010 öğretim yılında programa devam eden öğrenciler ile sınırlıdır.
2. Araştırmanın veri toplama aracı Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına kayıtlı öğrencilere yönelik hazırlanan anket ile sınırlıdır.
3. Araştırma Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında eğitim almakta olan 62 öğrencinin görüşleri ile sınırlıdır.

1.6 Tanımlar

Eğitim: Eğitim, 6nceden belirlenmiş amaçlara g6re insanların davranışlarında belli gelişmeler sağlamaya yarayan planlı etkinlikler dizgesidir. (K6c6kahmet, 2006).

Bilgisayar:”Kendisine verilen bilgileri çok s6ratlı bir Şekilde işleyen, aritmetik ve mantıksal işlemleri otomatik olarak yapan, yeni bilgiler elde edebilen bir makinedir”(G6ksel ve akır, 2001: 3).

Bilişim Teknolojileri: Elektronik ortamları ya da benzer ortamlarda bulunan araçlar ve işlemlerle bilginin erişilmesi, yeniden yapılanması, organize edilmesi, ayıklanması, 6retilmesi, g6ncellenmesi, değişmesi s6relerinde kullanılmasını sağlayan teknolojilerdir (Tuti, 2005).

Uzaktan Eğitim: Geleneksel eğitim uygulamalarının 6đretim yaşı, zamanı, yeri, y6ntemi, amaçları ve benzeri sınırlılıklarına bağlı kalmaksızın; 6zel olarak hazırlanmış yazılı gereçler, kitle iletişim programları ve kısa s6reli y6z y6ze 6đretimin bir sistem b6t6nl6đ6 içerisinde kullanılması ile y6r6t6len eğitim etkinlikleridir (Hızal, 1983).

Program Değerlendirme: Yetişek geliştirmenin son ve tamamlayıcı halkası olan eğitim hedeflerinin gerçekleşme derecesini tayin etme s6recidir (Ert6rk, 1982).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

2.1 Uzaktan Eğitimin Doğuşu

Günümüzde ülkeler ekonomik refah, bilgi, teknoloji, üretim gibi kavramlar üzerinde hedeflerini belirlerler ve bu hedeflere en kısa zamanda ulaşabilmek için çaba harcamaktadırlar. Bu süreçte yapmaları gereken ödevler, farklılaşarak artış gösterirken bu durum karşısında öğrenilen bilginin içeriği ve seviyesi de değişim göstermektedir.

Kitle iletişim araçlarının yaygınlaşması, dünya üzerindeki değişimi etkileyen en önemli faktör haline gelmiş ve gündeme küreselleşme ve bilgi toplumu gibi kavramları yerleştirmiştir. Hayatımızda yerini alan bu kavramlar ile öğrenilecek bilginin miktarı artmış ve bilgi çok kısa sürede eskimeye başlamıştır (Antalyalı, 2004). Özellikle, teknolojinin her geçen gün ilerlemesi ile birlikte bilgi miktarındaki artışa paralel olarak insanlar bilgiye ulaşma yolları aramışlardır. Bu arayışla beraber bilgiye ulaşmanın en temel yolunun eğitimden geçtiği anlaşılmıştır. Hem bireysel hem de toplumsal açıdan bakıldığında eğitimin insan yaşamına yön veren en önemli etkenlerden biri olduğu görülmektedir. Bu nedenlerle, bireyler eğitim alma ihtiyacı hissetmişlerdir.

Bilgi ve insan nüfusu çoğaldıkça öğretme-öğrenme faaliyetleri de karmaşıklaşmış ve bu durum insanları yeni arayışlara itmiştir (Kazu ve Özdemir, 2002). Yeni arayışlarla beraber insanların eğitim ihtiyaçları her geçen gün katlanarak artmaya devam etmektedir. Ancak geleneksel eğitim kurumları insanlara ihtiyaçları doğrultusunda eğitim hizmeti verme konusunda sınırlı kalabilmektedir. Bu sınırlılık eğitimde adalet ve demokrasi sağlayabilmek, bireysel farklılıkları en aza indirmek, eğitimde maliyeti düşürmek ve olanaklardan isteyen her bireyin aynı ölçüde yararlanabilmesini sağlamak gibi hedeflerin eğitimin başlıca sorunları arasında yer almasına sebep olmuştur.

Bununla beraber, aynı anda büyük kitlelere eğitim hizmeti verilememesi, bireylerin ilgi ve yeteneklerinin yeteri kadar dikkate alınmaması, bireyler için gerekli bilgilerin ve bilgi miktarlarının doğru olarak belirlenememesi, bilginin uygun teknik kullanılarak sunulmaması, gerekli bilginin etkili bir şekilde ve kısa sürede verilememesi nedeni ile eğitim sorunlarının çözülememesi, eğitimci ve yöneticileri yeni çözüm arayışlarına yöneltmiştir (Kaya, 2002).

Bu noktada, hayatımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelen teknoloji ve bu alandaki gelişmelerle birlikte eğitim perspektifinde bireylere bilgiyi ulaştıran uzaktan eğitim kavramı karşımıza çıkmaktadır.

2.2 Uzaktan Eğitim

Birçok yolla gerçekleştirilen öğretim ve öğrenme yollarından biri olan uzaktan eğitim, en genel tanımıyla; fiziksel olarak ayrı mekanlarda olan öğretmen ve öğrencilerin, teknoloji yoluyla etkileşimde buldukları bir sistemdir (Yalın, 2005, İşman, 1998).

Newby, Stepich, Lehman ve Russell'e göre uzaktan eğitim, uzaklığın eğitim almaya engel olabileceği durumlarda, örneğin kırsal bölgede ve coğrafi açıdan uzak yerleşim yerlerinde yaşayan insanların eğitimlerini sürdürmek üzere yeterli sayıda kaynak ve öğretmenden yoksun olmaları, fiziksel bir engeli ya da hastalığı nedeniyle eve bağımlı olan insanların eğitim gereksinimleri, örgün eğitime devam edememiş gençler ve kendilerini geliştirmek isteyen yetişkinlerin eğitim gereksinimleri gibi nedenlere bağlı olarak ortaya çıkmış olan bir eğitim modelidir (Ateş ve Altun, 2006: 128).

Uzaktan eğitimin kişiselleştirme, özelleştirme, geleneksel eğitime uygun olmayan öğrencilere eğitim verme, hareket kabiliyeti, diğer eğitim sistemlerine göre ucuz olma gibi birçok özelliği bulunmaktadır.

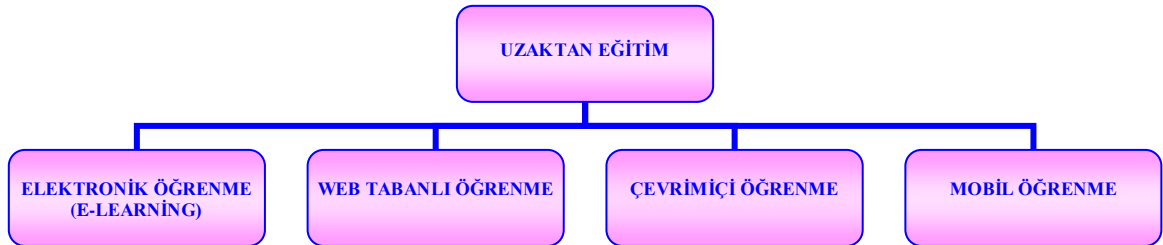
Uzaktan eğitim, değişik koşullar içerisinde bulunan geniş kitlelerin yararlanabileceği bir eğitim uygulaması, bireyselleşmiş, kendi kendine öğretim,

öğrenme sorumluluğunu büyük ölçüde bireye bırakan bir eğitim şeklinde üç temel özellik altında özetlenebilir (Hızal, 1983).

Berg'e göre uzaktan eğitim literatürde kullandığı yönteme bağlı olarak farklı terimler kullanılarak tanımlanır. Uzaktan eğitimi tanımlamak için, eğitim kurumu tarafından eğitim yönetimi, çeşitli öğretim ortamlarının kullanımı, öğretmen ve öğrenci arasındaki haberleşme ve geleneksel olmayan bir öğrenci, öğretmen ve öğrenci arasındaki ayırım gibi temel özellikler kullanılır (Bledsoe, 2008).

Bu gibi farklı özelliklerle tanımlanmasına rağmen uzaktan eğitim denildiği zaman mektupla öğrenmeden, çevrimiçi öğrenmeye kadar birçok model karşımıza çıkmaktadır. Uzaktan eğitimin bu modellerinin açıklanması bu konuda herhangi bir karmaşaya meydan vermemesi açısından önemli görülmektedir. Bu modelleri Şekil 1'de gösterildiği gibi ifade etmek mümkündür.

Şekil 1. Uzaktan Eğitim Modelleri

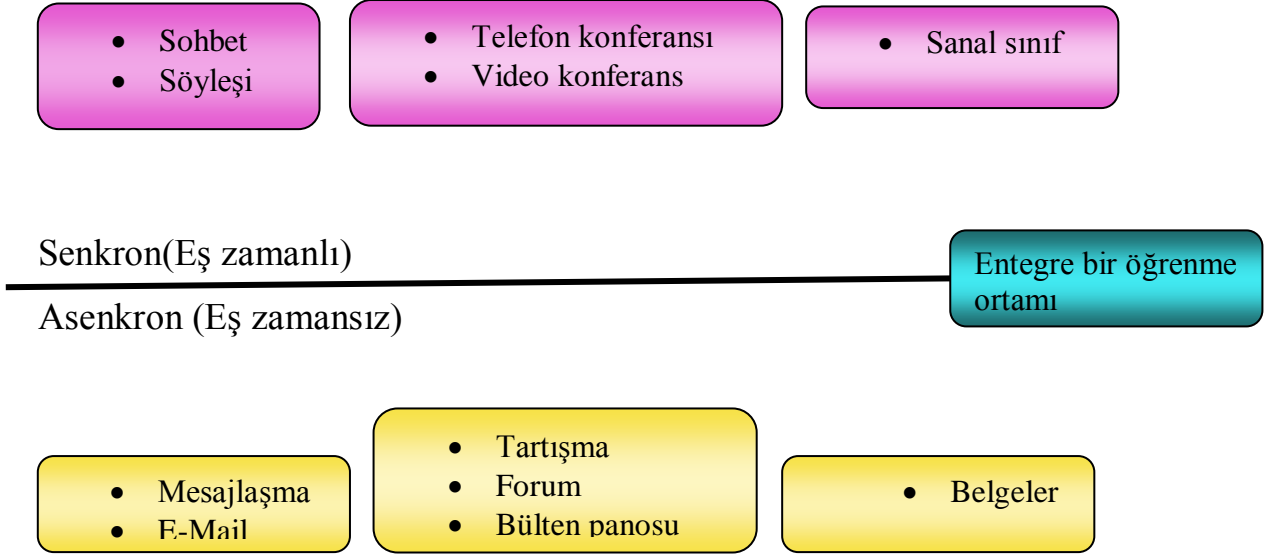

Zhang & Nunamaker elektronik öğrenmeyi insanların ihtiyaç duydukları yer ve zamanda eğitici bilgiye internet üzerinden ulaştıkları öğrenme çeşidi olarak tanımlamaktadırlar (Gamble, 2009). Özellikle, son yıllarda internete dayalı teknolojilerin eğitimde yoğun olarak kullanılması, elektronik öğrenme kavramını gündeme getirmiştir. Uzaktan eğitimin bir şekli olan e-öğrenme, gün geçtikçe önemini arttırmaktadır.

Omwenga ve Rodrigues'e göre elektronik öğrenme senkron ve asenkron olarak iki farklı grupta ifade edilir. Senkron model, fiziksel olarak farklı yerlerde bulunan öğretmen ve öğrenenin, aynı anda (zamanda) eğitim yaşantısı geçirmeleri ve eş zamanlı

iletişim kurmaları olarak tanımlanır (Güngör ve Aşkar, 2004: 117). Asenkron e-öğrenme ise, öğrenci ile gerçekleşir. Öğretmene gerek yoktur. Öğrenci, öğretmen ile hiç bir iletişime geçmeden eğitimini tamamlar (Kakar, 2008). Şekil 2’de e-öğrenme ortamları gösterilmektedir.

Şekil 2. E-Öğrenme Ortamları

(Kaynak: <http://www.cognitivedesignsolutions.com/ELearning/Time-Place.htm>).

E-öğrenme ile birlikte teknolojiyi kullanarak esnek bir öğrenme ortamı ve öğrenme süreci oluşturma imkanı doğmaktadır. E-öğrenmenin zaman ve mekandan bağımsız bir öğrenme sunması ile birlikte bilgisayar ve internet teknolojisinin giderek ilerlemesi uzaktan eğitimin bu biçiminin kullanımına olan ilginin daha da artmasına neden olmaktadır.

Diğer bir uzaktan eğitim modeli olan web tabanlı uzaktan eğitimde içerik öğrenciye “*html*” sayfaları şeklinde internet üzerinden sunulur. Eğitim amaçlı olarak hazırlanmış bilgiler, zaman ve mekan sınırlaması olmadan öğrenciye ulaştırılabilmektedir. Bu şekilde, zaman ve mekandan bağımsız olarak yüz yüze etkileşimi gerektirmeden hazırlanmış olan bilginin öğrenciye web aracılığıyla ulaştırılmasına “**Web tabanlı eğitim**” denilmektedir.

Bir başka model ise, **çevrimiçi öğrenme**dir. Bu modelde, öğrenme ortamında anlamlı bir etkileşim meydana getirmek ve öğrenmeyi kolaylaştırmak için internet ve web tabanlı teknolojilerin etkin olduğu pedagojik araçlar kullanılır (Dabbagh ve Ritland, 2005). Çevrimiçi herhangi bir öğrenme ortamından yararlanarak bilgi almak isteyen öğrenci, öğretmen veya dersi alan diğer öğrencilerle etkileşimde bulunabilmektedir. Böylece, öğrenciler sesli veya görüntülü olarak sohbet edebilmekte, sorularına yanıt bulabilmektedirler.

E-öğrenme modellerinden sonuncusu olan **mobil öğrenme**, mobil bilişim ile e-öğrenme alanlarının birlikte değerlendirilmesi sonucunda ortaya çıkan ve belirli bir yere bağlı olmadan e-öğrenme içeriğine erişebilme, dinamik olarak üretilen hizmetlerden yararlanma ve başkalarıyla iletişimde bulunmayı sağlayan bir öğrenme biçimidir (Coşgun, 2007).

Uzaktan eğitimin tüm bu özellikleri göz önünde bulundurulduğu zaman, nüfusun hızla artmakta olduğu ve kişilerin geleneksel eğitimle öğrenimlerine devam ettikleri düşünülürse, bu öğrenci kitlelerini eğitim kurumlarında barındırmanın çok güç bir hal alacağı ve bu durumda uzaktan eğitimin çok önemli bir yere sahip olduğu çok açıktır.

Uzaktan eğitimin özelliklerine ve amacına ilişkin yapılan açıklamalara bakıldığında, temelde uzaktan eğitimin bireylere kendi kendilerine öğrenme olanağı sağladığı, daha zengin bir eğitim ortamı sunduğu, eğitimi bireyselleştirdiği, bireye ilgi ve yetenekleri doğrultusunda öğrenme sorumluluğu kazandırdığı, geleneksel eğitime göre daha esnek ve bireysel koşullara uygulanabilir olduğu ortaya çıkmaktadır. Bu bakımdan uzaktan eğitim, öğrencilerin öğrenme stillerine dayalı eğitim-öğretim yapılmasına imkan sağlayan bir uygulamadır (Ekici, 2003).

2.3 Dünyada Uzaktan Eğitimin Tarihi Gelişimi

Teknolojide yaşanan hızlı gelişim, uzaktan eğitimin dünyada ve Türkiye’de yaygınlaşarak ilerlemesine neden olmuştur. Uzaktan eğitim bugünkü durumuna gelene kadar çeşitli aşamalar kaydetmiş ve dünyanın birçok yerinde uygulanmaya başlanmıştır.

Uzaktan eğitimin kayıtlı ilk şeklinin mektupla eğitim olduğu görülmüştür. Genellikle 1700’lü yıllarda İngilizce eğitimi vermek için yaygınlaşmıştır. Bu tip uzaktan eğitimde, mektupları öğrencilere, yapılan ödevleri de öğretmenlere ulaştırmak için posta sistemi kullanılmıştır (Bledsoe, 2008).

Almanya’da 1856 yılında Toussaint ve Langenscheidt’in Berlin’de attıkları ilk adım “Tele Kolleg”, “SchulFernsehen” ve “FernUniversität” ve “Deutsh Institut Für FernStudien” gibi kurumlarında gelişmesine yol açmıştır (Curabay ve Demiray, 2002: 25).

1900’lü yıllara gelindiğinde ise radyo, teyp gibi araçların iletişimde yer bulması ile birlikte uzaktan eğitimde de bu araçlar kullanılmaya başlanmıştır.

Avustralya ise halkın birbirinden uzakta yaşamaları nedeniyle uzaktan eğitim alanına 1914 yılında “Mektupla Eğitim Sistemi” kurarak girmiştir.

II. Dünya Savaşı sonrasında ülkelerin eğitim düzeyini arttırmak için uzaktan eğitim sistemi önem kazanmış ve ön plana çıkmıştır. Bu alanda ilk uygulamalara Avrupa, ABD, Avustralya gibi ülkelerde rastlanmıştır.

1946 yılında Güney Afrika Üniversitesi (UNISA) de uzaktan eğitim veren 11 üniversiteden en büyüklerinden biri olan Division of External Study isimli bir bölüm oluşmuştur (İçten, 2006).

Japonya’da 1948’de eğitim yasası çerçevesinde askerlere ve yarı zamanlı okullara devam edemeyen veya okuldan uzakta bulunanlara eğitim olanakları sağlamak üzere geliştirilen uzaktan eğitim sistemi orta, lise ve yükseköğretim kademelerini kapsamı içine almıştır (Arar,1999).

İngiltere ise yükseköğretim alanında “Açık Üniversite”yi kuran ilk ülkedir. Birleşik Krallıklar Açık Üniversite (Open University) patentini 1969’da almıştır ve öğretim faaliyetlerine Ocak 1971’de başlamıştır (Scupham, 1972, <http://www.open.ac.uk/about/ou/p3.shtml>). İngiltere açık üniversitesi, tam gün çalışan ve ancak evde çalışmaya vakti olan kimselere derece veren bir eğitim sunar. Açık Üniversite (Open University) kursları kredi sistemine dayanır ve öğretimde çeşitli araçlar kullanır. Bu araçların içinde en önemlisi her kurs için özellikle yazılmış iletişim malzemeleri, televizyon ve radyo programları, seri kitaplar ve özel olarak hazırlanmış metinlerdir. Diğer araçlar ise plaklar, önceden kaydedilmiş bantlar ve “ev” için hazırlanmış deneysel araç gereçlerdir (Mongan, 1979). Açık Üniversite diğer İngiliz üniversitelerine benzer yapıda bir üniversitedir, bağımsız bir şekilde lisans eğitimi vermektedir. Açık Üniversite’de eğitim, yayınlar vasıtasıyla sağlanmaktadır. Yayınlarla ulaşma imkanı olmayan kişiler için üniversite çalışma merkezleri kurmuş ve isteyen herkese bu merkezlere katılım şansı vermiştir. Üniversitede yüz yüze eğitim eğitimin zorunlu unsurlarındandır. Açık Üniversite, ülke çapında büyük bir gereksinimi karşılamaktadır ve kullanılan yöntem bakımından da yüksek düzeyde uzmanlaşmış bir eğitim teknolojisi sağlamaktadır.

Uzaktan eğitim alanında kullanılan bir diğer teknoloji ise televizyon olmuştur. Bu alandaki ilk uygulama ise 1932-1937 yılları arasında ABD’de Iowa Üniversitesi’nde eğitim televizyonu yayınları ile başlamıştır (Uşun, 2006).

ABD’de uzaktan eğitim alanındaki ilk girişimlerden biri Boston(Mass) “Evde Gelişmeyi Teşvik Derneği”nin (Society to Encourage Study at Home) kurulması olmuştur (Uşun, 2006).

Amerika’da her yıl 5 milyon kişi uzaktan eğitim almaktadır. 1993’te modem ve bilgisayara sahip olan yaklaşık 30.000 yetişkin denklığı kabul edilen çevrimiçi yüksek okullarda eğitim almışlardır. Amerika ve Kanada’da yer alan denklığı kabul görülmüş 390 yüksekokul öğrencilerle iletişim için çift yönlü bilgisayar ortamı teknolojisi kullanmaktadır ve 1995-96 yılları arasındaki 6 aylık bir dönemde 150 uzaktan eğitim programı çeşitli okullarca oluşturulmuştur (Aker, 2002).

Günümüze gelindiğinde teknolojide meydana gelen gelişmelerle birlikte uzaktan eğitim alanındaki uygulamalar CD-ROM, disket, internet gibi araçlarla sağlanmaktadır.

Tablo 1’de dünyada gerçekleştirilen uzaktan eğitim uygulamalarının tarih ve ülkelere göre kronolojisi gösterilmektedir.

Tablo 1
Dünya’da Uzaktan Eğitim Uygulamaları

TARİH	ÜLKE	OLAY
20 Mart 1728	İsveç	Boston Gazetesinde mektupla steno dersleri verileceği ilanı yer almıştır.
1840	İngiltere	Stenograf olan Pitman 1840’da Bath’da mektupla steno öğretmeye başladı.
1856	Almanya (Berlin)	Uzaktan eğitim alanında örgütlü girişimler başladı. Uzaktan eğitim uygulayan Dil Okulu kuruldu.
1870	ABD	Illinois Wesleyen Üniversitesi bir evde öğrenim programı başlattı.
1873	ABD	Amerika Mektuplaşma çalışmasının annesi olarak kabul edilen Anına Eliot Ticknor tarafından “Evde Çalışmayı Destekleme Derneği” kuruldu. Bu dernek Amerika Birleşik Devletleri’ndeki ilk uzaktan eğitim girişimlerinden birisi olarak kabul edilmektedir.
1873	G.Afrika	Ümit Burnu Üniversitesi kuruldu.
1882	ABD(New York)	William Rainey Harper Chautauqua, bir mektupla öğrenim programı geliştirdi.
1883	ABD(New York)	Ithaca “Mektupla Öğretim Üniversitesi” kuruldu.
1884	Almanya (Berlin)	Öğrencileri üniversite giriş sınavına hazırlayan Rustinehes Uzaktan Öğretim Okulu açıldı.
1886	ABD	Pennsylvania Devlet Üniversitesi, Uzaktan eğitimi organize yapıda ilk defa sunan ve ilk uzaktan öğrenme ağını kuran üniversitelerden biri oldu.
1890	ABD	Foster’in başlattığı evde-öğrenim kursları “Mektupla Öğrenim Okulları” durumuna geldi.
1891	ABD	Pennsylvania’da yayınlanan bir gazete, yayımlandığı broşürle madencilik yöntemlerini ve maden ocaklarında ortaya çıkan kazalara karşı alınması gereken önlemleri öğretmeye başladı. Wisconsin Üniversitesi yönetim kurulu uzaktan eğitim derslerinin yaygınlaştırılması konusunda karar aldı.
1892	ABD	Chicago Üniversitesi’nde uzaktan eğitim bölümü kuruldu.
1894	İngiltere	Dışarıdan öğretmenlik sertifikası almaya hazırlanan öğrenciler, kendi aralarında bilgi alışverişinde bulundular.
1898	İsveç	Hang Hermod kendi adıyla anılan ev uzaktan eğitim (mektupla öğretim) uygulaması yapan liseyi kurdu.
1910	Avustralya	İlk uzaktan eğitim yüksek öğretim basamağında başlatıldı. Bu uygulamada, üniversitenin yüz yüze eğitim gören öğrencilerine uygulanan standartlar, uzaktan eğitim öğrencileri için de uygulandı.
1914	ABD	Çıkarılan bir yasa ile mektupla öğrenim yaygınlaştırıldı.
1915	ABD	Madison, okullarının mektupla öğrenim kurslarını idare etmek üzere, Wisconsin’de ulusal yüksek öğrenim birliği (NUCEA) ‘ni kurdu. NUCEA Kolej düzeyinde evde öğrenim kursları başladı.
1920	ABD	1920’lerde Avusturya’da da uygulanan “kampus dışında açık öğretim program” Columbia Üniversitesi tarafından da gerçekleştirildi.
1920	İngiltere	BBC okul radyosu programları başladı.
1922	Yeni Zelanda	Mektupla Öğrenim okulu açıldı.
1922	Kanada, İtalya, İspanya, İsrail Polonya, Hindistan	Örnek uzaktan eğitim projeleri geliştirilip, uygulandı.
1926	ABD	Bir mektupla öğrenim kurumu olan “Ulusal Evde Öğrenim Konseyi” kuruldu.
1939	Fransa	1907’de atılan ilk adımlar neticesinde resmi nitelikte bir “Uzaktan Eğitim Merkezi” kuruldu.

TARİH	ÜLKE	OLAY
1948	Japonya	Eğitim yasası çerçevesinde, okuldan uzakta bulunanlara ve askerlere eğitim olanağı sağlamak üzere geliştirilen uzaktan eğitim sistemi, ortaokul, lise ve yüksek okulları tamamen kapsamına aldı.
1949	Avustralya	Üniversiteye kaydolmuş uzaktan eğitim gören öğrencilerin ders programları ve yönetim işleriyle ilgilenmek üzere “Üniversite Dışı Öğretim Fakültesi” kuruldu.
1950’ler	ABD	Askeri amaçlı uzaktan eğitim uygulamaları yapıldı.
1950	Çin	Uzaktan eğitim “Mektupla Eğitim” adı ile başladı.
1960	İngiltere	Harold Wilson yönetimindeki İngiliz Hükümeti Hava Üniversitesi’ni (The University of Air) kurdu. (bu üniversite daha sonra “Açık Üniversite” olmuştur.)
1963	Japonya, Hindistan, Malezya	Mektupla eğitim programları tüm düzeylerde eğitime açıldı.
1964	Zambiya	Mektupla eğitim kurumu kuruldu.
1966-1968	Polonya	Deneme niteliğindeki uzaktan eğitim çalışmaları başladı. Gece kurslarına devam eden öğrencilere televizyondan öğrenme olanakları sağlandı.
1970	Çin	Ülke çapında radyo ve televizyon üniversite ve kolejleri kuruldu.
1971	İngiltere	Açık Üniversite kuruldu.
1972	İspanya	Ulusal Uzaktan Öğretim Üniversitesi kuruldu.
1974	İngiltere	National College (NEC) kuruldu. (Bugünkü Açık Üniversite’nin çekirdeğini oluşturur.)
1974	Almanya	Hagen Açık Öğretim Üniversitesi kuruldu.
1978	Tayland	1978 yılında Tayland’da kurulan devlet üniversitesi STOU, finansal, coğrafik veya akademik nedenlerle okuyamayan öğrencilere(veya kendi yeteneklerini artırmak isteyen öğrencilere) bilgi bilimi alanında uzaktan eğitim yolu ile master, bakalorya ve sertifika düzeyinde 3 tür derece vermiştir.
1984	Hollanda	Hollanda Açık Üniversitesi ilk öğrencilerini 1984 yılının Eylül ayında kabul etti.
1989	Hindistan	Hindistan, ulusal yüksek öğretimi halka ulaştırmak için Açık Okul’u (Open School) kurdu. 1989 yılında bu kurum Ulusal Açık Okul (National Open School) haline geldi.
1992	Yeni Zelanda	Mektupla Öğretim Okulu kuruldu.

(Kaynak: Uşun, 2006, s.215).

2.4. Ülkemizde Uzaktan Eğitimin Tarihi Gelişimi

Ülkemizde uzaktan eğitimin gelişimine bakıldığında zaman zaman 1924 yılında John Dewey tarafından öğretmenlerin eğitiminde mektupla öğretimden yararlanma şeklindeki bir öneriyle uzaktan eğitim konusunda bir takım adımlar atıldığı gözlenmektedir. Ancak, bu dönemdeki şartlar itibarıyla bu öneriler uygulamaya geçememiştir.

1927 yılında “Muhabere Yoluyla Tedrisat” şeklindeki okuma yazma öğretimi için ikinci bir öneriyle uzaktan eğitim kavramı ortaya çıkmıştır. 1928 yılında ise yeni Türk alfabesinin yurda hızlı bir şekilde öğretilmesi için yapılan çalışmalar uzaktan eğitimin ilk sinyallerini vermiştir. 1950 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü’nün “eğitimde uzaktan öğretim yönteminden yararlanma” adlı çalışması bu konudaki üçüncü öneri olmuştur. Dördüncü öneri, 1933-34 yıllarında mektupla öğretim kurslarının açılması ile ilgilidir. Beşinci öneri; 1960 yılında orta dereceli meslek okulu mezunlarına üniversite kapılarını açmak ve bunları yetiştirmek üzere mektupla öğretim yönteminin uygulaması ile ilgilidir. Altıncı öneri ise; 1962 yılında Milli Eğitim Şurası’nın okullara devam edemeyen ve bilgilerini arttırarak daha ileri düzeyde eğitim kademelerine devam etmek isteyenlerin mektupla öğretim yoluyla yetiştirilmeleri ile ilgili tavsiye kararıdır (Uşun, 2006).

Türkiye’de 1955 yılında yapılan istatistiklere göre nüfusun %59’u okuma yazma bilmemekte, ilköğretim çağındaki bulunan öğrencilerin %32’si okuldan mahrum, ortaöğretim kurumları ihtiyacı karşılayamamakta, kalabalık sınıflarda bazı kolaylıklara rağmen öğretim standardı düşmekteydi. Yüksek öğretim kurumlarında sınıf geçme durumu normalin altında bulunmaktaydı (Karayalçın, 1959). Türkiye’deki uzaktan eğitim uygulamasını, 1956 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi’nde Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü başlatmıştır. Bu uygulamada, bankalarda çalışanlar mektupla öğrenim görmüşlerdir (Kaya, 2002).

1960 ile 1974 yılları arasında Milli Eğitim Bakanlığı Mesleki ve Teknik Öğretim Müsteşarlığı tarafından yapılan çalışmalar ile bazı özel kurum ve kişiler yabancı dil ve meslek öğretimi alanlarında uzaktan eğitim yöntemini kullanmışlardır. 1961 yılında ise, Milli Eğitim Bakanlığı tarafından “Mektupla Öğretim Merkezi” kurulmuş ve öğretim uygulamasına geçilmiştir. 1966 yılında ise bu çalışmalar genel müdürlük düzeyinde

yaygınlaştırılmıştır (Alkan, 1996). 1974 yılında “Mektupla Yükseköğretim Merkezi”nin kurulması uzaktan eğitimin yükseköğretimdeki ilk uygulaması olmuştur. Daha sonra açılan “Deneme Yüksek Öğretmen Okulu” uzaktan eğitim yöntemini uygulamak için açılmış olan ciddi bir kurumdur. Bu uygulamalardan sonra ise YAYKUR (Yaygın Yükseköğretim Kurumu) kurulmuştur. 1974 yılında kurulan diğer bir kurum ise Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu olmuştur.

YAYKUR lise ve dengi okul çıkışlı öğrencilere, toplumumuzun ve ekonomimizin gereksinme duyduğu alanlarda modern eğitim teknolojisinin tüm gereklerini kullanarak öğretim olanağı sağlamak ve böylece yükseköğretim önündeki yığılmaya yönelik çözüm yolu bulmak, iki yıllık bir ön lisans eğitimi ile ara insan gücü kademesini yetiştirmek amacıyla açılmıştır (Arar, 1999).

1982-83 öğretim yılında Açık Öğretim Fakültesi kurulmuştur. 1992 yılında Açık Öğretim Lisesi kurularak birçok öğrencinin ortaöğretim diploması almasını sağlamıştır. 1997 yılında Açık İlköğretim Okulu kurulmuş, 1998 yılında öğretime başlamıştır. Üniversite düzeyinde uzaktan eğitim uygulamalarına 1997 yılında geçilmiştir. Günümüzde de uzaktan eğitimle ilgili çalışmalar devam etmektedir.

2.5. Türkiye’de Bazı Uzaktan Eğitim Uygulamaları

İnternet teknolojilerinin hızla gelişmesi ve internet kullanımının yaygınlaşması, eğitimde karşılaşılan bazı sorunların çözülmesi aşamasında büyük etkiye sahip olmaktadır. Zaman ve mekândan bağımsız bir şekilde toplumun tüm kesimlerine eğitim sunmak her kurumun özellikle de örgün eğitim veren kurumların vazgeçilmez arzularıdır. Ülkemizde de eğitim kurumlarının olanakları ve ihtiyaçları göz önüne alındığında, öğrenim görmek isteyen bireylerin yaşı, mesleği ve bölgesel konumu nedeniyle eğitim sorunlarıyla karşı karşıya kaldığı görülmektedir (Mahiroğlu ve Coşar, 2008: 64).

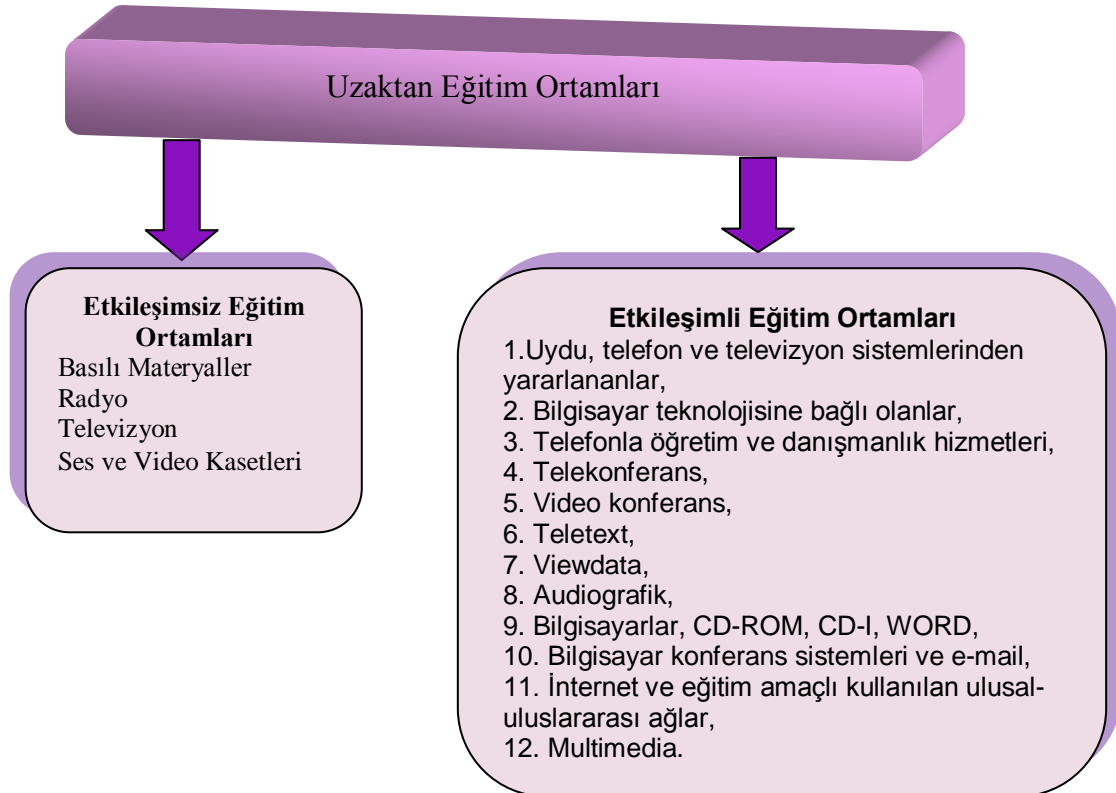
İnternet, 1990 yılından itibaren eğitim alanında kullanılmaya başlanmış ve günümüzde bilgi akışının en yaygın olduğu sistem haline gelmiştir. İnternet teknolojisi ile yazı, video, ses ve grafiğin hızlı ve kolay bir şekilde aktarılması, paylaşımına açılması

ve tüm dünyanın kullanımına sunulması eğitim etkinliklerini artırmaktadır (Akman ve Güler, 2008: 47).

Uzaktan eğitimde internet, öğrenen açısından bilgiye erişim, öğretene açısından bilgiyi iletme anlamında kullanılmaktadır. Sürekli olarak gelişim gösteren internet teknolojilerinin eğitimde kullanılan en yaygın şekli olan uzaktan eğitim ile oluşturulan sanal eğitim ortamları insanların bilgiye ulaşma konusundaki mekan ve zaman sınırlamalarını, öğretim elemanı ve kapasite sınırlılıklarını tamamen ortadan kaldırmış ve eğitime yeni bir boyut kazandırmıştır.

Gün geçtikçe, ülkemizdeki uygulamaları hızlı bir şekilde artmakta olan uzaktan eğitim yönteminde çeşitli araç ve malzemeler kullanılmaktadır. Ülkemizde de uzaktan eğitim uygulamalarında gerekliliğine göre bu araçlar uygulamanın içinde yerini almaktadır. Şekil 3'te belirtildiği gibi uzaktan eğitim ortamlarını etkileşimli ve etkileşimsiz olarak sınıflandırmak mümkündür.

Şekil 3. Uzaktan Eğitim Ortamları

(Kaynak: Ekici, 2003).

Uzaktan eğitim önce radyo ve televizyonu, daha sonra teknolojinin ilerlemesi ile birlikte bilgisayar aracılığıyla öğrenme, etkileşimli video ve diğer teknoloji çeşitlerini kullanmaya başlamıştır (Williams, 2009).

Son on yılda, açık ve uzaktan eğitim üzerinde büyük etkisi olan bilgisayar uygulamalarının inanılmaz bir şekilde yaygınlaşması ve gelişmesi de uzaktan eğitime büyük katkılar sağlamıştır.

Uzaktan eğitim uygulamaları, kavramsal esasları yönünden; yeni eğitim olanakları yaratmaya, iş ile öğretimi bütünleştirmeye, eğitimde eşitliği gerçekleştirmeye, yaşam boyu öğrenim sağlamaya, eğitim teknolojisi bütünleşmesine, çok boyutlu yaklaşıma, bireysel ve kitlesel eğitime, eğitimde etkililik ve ucuz maliyete yönelik seçenekler geliştirmeye esas olan bir yaklaşımdır (Alkan, 1997).

Uzaktan eğitim sistemine duyulan gereksinimi arttıran nedenlerin başında geleneksel eğitim sisteminin sınırlılıkları gösterilebilir. Bu sınırlılıklardan bazıları; kalabalık sınıflar, öğretmen sayısındaki yetersizlikler, esnek olmayan eğitim zamanları, eğitim görme isteğinin karşılanmasında fiziki mekan, öğretmen ve teknoloji yetersizlikleri olarak dikkati çekmektedir (Karaağaçlı,2004).

Türkiye’de uzaktan eğitim uygulamaları incelendiğinde bu uygulamaların üç farklı boyutta ilerleme kaydettiği gözlenmektedir. Öncelikle uzaktan eğitimle ilgili görüşler belirtilmiş, öneriler sunulmuştur. İkinci aşama uzaktan eğitimin ortaöğretim düzeyinde uygulamaya konması olmuştur. Son olarak ise bu uygulamaların olumlu sonuçlar vermesi ve içinde bulunulan şartların uzaktan eğitim uygulamalarının gerekliliğini ortaya koyması ile yükseköğretim düzeyinde uzaktan eğitim çalışmaları başlamış ve uygulamaya konmuştur.

Son yıllarda uzaktan eğitim teknolojisi sağladığı avantajlarından dolayı hemen hemen eğitimin her kademesinde büyük bir hızla yayılmaya başlamıştır. Yaşam boyu öğrenme toplum ve insanlar açısından çok büyük bir öneme sahiptir ve bilgiyi insanlara yaşamın her anında sunmanın en kolay yolu teknolojinin nimetlerinden faydalanarak veren uzaktan eğitimidir. Bu nedenle, yüksek öğretimde de tercih edilme oranı gün geçtikçe artış göstermektedir.

Günümüzde üniversiteler sadece bilimsel araştırmalarla bilgi üreten ve bilgi aktaran kurumlar olarak görülmemekte, aynı zamanda araştırma bulgularını toplumun sosyal, ekonomik ve siyasal geleceğinin oluşturulmasında başarıyla kullanacak toplum liderlerinin yetiştirilmesinde önemli görevler üstlenmiş kurumlar olarak kabul edilmektedir (Kaya,1984).

Ülkemizin sosyoekonomik yapısı düşünöldüğü zaman da özellikle kırsal bölgelerde yaşayan ve eğitim ortamlarında bulunamayan kişilere eğitim olanağı sağlayarak, fırsat eşitliğı yarattığı için uzaktan eğitim ölkemizde de ayrı bir öneme sahiptir. Üniversiteler açısından düşünöldüğünde öğretim elemanı sayısındaki yetersizlikler dolayısıyla, uzaktan eğitim yönteminin kullanılması yine ölkemiz için önem arz etmektedir.

Toplumda önemli roller üstlenmiş olan üniversitelerin sorunları da sürekli bir tartışma konusu olmuş ve gündemde yerini almıştır.

Toplumsal özlem ve istekleri dile getiren bu tartışmalar zaman zaman üniversite düzeninde değişiklik ve reform girişimlerine yol açmıştır (Baksan, 2001).

Yirminci yüzyılın sonlarında uzaktan eğitim uluslararası ekonomiyi, politik ve ideolojik değişimi yansıtmış ve teknolojik yeniliklerle şekillenmiştir. Bu değişiklikler sırayla, eğitimle ilgili açık seçik bölgesel ve uluslar arası yeni politikalar üretilmesini sağlamıştır (Little, 2009).

Büyük kitlelerin eğitilmesi için kullanılan uzaktan eğitim yaklaşık bir buçuk yüzyıldan beri yüksek öğretim içerisinde çok güçlü bir konuma gelmiştir.

Yüksek öğretim kurulu tarafından yayınlanan 2007 Türkiye'nin Yükseköğretim stratejisi raporuna göre Türkiye'de yükseköğretim içinde uzaktan öğretimin payı (%30)' un üzerindedir (Baturay ve Bay, 2009: 18). Türkiye için uzaktan eğitim yeni bir uygulamadır. Ancak hızlı bir ilerleme kaydetmiş ve eğitimde yerini almıştır. Bu da uzaktan eğitime verilen önemi açıkça ortaya koymaktadır.

Üniversiteler de teknolojik gelişimle beraber, modern insanın kendini yenileme ihtiyacına cevap vermede uzaktan eğitim sistemini kullanmaya başlamışlardır (Gökçe, 2008).

Üniversite düzeyinde uzaktan eğitim uygulamalarına 1997 yılında geçilmiştir. Günümüzde birçok üniversite uzaktan eğitim uygulamalarına yönelik çalışmalarını sürdürmektedir.

M.E.B. ise Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü (EĞİTEK) vasıtasıyla uzaktan eğitim çalışmalarını devam ettirmektedir. 1951 yılında Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından Film Radyo Televizyonla Eğitim Başkanlığı (FRTEB)'in kurulmasıyla eğitim teknolojilerini köylere kadar ulaştırmıştır.

T.C. Millî Eğitim Bakanlığı, Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü, Ölçme Değerlendirme ve Açık Öğretim Kurumları Dairesine bağlı bulunan Açık İlköğretim Okulu Müdürlüğü 1998-1999 öğretim yılından itibaren yurt içinde ve yurt dışında (Batı Avrupa; Suudi Arabistan' da Mekke, Medine, Riyad; Libya'da Trablus) bulunan öğrencilerine uzaktan öğretim metotlarıyla hizmet vermektedir (<http://aio.meb.gov.tr/tanitim.html>).

2008-2009 verilerine göre ülkemizde toplam 140.412 kişi açık ilköğretim okuluna devam etmektedir (<http://aio.meb.gov.tr/istat.html>).

Açık Öğretim Lisesi 1992 yılında kurulan uzaktan öğretim teknolojilerini kullanarak lise öğrenimi veren ve bu hizmeti merkezi sistemle yürüten, Film Radyo ve Televizyonla Eğitim Başkanlığı bünyesinde kurulmuştur. Film Radyo ve Televizyonla Eğitim başkanlığı ile Bilgisayar Eğitimi ve Hizmetleri Genel Müdürlüğü 03.04.1998 tarih ve 4359 sayılı kanunla hizmetlerini Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü adı altında toplamıştır. Açık Öğretim Lisesi böylelikle 3 Nisan 1998 tarihinden itibaren Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü bünyesinde eğitim etkinliklerini sürdürmektedir (http://www.aol.meb.gov.tr/sayfa_goster.asp?ID=50).

2009-2010 yılı verilerine göre 141.321 öğrenci sisteme kayıt yaptırmıştır.

Meslekî Açık Öğretim Lisesi, program olarak 1995 yılında uzaktan öğretim teknolojilerine yüz yüze eğitimi de katarak Açık Öğretim Lisesi bünyesinde 02.02.2006 tarihine kadar hizmet vermiştir. 24.12.2005 tarihli ve 26033 sayılı, Resmi Gazete’de yayımlanan Yönetmelikte Meslekî Açık Öğretim Lisesi’nin kurulmasına ilişkin hükümler yer almıştır. 02.02.2006 tarih ve 1461 sayılı Bakanlık makamının onayı ile Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğüne bünyesinde “Mesleki Açık Öğretim Lisesi” kurulmuştur (http://maol.meb.gov.tr/html_files/Meslek_Tanitim.html).

Meslekî ve Teknik Açık öğretim Okulu 1974 tarihinde kurulmuştur. İlköğretim Okulu mezunu veya daha üst düzey öğrenim görmüş vatandaşlara, uzaktan öğretim veya gerektiğinde yüz yüze eğitim programları uygulayarak meslek kazandıran ve bu yolla onları hayata hazırlayan bir kurumdur (<http://mtao.meb.gov.tr/tanitim.htm>).

Ayrıca Milli Eğitim Bakanlığı’nın uzaktan eğitim yoluyla verdiği sertifika programları mevcuttur. Bunlar:

Elektrik Tesisatçılığı Yetki Belgesi Sertifika Programları,

- Bilgisayar Programcılığı,
- Bilgi Yönetimi Sertifika Programları,

Bilgisayar Programcılığı Sertifika Programı,

- Bilgi Yönetimi Sertifika Programı,

İnternet Tabanlı Emlakçılık Sertifika Programları,

- Emlak Danışmanlığı,
- Emlak Danışmanlığı Ve Konut Finansmanı Tanıtım Ve Pazarlama Danışmanlığı, (Mortgage Broker’liği)

Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü tarafından,

- e-sınav,
- Görme ve İşitme Engelliler için Bilişim Teknolojileri Projesi,
- Sanal Okul Projesi, Bilişim Teknolojileri Destekli Fen Laboratuvarları Projesi,

- MEB İnternete Erişim Projesi, Uzaktan Eğitim Hizmetlerinin Otomasyonu Projesi,
- Intel Gelecek İçin Eğitim Projesi,
- Microsoft Eğitimde İşbirliği,
- Eğitim Portalı,
- Doküman Yönetim Sistemi Projesi,
- Arşiv Oluşturma Projesi,

gibi projeler uzaktan eğitim kapsamında yürütülmektedir (<http://egitek.meb.gov.tr/KapakLink/Projeler/YurutulenProjeler.html>).

Büyük kitlelerin eğitilmeleri, bilgisayar kullanıcısı olmaları geleneksel yöntemlere ek olarak uzaktan eğitim ile sağlanabilecektir. Türkiye'deki uzaktan eğitim programlarındaki internet kullanımında büyük artış olmuştur. İnternet üzerinden kurs eğitimi artmaktadır. Kısaca, Türkiye'de uzaktan eğitim bilgi toplumuna geçiş sürecinde önemli bir rol oynamaktadır.

İnternet tabanlı uzaktan eğitimin ülkemizde yükseköğretimde ön lisans ve yüksek lisans programlarında uygulanmaya başlaması çok yeni olmasına rağmen hızla yaygınlaşmaktadır. Ön lisans ve yüksek lisans eğitimlerinde uzaktan eğitim yönteminin başarılı sonuçlar vermesi ve talebin her geçen gün artması üzerine uzaktan eğitim lisans eğitiminde de uygulanmaya başlanmıştır. 2008-2009 eğitim öğretim döneminde ise üniversitelerin açtığı yeni programlar ile uzaktan eğitim yüksek lisans eğitiminde daha da yaygınlaşmıştır. Günümüzde üniversiteler uzaktan eğitim ön lisans, lisans, yüksek lisans programları ile uzaktan eğitim kapsamındaki çalışmalarını sürdürmektedirler. Tablo 2'de ülkemizdeki üniversitelerde yürütülen bazı uzaktan eğitim ön lisans programları gösterilmektedir.

Tablo 2

Türkiye’de Bazı Uzaktan Eğitim Ön Lisans Programları

ÜNİVERSİTE	YÜKSEK OKUL	BÖLÜM
Afyon Kocatepe Üniversitesi		Bilgisayar Programcılığı Bilgi Yönetimi
Anadolu Üniversitesi		Bilgi Yönetimi Bankacılık ve Sigortacılık Büro Yönetimi ve Sekreterlik Dış Ticaret Ev İdaresi Halkla İlişkiler İlahiyat Muhasebe Perakende Satış ve Mağaza Yönetimi Sağlık Kurumları İşletmeciliği Sosyal Bilimler Turizm ve Otel İşletmeciliği Laborant ve Veteriner Sağlık Tarım Yerel Yönetimler Adalet Elektrik Enerjisi Üretim İletim ve Dağıtım Fotoğrafçılık ve Kameramanlık İşletme Yönetimi Kültürel Miras ve Turizm Lojistik Medya ve İletişim Menkul Kıymetler ve Sermaye Piyasası Radyo ve Televizyon Programcılığı Spor Yönetimi Kara Kuvvetleri Meslek Eğitimi Deniz Kuvvetleri Meslek Eğitimi Hava Kuvvetleri Meslek Eğitimi Jandarma Meslek Eğitimi Polis Meslek Eğitimi Adalet Mesleki Eğitimi Turizm ve Seyahat Hizmetleri Eczane Hizmetleri) Kimya Teknolojisi Tıbbi Laboratuvar Teknikleri Tıbbi ve Aromatik Bitkiler Gıda Kalite Kontrolü ve Analizi Coğrafi Bilgi Sistemleri

ÜNİVERSİTE	YÜKSEK OKUL	BÖLÜM
Ahmet Yesevi Üniversitesi (Türkistan-Kazakistan)	Türkistan Meslek Yüksekokulu	Bilgisayar Programcılığı
Ankara Üniversitesi	Beypazarı Meslek Yüksekokulu Elmadağ Meslek Yüksekokulu Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Adalet Meslek Yüksekokulu	Bankacılık ve Sigortacılık Ağırlama Hizmetleri Bilgisayar Programcılığı Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik
Atılım Üniversitesi	Atılım Meslek Yüksekokulu	Turizm ve Konaklama İşletmeciliği Bilgisayar Programcılığı
Bahçeşehir Üniversitesi	Meslek Yüksekokulu	Uluslararası Lojistik
Balıkesir Üniversitesi	Bandırma Meslek Yüksekokulu	İşletme Yönetimi Pazarlama Ağırlama Hizmetleri
Beykent Üniversitesi	Meslek Yüksekokulu	İşletme Yönetimi Bilgisayar Programcılığı
Çukurova Üniversitesi	Adana Meslek Yüksekokulu	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bilgisayar Programcılığı
Doğu Akdeniz Üniversitesi		Bilgi Yönetimi
Fırat Üniversitesi	Teknik Bilimler Meslek Yüksek Okulu	Bilgisayar Teknolojisi ve Programlama (*)
Gazi Üniversitesi	Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları İşletme Yönetimi Bilgisayar Programcılığı Lojistik Perakende Satış ve Mağaza Yönetimi Kontrol ve Otomasyon Teknolojisi
İstanbul Üniversitesi	Adalet Meslek Yüksek Okulu	
İstanbul Aydın Üniversitesi	Anadolu BİL Meslek Yüksekokulu	Bilgisayar Programcılığı Ağırlama Hizmetleri
İstanbul Bilgi Üniversitesi	Meslek Yüksekokulu	İşletme Yönetimi

ÜNİVERSİTE	YÜKSEK OKUL	BÖLÜM
Kırıkkale Üniversitesi	Kırıkkale Meslek Yüksekokulu	Bilgisayar Programcılığı
Maltepe Üniversitesi	Meslek Yüksekokulu	Muhasebe ve Vergi Uygulamaları İşletme Yönetimi Bilgisayar Programcılığı
Mersin Üniversitesi	Mersin Meslek Yüksekokulu	Bilgisayar Programcılığı Elektronik Haberleşme Teknolojisi Elektronik Teknolojisi Kontrol ve Otomasyon Teknolojisi İşletme Yönetimi Eczane Hizmetleri
Sakarya Üniversitesi	Adapazarı Meslek Yüksekokulu	İşletme Yönetimi Elektronik Teknolojisi Bilgisayar Programcılığı Bilgi Yönetimi Mekatronik
Süleyman Demirel Üniversitesi	Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu	Bilgisayar Programcılığı Bilgi Yönetimi Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik
Trakya Üniversitesi	Tunca Meslek Yüksekokulu	Bilgisayar Programcılığı Bilgi Yönetimi
Uşak Üniversitesi	Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu	İşletme Yönetimi

(*)Programın açılması için çalışmalar devam etmektedir.

Tablo 3'te ülkemizdeki üniversitelerde yürütülen bazı uzaktan eğitim lisans programları belirtilmektedir.

Tablo 3
Türkiye'de Bazı Uzaktan Eğitim Lisans Programları

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE	BÖLÜM / DERS
Anadolu Üniversitesi	Açık Öğretim Fakültesi	Okul Öncesi Öğretmenliği İngilizce Öğretmenliği Felsefe Sosyoloji Türk Dili ve Edebiyatı
Ahmet Yesevi Üniversitesi (Türkistan-Kazakistan)	Bilişim Teknolojileri ve Mühendislik Fakültesi	Bilgisayar Mühendisliği Endüstri Mühendisliği Yönetim Bilişim Sistemleri
Bilkent Üniversitesi	İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (*)	Issues in Macroeconomics Eurasian Atlantic Security II Privatization Special Topics in Advertising Sales Management New Product Design Financial Institutions and Markets Philosophy of Science Statistics US Security Policy in the Middle East Advances in Networking Research II

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE	BÖLÜM / DERS
Harran Üniversitesi	Fen Edebiyat Fakültesi	Fizik ve Matematik Bölümü (**)
İstanbul Üniversitesi	Edebiyat Fakültesi	Türk Dili ve Edebiyatı
	İktisat Fakültesi	İktisat İşletme
	İletişim Fakültesi	Gazetecilik Halkla İlişkiler ve Tanıtım Radyo Televizyon Sinema
İstanbul Teknik Üniversitesi		İletişim Mühendisliği (***) Elektronik Mühendisliği (***) Sağlık Kurumları Yöneticiliği (***)
Karabük Üniversitesi	Mühendislik Fakültesi	Bilgisayar Mühendisliği
Sakarya Üniversitesi	Eğitim Fakültesi	Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Öğretmenliği
	İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	Kamu Yönetimi Maliye İnsan Kaynakları Yönetimi
	Mühendislik Fakültesi	Bilgisayar Mühendisliği Endüstri Mühendisliği

ÜNİVERSİTE	FAKÜLTE	BÖLÜM / DERS
Selçuk Üniversitesi	Teknik Eğitim Fakültesi (*)	Mikroişlemciler Bilgisayar Aritmetiği Bilgisayar Organizasyonu Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Türk Dili Yabancı Dil

(*) Ders bazında uzaktan eğitim yapılmaktadır.

(**)Nükleer fizik, Kuantum mekaniği, Teorik Mekanik, Soyut Cebir, Diferansiyel Geometri dersleri uzaktan eğitim yoluyla İstanbul Üniversitesinden alınmaktadır.

(***) Bu bölümlerde ders bazında uzaktan eğitim yapılmaktadır.

Tablo 4’te ise ülkemizdeki üniversitelerde yürütülen bazı uzaktan eğitim yüksek lisans programları gösterilmektedir.

Tablo 4.
Türkiye’de Bazı Uzaktan Eğitim Yüksek Lisans Programları

ÜNİVERSİTE	BÖLÜM
Ahmet Yesevi Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği Yönetim Bilişim Sistemleri e-MBA Sağlık Kurumları İşletmeciliği Yönetim ve Organizasyon Eğitim Yönetimi Yerel Yönetimler Turizm İşletmeciliği
Atılım Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği Yönetim Bilişim Sistemleri e-MBA
Bahçeşehir Üniversitesi	e-MBA
Beykent Üniversitesi	e-MBA
Doğu Akdeniz Üniversitesi	e-konaklama işletmeciliği
Fatih Üniversitesi	e-MBA
Fırat Üniversitesi	Elektronik ve Bilgisayar Eğitimi Tezsiz Yüksek Lisans (**)
Gazi Üniversitesi	Bilişim Sistemleri Sağlık Kurumları Yönetimi
İstanbul Aydın Üniversitesi	e-İşletme
İstanbul Bilgi Üniversitesi	e-MBA
Karabük Üniversitesi	Bilgisayar Mühendisliği
Maltepe Üniversitesi	e-MBA
Mersin Üniversitesi	e-İşletme
ODTÜ	Bilişim
Sakarya Üniversitesi	e-Mühendislik Yönetimi e-MBA

ÜNİVERSİTE	BÖLÜM
Selçuk Üniversitesi (*)	Bulanık Mantık
	Yapay Sinir Ağları
	Uzman Sistemler
	Esnek Hesaplama

(*) Ders bazında uzaktan eğitim yapılmaktadır.

(**) Programın açılması için çalışmalar devam etmektedir.

2.5.1 Afyon Kocatepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Afyon Kocatepe Üniversitesi bünyesinde uzaktan eğitim kapsamında bilgisayar programcılığı ve bilgi yönetimi ön lisans bölümleri bulunmaktadır.

Bu programlarda uzaktan eğitim sistemi ile öğrenciler, ses, video, grafik, iki boyutlu veya üç boyutlu hazırlanmış animasyonlar ve anında geribildirim alınacak şekilde tasarlanmış çalışma ortamları yardımıyla, etkili ve kalıcı bir eğitim-öğretim süreci geçirmektedir. Etkileşimli ders içerikleri, e-posta, dosya transferleri, tartışma ve sohbet odaları gibi hizmetler aracılığıyla, öğrenciler ve eğitimciler arasında eşzamanlı ve eşzamansız iletişim kurulabilmektedir (<http://www.uemyo.aku.edu.tr/>).

2.5.2 Anadolu Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları (Açık öğretim Sistemi)

Eskişehir Yüksek İktisat ve Ticaret Okulu Anadolu Üniversitesi ve açık öğretim sisteminin çekirdeğini oluşturmuştur.

1980'li yıllarda Türkiye'de yükseköğretime olan talep git gide artış göstermiş ve mevcut üniversitelerle bu talebe karşılık verilememiştir. Bunun üzerine Açık Öğretim Fakültesi 2547 sayılı kanunun 5. ve 12. maddeleri ile Türk üniversitelerine sürekli ve açık öğretim yapmak hakkını tanınması ile 1983 yılında Anadolu Üniversitesi bünyesinde kurulmuştur. Böylece Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi 1982-

83 öğretim yılında, yüksek eğitimde yüksek standartlarda fırsat eşitliği ilkesiyle ve uzaktan eğitim sistemi ile eğitim veren ilk fakülte olarak hizmete başlamıştır.

Açık öğretim sistemi'nde öğrenciler sınavlardan önce sınavlara daha iyi hazırlanmak amacıyla sınava hazırlık canlı yayın programları ile sorularını sorabilmektedirler. Böylelikle açık öğretim sisteminde televizyonla etkileşimli bir eğitim sistemi uygulamaya geçirilmiş ve Anadolu Üniversitesi ulusal yayın ağında canlı yayın yapan ilk üniversite olmuştur (Hakan, Özgür, Kara, Kürüm, Kara, 2004).

Açık öğretim fakültesi ile çoğu kişinin ön lisans, lisans ve lisans tamamlama eğitimlerini alma fırsatları olmuştur.

Açık öğretim sistemi son yıllarda Türkiye dışındaki Türk vatandaşlarına da uzaktan eğitim ile eğitim alma şansı vermiştir. Açık öğretim fakültesine olan talep git gide artış göstermektedir.

2.5.3 Ahmet Yesevi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Ahmet Yesevi Üniversitesinde biri Çimkent, diğeri Türkistan yerleşiminde olmak üzere iki tane "Uzaktan Eğitim Fakültesi" mevcuttur.

Üniversitenin mütevelli heyeti, 1996 yılında Uzaktan Eğitim Fakültesinin çağdaş eğitim teknolojileriyle donatılarak ve bu teknolojileri kullanarak geliştirilmesine karar vermiştir. Bu amaçla, ilk önce Rektörlüğün bulunduğu Türkistan şehri ile Mütevelli Heyet Başkanlığının bulunduğu Ankara şehri arasında eş zamanlı (senkron) ve etkileşimli (interaktif) eğitim yapılan bir video-konferans sistemi kurulmuştur. 12.10.1999 tarihinde Ahmet Yesevi Üniversitesi ile Gazi Üniversitesi Rektörlükleri arasında bir lisansüstü eğitim protokolü imzalanmıştır. Bu protokol ve yönergeye uygun olarak üniversite, video-konferans sistemi ile işletme yüksek lisans ve turizm işletmeciliği yüksek lisans eğitimlerini yürütmüştür (<http://www2.yesevi.net/>).

Ahmet Yesevi Üniversitesi 2002-2003 eğitim öğretim yılından itibaren internet ortamında uzaktan eğitim programlarını başlatmıştır. Bilgisayar mühendisliği lisans ve yüksek lisans, endüstri mühendisliği lisans, yönetim bilişim sistemleri lisans ve yüksek

lisans, bilgisayar programcılığı ön lisans, eğitim yönetimi ve denetimi yüksek lisans, sağlık kurumları işletmeciliği, yerel yönetimler yüksek lisans, yönetim ve organizasyon yüksek lisans, işletme yüksek lisans gibi birçok bölümde uzaktan eğitim programları mevcuttur.

2.5.4 Ankara Üniversitesinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Ankara Üniversitesi birikimlerini daha geniş kitlelere ulaştırmak için 2001 yılında mekan sınırı tanımayan iletişim teknolojilerini kullanmaya yöneldi. Uzaktan Eğitim Merkezi (ANKUZEM), bu yönelimin bir ürünü olarak, 2002 yılında kuruldu. Ciddi yatırımlarla, teknolojik alt yapısını hızla geliştiren merkez, 2003 yılından itibaren ürün ve hizmet üretmeye başladı.

(http://www.ankuzem.ankara.edu.tr/menuler/1_ozgecmis.htm).

Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi uzaktan eğitim programlarını uygulayabilmek için uzaktan eğitim yazılımlarını tamamlamıştır. Bu alanda birçok uzaktan eğitim çözümleri ortaya koymuştur.

Ankara Üniversitesi bilgisayar işletmenliği, ilahiyat lisans tamamlama programı, müzelerde önleyici koruma programı gibi programlarla uzaktan eğitime devam etmektedir.

2.5.5 Atılım Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Bilgi toplumuna geçiş süresinde, nitelikli insan gücünün yetiştirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin derslerde kullanılmasını sağlayacak yöntemlere öncelik verilmesinin ve yaygınlaştırılmasının önemi ortaya çıkmıştır. Atılım Üniversitesi de bu ihtiyaca e-kampus ile yanıt vermiştir

(http://www.ue.atilim.edu.tr/atilim_uzaktan_egitim.htm).

Atılım Üniversitesi bilgisayar programcılığı, turizm ve konaklama işletmeciliği ön lisans programları ve işletme yönetimi yüksek lisans programı ile uzaktan eğitime devam etmektedir.

2.5.6 Bahçeşehir Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Bahçeşehir Üniversitesi akıllı tahta uygulamasıyla sınıfta tahtaya yazılan her bilgiyi web sayfasına aktarma özelliği olan bu uygulama ile uzaktan eğitim uygulamasına başlamıştır. Günümüzde ise e-mba (internet üzerinden işletme yüksek lisans programı) ve uluslararası lojistik ön lisans programları ile uzaktan eğitime devam etmektedir.

2.5.7 Balıkesir Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

T.C. Balıkesir Üniversitesi, Element Eğitim Teknolojileri A.Ş.'nin çözüm ortaklığı ile 2008-2009 akademik yılından itibaren e-meslek yüksekokulu işletme bölümünü 250 kontenjan ile açmış ve eğitimlerini teknolojinin gelişmiş olduğu en üst düzey standartlarla başarılı şekilde yürütmektedir.

Bandırma Meslek Yüksekokulu bünyesinde işletme yönetimi, pazarlama, ağırlama hizmetleri bölümleri ile uzaktan eğitim vermektedir.

2.5.8 Beykent Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Beykent Üniversitesi 2008-2009 eğitim öğretim yılında e-mba yüksek lisans ve işletme yönetimi, bilgisayar programcılığı ön lisans programları ile uzaktan eğitim sistemini uygulamaya başlamıştır ve bu programlarla uzaktan eğitim yöntemini kullanmaya devam etmektedir.

2.5.9 Bilkent Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Bilkent Üniversitesi 1996 yılında “video konferans sistemi” ile ABD’den bazı derslerin verilmesini sağlayarak uzaktan eğitim çalışmalarına başlamıştır. Bilkent Üniversitesi’nde uzaktan etkileşimli eğitim ile öğrencilerin bazı dersleri üniversitenin New York ofisindeki profesörlerden izleme şansları bulunmaktadır.

Video konferans sisteminde etkileşimli çalışma yapmak mümkün olabilmektedir. Sınırlı sayıda ders, bu yöntemle yürütülmektedir (Varol ve Bingöl, 2002:10).

2.5.10 Çukurova Üniversitesinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Çukurova Üniversitesi e-Çukurova platformu (öğrenim-öğretim yönetim sistemi), Eylül 2003 itibariyle ilk sürümü oluşturulmuş ve 2004 yılı itibariyle uzaktan öğretime Adana Meslek Yüksek Okulu bünyesinde bilgisayar teknolojisi ve programlama ön lisans programında kullanılmıştır. Platform üç katmanlı bir web uygulaması olarak geliştirilmiştir. E-Çukurova’nın işlevleri, öğrenme araçları, iletişim araçları, verimlilik araçları, destek araçları ve yönetim araçları gibi işlev gruplarından oluşmaktadır (Nart,2007).

2.5.11 Doğu Akdeniz Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Bilişim sektörünün yetişmiş ara eleman sıkıntısını gidermeye katkıda bulunmak amacıyla Doğu Akdeniz Üniversitesi, 2002/2003 akademik yılında bilgi yönetimi adında yeni bir ön lisans programı başlatmıştır.

Bilgi Yönetimi ön lisans programı, DAÜ’de açılan internet üzerinden yerleşke dışına açık ilk yükseköğretim programıdır.

Doğu Akdeniz Üniversitesi uzaktan eğitim kapsamındaki bilgi yönetimi ön lisans programının yanı sıra e-konaklama işletmeciliği yüksek lisans programı ile uzaktan eğitime devam etmektedir (<http://by.emu.edu.tr/>).

2.5.12 Fatih Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Fatih Üniversitesi e-mba programı ile uzaktan eğitim alanındaki çalışmalarını sürdürmektedir.

2.5.13 Fırat Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Fırat Üniversitesi 1988 yılında elektronik posta sistemine sahip olan ilk 8 Türk Üniversitesi içerisinde yer almıştır. Bu üniversitede 1990 yılından beri e-mail, video konferans ve Fırat Televizyonu aracılığı ile sertifikaya yönelik uzaktan eğitim yapılmaktadır (Uşun, 2006).

Fırat Üniversitesi kaliteli bir uzaktan eğitim ve öğretim sürdürmek amacıyla üniversite bünyesinde yerel bir televizyon birimi kurma kararı; 25.03.1991 tarihinde Fırat Üniversitesi Araştırma Fonu'na uydu antenin mikrobilgisayarlarla yönlendirilmesi ve yayın aktarımı başlığını taşıyan bir proje sunarak, vermiştir (Varol ve Bingöl, 2002:6).

Türkiye üniversitelerinin ilk yerel televizyonu olan Fırat TV bilgisayar üzerine birçok sertifika programı açmıştır ve bu programlardan mezun olan öğrenciler farklı yerlerde iş imkanı bulmuşlardır.

Yükseköğretim Kurulunun (YÖK) Aralık 1999'da başlattığı üniversitelerarası iletişim ve bilgi teknolojilerine dayalı uzaktan yükseköğretim çalışmaları sonucunda Fırat Üniversitesi tarafından "Robotik" isimli bir ders web ortamına aktarılmış ve uzaktan eğitim programı çerçevesinde 2000-2001 öğretim yılı bahar döneminde Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi elektrik-elektronik bölümü öğrencileri ile 2001-2002 öğretim yılı güz döneminde Sakarya Üniversitesi Teknik Eğitim Fakültesi

elektronik ve bilgisayar bölümü son sınıf öğrencilerine seçmeli ders olarak verilmiştir (Nart,2007).

Fırat Üniversitesi Almanya'daki Bremen Üniversitesi ile “Türkiye ve Özbekistan Arasında Uzaktan Eğitim ve Kontrol Teknolojisine Dayalı Yaklaşım” adlı bir proje yürütmüştür. Bu proje çalışması ile Özbekistan'daki öğrencilere Türk Cumhuriyetlerinden uzaktan eğitim yoluyla öğretim yapmak amaçlanmıştır.

2.5.14 İstanbul Üniversitesi ve Harran Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Türkiye’de eğitimin en önemli sorunu olan fırsat eşitsizliğini en aza indirmek için İstanbul Üniversitesi ile Harran Üniversitesi arasında bir proje kapsamında eş zamanlı etkileşimli eğitime başlanmıştır. Böylece İstanbul Üniversitesinde bir hoca ders anlatırken aynı anda Harran Üniversitesindeki öğrencilerde dersi dinleyerek sorularını sorabilme ve hocalar da sınıf ortamında olduğu gibi cevap verebilme imkanı bulabilmişlerdir.

Uzaktan etkileşimli eğitim uygulamasının Türkiye’deki ilk örneği, çeşitli branşlarda öğretim elamanı ihtiyacını gidermeyi planlayan Harran Üniversitesi’nde 1999-2000 eğitim-öğretim yılında uygulamaya konulmuştur. Uygulama kapsamında İstanbul Üniversitesi, Fen Edebiyat Fakültesi hocaları tarafından verilen derslerin Harran’dan izlenmesi sağlanmaktadır. İstanbul Üniversitesi, başarılı bir biçimde yürüten bu projeye dünyada çeşitli uzaktan eğitim modellerini kullanan az sayıda yüksek eğitim kurumu arasına girmiş bulunmaktadır. İlk yıl Harran Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi fizik ve matematik bölümü; nükleer fizik, kuantum mekaniği, teorik mekanik, soyut cebir, diferansiyel geometri derslerini haftada 25 saat İstanbul Üniversitesinden almıştır (<http://www.harran.edu.tr/harran/interactive.htm>).

İstanbul Üniversitesi Adalet Meslek Yüksekokulu, Türk Dili ve Edebiyatı, iktisat, işletme, gazetecilik, halkla ilişkiler ve tanıtım, radyo televizyon sinema programlarında uzaktan eğitim yöntemini uygulayarak eğitim vermeye devam etmektedir.

2.5.15 İstanbul Aydın Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından onaylanmış ülkemizin uzaktan eğitim tekniğine dayalı işletme yüksek lisans programı olan e-işletme programı, iş dünyasının stratejik alanlardaki gereksinimlerine göre tasarlanmıştır.

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde e-işletme yüksek lisans programı ve bilgisayar programcılığı, bilgisayar teknolojileri ve programlama, ağırlama hizmetleri, turizm ve otel işletmeciliği gibi ön lisans programları yer almaktadır.

2.5.16 İstanbul Bilgi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Bilgi Üniversitesi e-mba adıyla işletme yüksek lisans programını 2000 yılı güz döneminde başlatmıştır. İstanbul Bilgi Üniversitesi e-mba programı, internet üzerinden erişilen, uzaktan öğretim tekniğine dayanan ve Yüksek Öğretim Kurulu (YÖK) tarafından onaylanmış ülkemizin ilk işletme yüksek lisans programıdır (<http://www.bilgiemba.net/tr/>).

Üniversite, bu program için Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki farklı seçenek sunmaktadır. Öğrenciler mezun olabilmek için sekiz zorunlu, iki seçmeli ders ve bitirme projesini tamamlamak zorundadırlar. Program toplamda 3 yarıyıl sürmektedir. Öğrenciler mail ve eş zamanlı sohbet hattı yoluyla öğretim elemanları ile iletişim kurabilmektedirler. Programda 650 öğrenci eğitime devam etmektedir. Şu ana kadar 780 kişi programdan mezun olmuştur.

2.5.17 İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Uzaktan Eğitim Uygulamaları

İstanbul Teknik Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi (UZEM) 1996 yılında İTÜ Rektörlüğü'ne bağlı olarak kurulmuş bir uygulama ve eğitim merkezidir (<http://www.uzem.itu.edu.tr/>).

İstanbul Teknik Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi üniversitenin uzaktan eğitim ve teknoloji ile ilgili her türlü eğitim etkinliklerini yürütmektedir. 2000 yılında Virginia Üniversitesi ile İTÜ arasında video konferans yoluyla ders alışverişi başlamıştır.

İstanbul Teknik Üniversitesi uzaktan eğitim merkezi, 2001 yılında Dünya Bankası'nın uzaktan eğitim ağı olan "Global Development Learning Network" ün (GDLN) Türkiye'deki iki merkezinden biri olarak seçilmiştir (Uşun, 2006).

Ayrıca İstanbul Teknik Üniversitesi'nde 1800 öğrencinin ortak olarak aldığı Bilişim dersi için öğrenciler kampüsler de bulunan bilgisayar laboratuvarlarına gelerek sanal sınav ortamında 10.000 soruluk soru bankasından rastgele gelen sorular ile sınav olmaktadır (Çalli, Bayam, Karacadağ, 2002).

2.5.18 Karabük Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Karabük Üniversitesi bilgisayar mühendisliği programını uzaktan eğitim ile vermektedir.

Karabük Üniversitesi bilgisayar mühendisliği bölümü 2007 yılında kurulmuştur. 2008 yılında eğitim-öğretime başlayan bölüm lisans, yüksek lisans ve doktora programlarının yanı sıra 2009/2010 eğitim-öğretim yılında 50 lisans öğrencisiyle uzaktan eğitime başlamıştır. Uzaktan eğitim bünyesinde bilgisayar mühendisliği tezli ve tezsiz yüksek lisans programları yer almaktadır.

2.5.19 Kırıkkale Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Kırıkkale üniversitesinde bilgisayar programcılığı ön lisans programı ve bazı sertifika programları uzaktan eğitim kapsamında yer almaktadır.

Kırıkkale Üniversitesi uzaktan eğitim merkezinin bir hizmeti olan, e-sertifika, kariyerini şekillendirmek, özgeçmişini daha seçilebilir kılmak isteyen fakat zaman problemi yaşayan gerek çalışan gerek öğrencilerin bu sorununa çözüm bulabilmek için uygulanan bir sistemdir. Bu kapsamda e-bilgisayar programcılığı, iş yeri hekimliği ve iş güvenliği uzmanlığı eğitimi ve serbest müşavir mühendis gibi sertifika programları verilmektedir.

2.5.20 Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Birimi (MUZEB), Maltepe Üniversite'sinin eğitim imkanlarını internet tabanlı teknolojinin yardımı ile daha geniş bir kesime ulaştırmak üzere kurulmuştur. Bu amaçla MUZEB özgün olarak geliştirdiği Öğrenim Yönetim Sistemini - MUDES (Learning Management System - LMS) kullanarak, gerek kendi bünyesindeki akademik birimlerde çalışan öğretim elemanlarının, gerek diğer kurumlarda çalışan alan uzmanlarının ürettikleri bilgisel içeriği, deneyimli ekiplerle etkileşimli bilgisayar ortamına aktarmaktadır (http://muzeb.maltepe.edu.tr/maltepe-%C3%BCniversitesi-uzaktan_e%C4%9Fitim-birimi).

Maltepe Üniversitesi işletme yüksek lisans, bilgisayar programcılığı ön lisans, işletme yönetimi ön lisans, muhasebe ve vergi uygulamaları ön lisans uzaktan eğitim programları ile bu alandaki eğitimlerine devam etmektedir.

2.5.21 Mersin Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Mersin Üniversitesi Mersin Meslek Yüksekokulu bünyesinde 2002 yılında uzaktan eğitim birimi kurulmuş olup, internet destekli öğretim çalışmasına ilk 2002-2003 eğitim-öğretim yılında endüstriyel elektronik programıyla başlamıştır. 2003 yılında uzaktan eğitim birimine bilgisayar programcılığı, elektronik teknolojisi, elektronik haberleşme teknolojisi, kontrol ve otomasyon teknolojisi, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında da işletme yönetimi ve eczane hizmetleri ön lisans programlarının da eklenmesiyle program sayısı altıya yükseltilmiştir. Ayrıca 2009-2010 eğitim öğretim yılı güz döneminde, işletme anabilim dalı tarafından Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde e-işletme tezsiz yüksek lisans programı da eğitim öğretime başlamıştır.

2.5.22 Ortadoğu Teknik Üniversitesi (ODTÜ) Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Ortadoğu Teknik Üniversitesi bu alandaki uygulamaları ülkemizde internet üzerinden radyo yayınları ile başlatan ilk üniversitedir. 1997 yılında ODTÜ “Enformatik Enstitüsü” kurarak web üzerinden uzaktan eğitim çalışmalarını ve 1998 yılında “IDE-A” projesi kapsamında bilgi teknolojileri sertifika programını ilk uygulama olarak başlatmıştır. Web üzerinden bilişim alanında birçok derse yönelik sertifika programları açılmış ve dışarıdan öğretim elemanları bu programları takip etmiştir.

2000 yılında ODTÜ’de muhtelif üniversitelerin hazırladıkları derslerden meydana gelen web tabanlı a-senkron eğitim (WTAE) programı hazırlanmıştır. Yine ODTÜ, 2001’de internet üzerinden etkileşimli uzaktan İngilizce dil eğitimi programı başlatmıştır. 2003 yılında ise ODTÜ, Enformatik Enstitüsü tarafından e-ders tasarım geliştirme sertifika programı ile kişisel yazılım süreci sertifika programlarını açmış ve faaliyetlerine devam etmektedir (Zırhlıoğlu, 2006).

ODTÜ üniversitelerarası iletişim ve bilgi teknolojilerine dayalı yükseköğretim yönetmeliği kapsamında diğer üniversitelere Türkçe ve İngilizce olarak iki farklı dilde lisans ve lisansüstü düzeyde web destekli sunumlarla asenkron olarak derslerde vermektedir.

Ayrıca ODTÜ Yabancı Diller Yüksek Okulu İngilizce Bölümü öğretim elemanlarını çeşitli sınavlara hazırlanmaya yönelik uzaktan etkileşimli bir İngilizce dil eğitimi programı hazırlamışlardır. ODTÜ internet üzerinden bilişim yüksek lisans programı ile de uzaktan eğitim çalışmalarını sürdürmektedir.

2.5.23 Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Sakarya Üniversitesi 1998’li yıllarda enformatik bölümlerine eleman yetiştirmek için ODTÜ tarafından düzenlenen sertifika programlarına eleman gönderen bir üniversitemizdir (Varol ve Bingöl, 2002:10).

Sakarya Üniversitesi 1999 yılından itibaren teknoloji ve internetin gelişimiyle birlikte derslerin bir kısmını internet üzerinden vermeye başlamıştır.

Sakarya Üniversitesi uzaktan eğitim projesi Temmuz 2000 tarihinde başlatılmıştır. Türkiye’deki en kapasiteli web tabanlı eğitimi veren ve 2 sunucu üniversite dersine sahip olan Sakarya Üniversitesi, 2001-2002 eğitim ve öğretim yılında bilgisayar programcılığı ve bilgi yönetimi uzaktan öğretim ön lisans programlarını devreye sokmuştur (Uşun, 2006).

2000-2001 eğitim öğretim yılı bahar döneminde 1200 lisans öğrencisine internet yoluyla eğitim vermiştir. Bu dönemde üç farklı ders üniversitenin on değişik bölümündeki öğrenciler tarafından alınmıştır. 2001-2002 öğretim yılı güz döneminde kendi öğrencilerinden 1960 öğrenciye uzaktan eğitim vermiştir (Kaya, 2002).

Tüm dünyada üniversite eğitiminde yaygın olarak kullanılan e-öğrenim ile eğitim veren Sakarya Üniversitesi, 4 yıllık eğitim verecek olan Türkiye’deki ilk lisans programlarını açmıştır.

Bilgisayar mühendisliği, endüstri mühendisliği ve insan kaynakları lisans programları, dünya çapında blended learning ya da hybrid learning isimleri ile bilinen karma öğretim metodu ile sunulmaktadır. Karma öğretim adını örgün eğitim ile e-

öğrenim birlikte kullanılmasından almaktadır.

(<http://www.ido.sakarya.edu.tr/Admin/PageViewer.aspx?name=bilmuhpage>).

Yüksek Öğretim Kurulu sadece karma öğretim için onay vermektedir. Karma öğretimde derslerin bir kısmı örgün eğitim şeklinde yüz yüze verilir. Bununla birlikte derslerin tamamı internet üzerinden çevrimiçi olarak verilmektedir. Bu yöntem sayesinde öğrenciler hem uzaktan eğitimin kolaylıklarından faydalanırken hem de yüz yüze eğitim alarak üniversite ortamında kampüs olanaklarından faydalanmaktadırlar.

2.5.24 Selçuk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Selçuk Üniversitesi Fırat Üniversitesi'ne benzer olarak radyo ve televizyon yayınları ile uzaktan eğitim uygulamalarına başlamıştır. Resmi web sitesinde de Selçuk Üniversitesi uzaktan eğitim programı adı altında verdikleri derslerle uzaktan eğitim uygulamalarını devam ettirmektedir.

Selçuk Üniversitesi'nde yürütülmekte olan uzaktan eğitim programı, 14 Aralık 1999 tarih ve 23906 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren üniversitelerarası iletişim ve bilgi teknolojilerine dayalı uzaktan yükseköğretim yönetmeliği çerçevesinde çalışmalarına devam etmektedir. Uzaktan yükseköğretim uygulamaları, 1 Mart 2000 tarih ve 23980 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe giren Enformatik Milli Komitesi Yönetmeliği çerçevesinde faaliyet gösteren Enformatik Milli Komitesi (EMK) tarafından yürütülmektedir. Selçuk Üniversitesi uzaktan eğitim programı (SUZEP)" olarak belirlenmiş ve 2000- 2001 eğitim öğretim yılı güz yarısında çalışmalarına başlamıştır (Can ve Gülnar, 2002: 6-7). Bu proje kapsamında, Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi, Türk Dili ve Yabancı Dil dersleri uzaktan eğitim yöntemiyle verilmektedir. Bu dersler hem internet ortamından hem de televizyon aracılığıyla verilmektedir. Bu derslerle ilgili dokümanlara ayrıca internetten web sitesinden ulaşılabilir.

2.5.25 Süleyman Demirel Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Süleyman Demirel Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksekokulu 2008 yılında kurulmuş olup bilgi ve iletişim teknolojilerine dayalı uzaktan eğitime ilk olarak 2008-2009 eğitim-öğretim yılında başlamıştır.

Yüksekokul bünyesinde bilgisayar programcılığı, bilgi yönetimi, büro yönetimi ve sekreterlik, tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik ön lisans programları ile eğitim-öğretime devam etmektedir (<http://uzem.sdu.edu.tr/index.php?dosya=uzaktan&tur=02>).

2.5.26 Trakya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Üniversite Senatosunun 3 Mayıs 2006 tarihli toplantısında alınan 08 numaralı karar ile Trakya Üniversitesi uzaktan eğitim araştırma ve uygulama merkezi, "TUZEM" kurulmasına karar verilmiş ve yönetmelik taslağı da kabul edilerek Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı'na sunulmuştur. Merkezin kuruluşu, 6 Eylül 2006 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanarak onaylanmıştır.

Trakya Üniversitesi uzaktan eğitim kapsamında Tunca Meslek Yüksekokulu bünyesinde bilgisayar programcılığı ve bilgi yönetimi bölümleri ile eğitim-öğretime devam etmektedir.

2.5.27 Uşak Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Uşak Üniversitesi enformatik bölümü tarafından yürütülen çalışmalar tamamlanmış ve 2009 yılında "Uzaktan Eğitim Meslek Yüksek Okulu (UZEMYO)" kurulmuştur. UZEMYO ile 2006 ve sonrasında kurulan üniversiteler arasında uzaktan eğitim sistemine geçmesi kararlaştırılan ilk üniversite Uşak Üniversitesi olmuştur. UZEMYO, 2009-2010 eğitim-öğretim döneminde işletme yönetimi programına 200 öğrenci kontenjanı ile eğitim faaliyetlerine başlamıştır.

2.5.28 Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Uygulamaları

Gazi Üniversitesi, çağın gerektirdiği teknolojik gelişmelere paralel olarak ortaya çıkan ve yaygınlaşan uzaktan eğitime, köklü eğitim anlayışını teknoloji ile birleştirerek ilk olarak 2006-2007 öğretim yılında iki ön lisans programı açarak başlamış ve ilk mezunlarını 2007-2008 öğretim yılında vermiştir.

(<http://www.ue.gazi.edu.tr/eogrenme.html>).

Gazi Üniversitesi'nde uzaktan eğitime bilgisayar teknolojileri ve programlama ve işletme ön lisans programları ile başlanmış iken iki sene gibi kısa bir sürede hızla program sayısı artırılarak 2007-2008 öğretim yılından itibaren web teknolojileri ve programlama, bilgi yönetimi ve muhasebe bölümlerinin eklenmesiyle toplam beş program üzerinden yürütülmüştür. 2009-2010 eğitim öğretim yılı bahar dönemi itibariyle beş ön lisans programına yeni üç program daha ekleyerek uzaktan eğitimi sekiz ön lisans programı ile sürdürmektedir.

Gazi Üniversitesi, toplumda hızla benimsenen ve kendine yer bulan uzaktan eğitim alanındaki çalışmalarını ön lisans programları ile sınırlamayıp Bilişim Enstitüsü'nde 2008-2009 öğretim yılı bahar döneminden itibaren uzaktan eğitim yüksek lisans programı eğitimi vermeye başlamıştır.

2008-2009 öğretim yılı güz döneminde Gazi Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksek Okulu bünyesindeki web teknolojileri ve programlama, bilgisayar programcılığı, muhasebe ve vergi uygulamaları, işletme yönetimi ve bilgi yönetimi bölümlerindeki öğrenci sayısı toplamda 1815'tir. Öğrenci sayısı itibariyle de uzaktan eğitime olan talep ortadadır (Baturay ve Bay, 2009: 19).

Gazi Üniversitesi uzaktan eğitim programlarında örgün öğretimde kullanılan ders içeriklerini ses, video, animasyon gibi araçlarla zenginleştirerek öğretim yönetim sistemi ile programlarda kayıtlı öğrencilere sunmaktadır. Öğretim yönetim sistemleri 7 gün 24 saat öğrencilerin kullanımına açıktır. Öğrenciler istedikleri zamanlarda ders içeriklerini takip edebilmektedirler.

Gazi Üniversitesi'nde uzaktan eğitim kapsamında meslek yüksek okulu bünyesinde:

- İşletme Yönetimi,
- Web Teknolojileri ve Programlama,
- Bilgi Yönetimi,
- Bilgisayar Programcılığı,
- Muhasebe ve Vergi Uygulamaları,
- Perakende Satış ve Mağaza Yönetimi,
- Lojistik,
- Kontrol ve Otomasyon Teknolojisi

bölgümleri yer almaktadır.

Ayrıca Gazi Üniversitesi İngilizce dil okulu ile uzaktan eğitim alanındaki çalışmalarına bir yenisini daha eklemiştir. İngilizce dil okulu ile etkileşimli eğitimler, öğretmen desteği, canlı konuşma sınıfları gibi 3 ana grupta toplanan hizmetleri üzerinden İngilizce öğretmeyi hedeflemektedir. Etkileşimli eğitimlerde toplamda 1000 saatlik etkileşimli eğitim materyali mevcuttur. Bu eğitimler içerisinde sanal konuşma sınıfları oluşturulmaktadır.

Gazi Üniversitesi'nin uzaktan eğitim alanındaki bir diğer uygulaması e-sertifika programlarıdır. E-sertifika programları kapsamında;

- e-Bilgi Yönetimi,
- e-Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama,
- e-İşletme,
- e-Muhasebe,
- e-Web Teknolojileri ve Programlama

programları mevcuttur.

Gazi Üniversitesi'nin uzaktan eğitim alanındaki çalışmaları sadece ön lisans programları ile sınırlı kalmamıştır ve Bilişim Enstitüsü'ne bağlı bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans ve Sosyal Bilimler Enstitüsü'ne bağlı sağlık

kurumları yönetimi uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programları ile yüksek lisans kapsamında da çalışmalarını sürdürmektedir.

2.5.28.1 Gazi Üniversitesi Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programı

Türkiye’de uzaktan eğitim ile yüksek lisans programlarının ön sıralarında yer alan bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programı bu alanda eğitim almak isteyen ancak zaman, mekan, yaş gibi nedenlerden dolayı sıkıntı yaşayan bir çok kişiye bu noktada çözüm olmuştur.

Gazi Üniversitesi http://www.gazi.edu.tr/uzaktan_egitim.php adresinden ulaşılan web sitesi vasıtasıyla tüm öğrencilere ve bu konuda bilgi almak isteyen herkese uzaktan eğitim sistemi hakkında ayrıntılı olarak bilgi verilmektedir. Uzaktan eğitim sistemine dahil olan her öğrenciye bir e-posta hesabı açılarak uzaktan eğitim sisteminden faydalanmaları sağlanmaktadır.

Uzaktan eğitimde en önemli noktalardan birisi öğrencinin kendi kendine öğrenmesi için hazırlanmış ve internet aracılığıyla öğrenciye sunulmakta olan içeriktir. Gazi Üniversitesi uzaktan eğitim programının ders içerikleri, Bilişim Enstitüsü bünyesinde oluşturulan ve eğitim teknolojileri ile uzmanlarını içeren çalışma grubu tarafından hazırlanmaktadır. Geleneksel eğitimde verilen ders içerikleri uzaktan eğitimde metin, animasyon, ses, video gibi eğitim araçları ile zenginleştirilerek öğrenim yönetim sistemi (ÖYS) üzerinden uzaktan eğitim öğrencilerine eğitim verilmektedir. Dersler internet üzerinden eş-zamanlı olmadan (asenkon) yürütülmektedir. Ancak belirli zaman aralıklarıyla öğretim elemanlarıyla eş-zamanlı (senkon) görüşme fırsatı sohbet odaları vasıtasıyla sağlanmaktadır. Zaman zaman ölçme-değerlendirme amaçlı anketler ile öğrencilerin ve öğretim elemanlarının performansları takip edilmektedir. Ayrıca yapılan bir diğer uygulama ise video destekli içeriklerin kullanıldığı beyaz tahta uygulamasıdır.

Bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında eğitim alan öğrenciler istedikleri her an internet bağlantılı bir bilgisayar ile öğrenci numaraları ve

şifrelerini kullanarak yönetim sistemine girip dersleri takip edebilmektedirler. Öğrenim yönetim sistemi yedi gün yirmi dört saat kullanıma hazırdır ve öğrenciler ders içeriklerine ve destekleyici eğitim materyallerine buradan ulaşarak dersleri takip edebilmektedirler. Dersi veren öğretim elemanı öğrencilerle sohbet odaları, mesaj ya da forum vasıtasıyla iletişime geçebilmektedir. Her dersin bir sanal sınıf hocası vardır ve haftada bir saat her öğrenci internet ortamında sanal sınıf hocasıyla eş zamanlı eğitime katılabilmektedir. Ayrıca öğrenciler isterlerse öğretim elemanlarından kendileri için ek sanal sınıf açılmasını talep edebilmektedirler.

Uzaktan eğitim kapsamındaki eğitim içerikleri on dört hafta üzerinden hesaplanmıştır. Öğrenciler istedikleri her zaman kayıtlı oldukları ders içeriklerinin tamamını görüntüleyebilmektedirler. Böylece öğrenciler görmüş oldukları konuları sonradan tekrar edebilme şansına sahip oldukları gibi ilerleyen zamanlarda görecekleri konuları da önceden inceleme ve derse hazırlanma imkanı bulabilmektedirler.

Bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında öğretim elemanları tarafından öğrencilere dönemlik çalışma planı ve yönlendirme çizelgesi hazırlanmaktadır.

Bilişim Sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında ölçme değerlendirme için yedi günlük bir ara sınav takvimi belirlenir ve öğrenciler bu süre içerisinde istedikleri yer ve zamanda sınavlarını olabilmektedirler. Ayrıca vize sınavı olarak adlandırılan ara sınavlar ve öğretim elemanının gerekli gördüğü takdirde uygulayabileceği ek sınavlar internet üzerinden çevrimiçi olarak yapılmaktadır. Ancak final sınavları ise geleneksel eğitimde olduğu gibi yüz yüze üniversitede gerçekleştirilmektedir ve öğrencinin belirli bir dersten başarılı sayılabilmesi için o dersin final sınavından başarılı olması gerekmektedir.

Öğrenciler için dönem sonu değerlendirmesi yapılırken ders izleme ve yapılan vize, final sınavları temel alınarak öğrencilerin dönem boyunca yaptığı ödevler, sohbet saatlerine katılımları sistem tarafından kayıt altında tutulmakta ve dersin öğretim elemanları ile sistem yöneticileri tarafından takip edilmektedir.

Örgün eğitimde geçerli olan disiplin yönetmeliği uzaktan eğitim programları için de geçerlidir. Öğrencilerin tüm hareket ve yazışmaları kaydedilmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın; modeli, evren ve örnekleme, verilerin toplanma süreci ile verilerin çözümlenmesinde kullanılan istatistiksel işlemler yer almaktadır.

3.1 Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, genel olarak Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının programı izleyen öğrencilerin görüşlerine göre değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Araştırmada bu öğrencilere araştırmacı tarafından hazırlanmış olan anket formu uygulanmıştır. Araştırmada kullanılan anket iki bölüme ayrılmıştır. Anketin birinci bölümünde öğrencilerin kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmış olan 11 soru, ikinci bölümünde ise, Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programını değerlendirmeye yönelik öğrenci görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmış olan 33 soru bulunmaktadır. Öğrencilerin görüşleri, 2009-2010 eğitim-öğretim yılında araştırmacı tarafından toplanmıştır.

Araştırmada kullanılan veri toplama aracının geliştirilmesinde uzman görüşlerinden faydalanılmıştır. Araştırmanın anketi EK-1’de verilmiştir.

3.2 Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına devam etmekte olan öğrenciler oluşturmaktadır.

Ankara Gazi Üniversitesi bilişim enstitüsü müdürlüğünden alınan verilere göre çalışma evrenini oluşturan Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında toplam 75 öğrenci bulunmaktadır.

Araştırmanın çalışma grubunda, Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında kayıtlı toplam 62 öğrenciye ulaşılmış ve bu öğrencilere anket uygulanmıştır.

3.3 Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama aracı olarak literatür taraması gerçekleştirilmiş ve anket tekniği kullanılmıştır.

Bu araştırmada 2008-2009 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmış olan Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının değerlendirmesini yapmak üzere öğrencilerin görüşlerini almak amacıyla veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından anket formu geliştirilmiştir.

Veri toplama aracındaki cümlelere; araştırmacı, alan uzmanları, konu ile ilgilenen öğretim elemanlarının görüşleri alındıktan sonra son şekli verilmiştir ve böylece kapsam geçerliliğinin sağlandığı düşünülmektedir.

Tüm bu işlemlerden sonra veri toplama aracı çalışma gurubuna uygulanmıştır.

Anket iki bölüm ve toplam 44 sorudan oluşmaktadır. Birinci bölümde öğrencilerin kişisel özelliklerini belirlemeye yönelik olarak hazırlanmış olan 11 soru, ikinci bölümünde ise Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programını değerlendirmeye yönelik öğrenci görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmış olan 33 tane 5'li likert tip madde (Çok İyi, İyi, Kararsızım, Kötü, Çok

Kötü) bulunmaktadır. Araştırmada kullanılan anket gerekli izinler alınarak uygulanmıştır. Yasal Onay Belgesi EK-2’de verilmiştir. Anket 2010 Ocak ayında araştırmacı tarafından uygulanmıştır.

3.4 Verilerin Analizi

Bu araştırmada 2008-2009 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya başlanmış olan Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının değerlendirmesini yapmak üzere öğrencilerin görüşlerini almak için çalışma grubuna uygulanmış olan anketler uygulama sonunda tek tek incelenmiş ve toplanmış olan veriler bilgisayar ortamında SPSS istatistik paket programı kullanılarak veri tabanı oluşturulmuştur.

Programı takip etmekte olan öğrencilerin kişisel özellikleri çapraz tablolar halinde sunulmuştur.

Programın değerlendirilmesine yönelik olarak hazırlanmış olan anketin ikinci bölümündeki maddelere yönelik değerler frekans(f) ve yüzde dağılım(%) hesapları yapılarak yorumlanmıştır.

Anketin geçerliliğini ve güvenilirliğini ölçmek için yapılan analizler sonucunda anketin güvenilirliği alpha 0,913 olarak bulunmuştur.

Elde edilen veriler araştırmanın sorularına yanıt olabilecek bir düzen içerisinde bulgular ve yorumlar bölümünde tablolar ve tablolara ait yorumlar şeklinde sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde, Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin bu programı değerlendirmelerine ilişkin bulgular iki ana kesim halinde verilmektedir.

A-Öğrencileri betimlemeye yönelik bilgiler

B-Öğrencilerin izledikleri programı değerlendirmelerine yönelik bulgular

Öğrencileri betimlemeye ilişkin bilgiler kesiminde, araştırmamıza katılan öğrencilerin sosyo-demografik (cinsiyet, yaş, medeni durum, çalışma durumları gibi) özellikleri sayısal verilerle belirtilmektedir. Bu veriler, öğrencilerin Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına ilişkin görüş ve önerilerini daha anlamlı bir biçimde yorumlayabilmek için değerlendirilmiştir.

Öğrencilerin uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programlarına ilişkin görüşlerinin yer aldığı kesimde ise araştırmamıza katılan öğrencilerin programın değişik boyutlarına ilişkin görüşlerine yer verilmiştir.

4.1 Öğrencileri Betimlemeye İlişkin Bulgular

Bu kesimde Gazi üniversitesi bilişim sistemleri tezsiz yüksek lisans uzaktan eğitim programına katılan ve anket formunu doğru ve tam cevaplayan 62 öğrencinin kişisel bilgileri yer almaktadır.

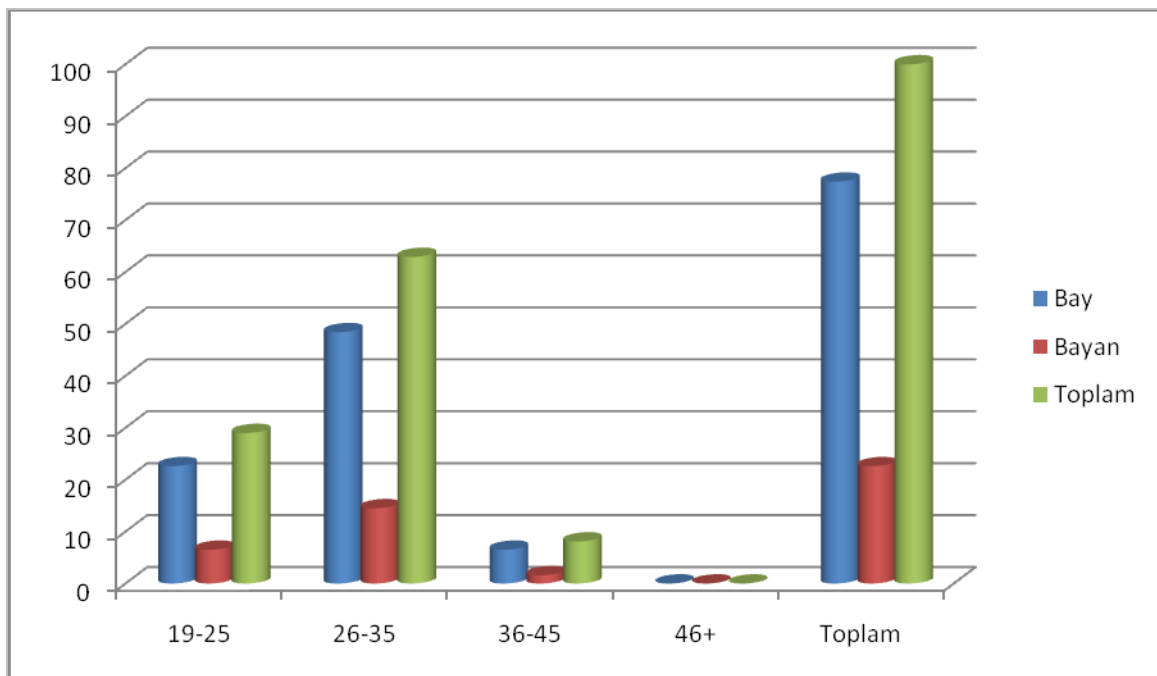
4.1.1 Öğrencilerin Yaş ve Cinsiyetleri

Tablo 5 öğrencilerin yaş ve cinsiyetlerinin dağılımını göstermektedir.

Tablo 5
Yaş ve Cinsiyet

Yaş	19-25		26-35		36-45		46+		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Bayan	4	6.5	9	14.5	1	1.6	-	-	14	22.6
Bay	14	22.6	30	48.4	4	6.5	-	-	48	77.4
Toplam	18	29.0	39	62.9	5	8.1	-	-	62	100.0

Grafik 1: Yaş ve Cinsiyet

Tablo 5' den anlaşılacağı üzere Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin aşağı yukarı beşte dördü bay (% 77) beşte biri (%23) bayandır. Yine tablodan öğrencilerin üçte ikisinin (%63) 26-35 yaş aralığında olduğu anlaşılmaktadır.

Araştırmamıza katılan öğrencilerin yaş ve cinsiyete göre dağılımına bakıldığında ise yaklaşık dörtte üçünün (% 71)19-35 yaş arasında baylardan oluştuğu görülmektedir.

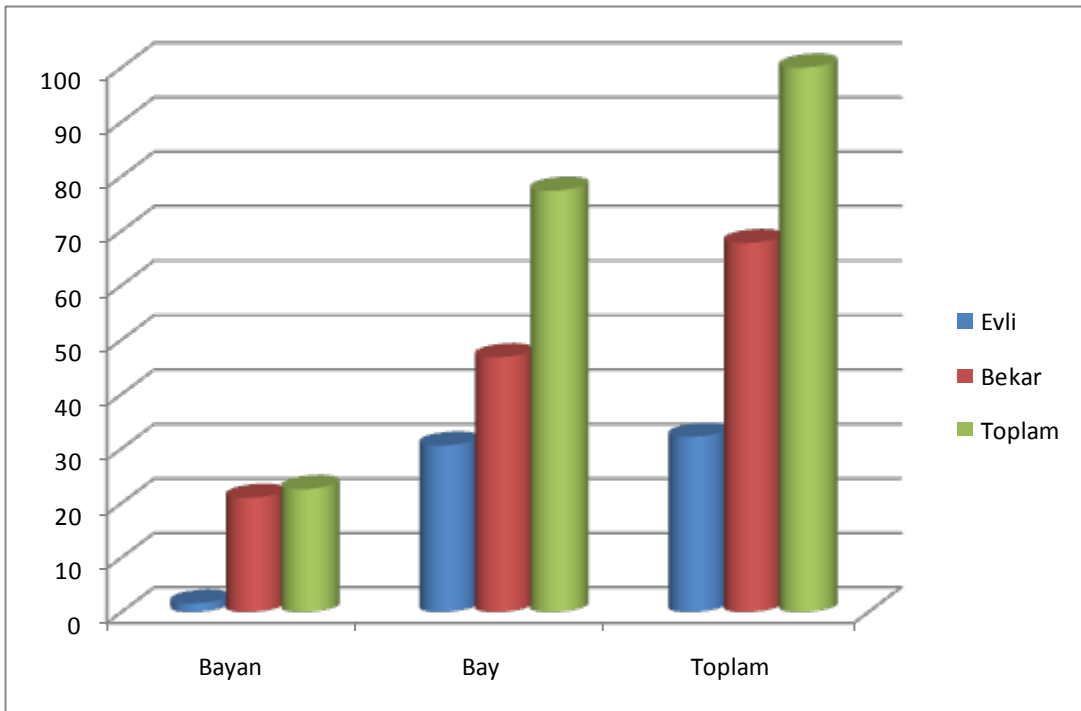
4.1.2 Öğrencilerin Medeni Durum ve Cinsiyetleri

Çalışmamıza katılan öğrencilerin cinsiyet ve medeni durumları tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6
Medeni Durum ve Cinsiyet

Medeni Durum	Evli		Bekar		Toplam	
Cinsiyet	f	%	f	%	f	%
Bayan	1	1.6	13	21.0	14	22.6
Bay	19	30.6	29	46.8	48	77.4
Toplam	20	32.2	42	67.8	62	100.0

Grafik 2: Medeni Durum ve Cinsiyet

Tablo 6' dan anlaşılacağı gibi Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin aşağı yukarı üçte ikisi (% 68) bekar, üçte biri (% 32) evlidir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin medeni durumları ile cinsiyetleri arasındaki ilişkiye bakıldığında öğrencilerin aşağı yukarı yarısını (% 47) bekar erkeklerin oluşturduğu görülmektedir. Araştırmamızda evli bayanların oranının (% 2) oldukça düşük olduğu dikkat çekici bir bulgudur.

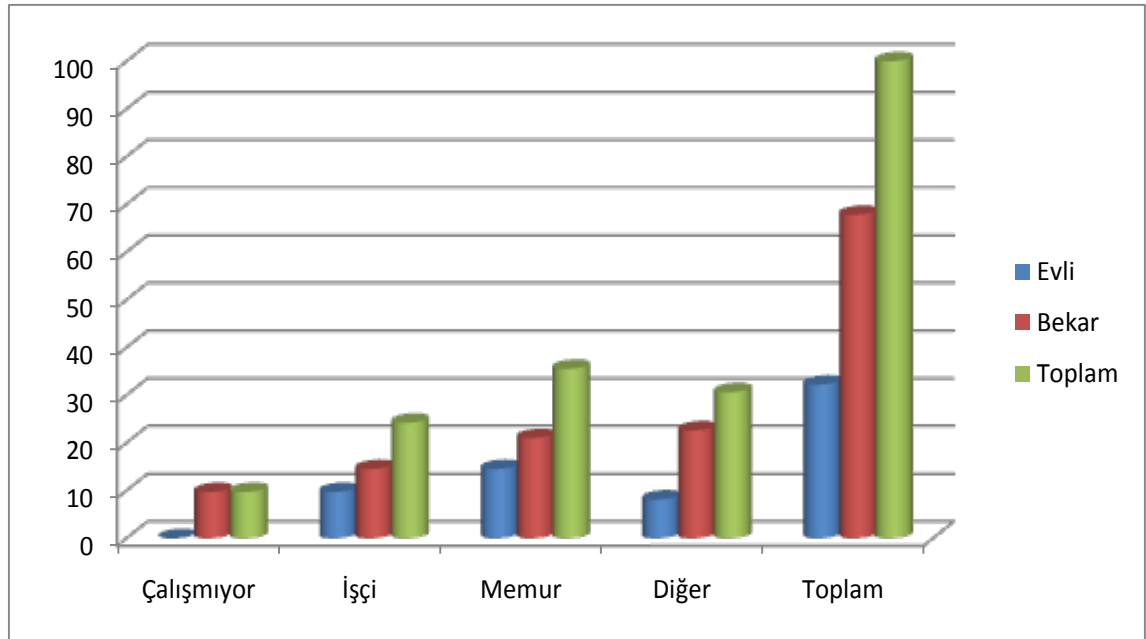
4.1.3 Öğrencilerin İş ve Medeni Durumları

Araştırmamıza katılan öğrencileri daha iyi tanımlayabilmek için medeni durumları ile bir işte çalışıp çalışmadıklarını incelemenin aydınlatıcı olacağı düşünülmektedir. Tablo 7 bu konuda bilgi vermektedir.

Tablo 7
İş ve Medeni Durum

İş Durumu	Çalışmıyor		İşçi		Memur		Diğer		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Evli	-	-	6	9.7	9	14.5	5	8.1	20	32.2
Bekar	6	9.7	9	14.5	13	21.0	14	22.6	42	67.8
Toplam	6	9.7	15	24.2	22	35.5	19	30.6	62	100.0

Grafik 3: İş ve Medeni Durum

Tablo 7' de de görüldüğü gibi Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencilerin yaklaşık beşte ikisi (% 36) memurdur. Tablodan da anlaşılacağı üzere çalışmayan öğrenci oranı oldukça düşüktür(%10).

Bu öğrencilerin medeni durumları ile iş durumları arasındaki dağılım incelendiği zaman öğrencilerin aşağı yukarı beşte birini (%21) bekâr memurların, beşte birini (% 23) tabloda diğer kategorisinde belirtilen işçi ve memur dışındaki farklı meslek gruplarında çalışan bekar kişilerin oluşturduğu görülmektedir.

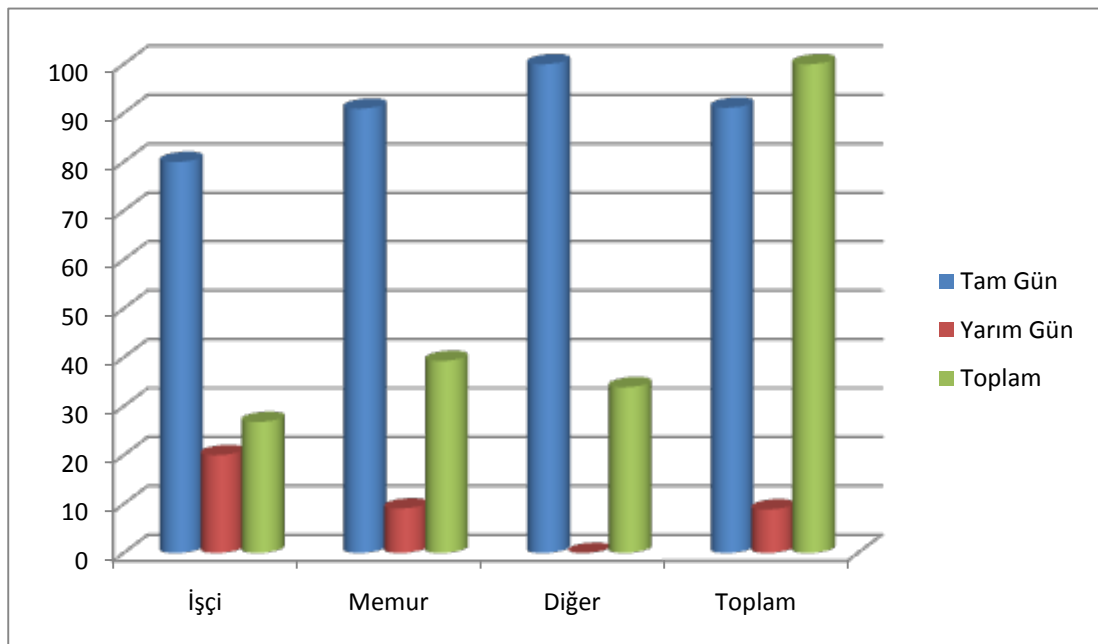
4.1.4 Öğrencilerin İş Durumları ve Çalışma Saatleri

Öğrencilerin uzaktan eğitim programını tercih etmelerinde çalışma saatlerinin etkin olup olmadığını belirlemek için araştırmaya katılanlardan çalışma saatlerini belirtmeleri istenmiştir. Araştırmamıza giren ve bir işte çalışan 56 öğrencinin çalışma saatleri Tablo 8’ de yer almaktadır.

Tablo 8
Çalışma Saatleri ve İş Durumu

Çalışma Saatleri	Tam Gün		Yarım Gün		Toplam	
	f	%	f	%	f	%
İşçi	12	80.0	3	20.0	15	26.8
Memur	20	90.9	2	9.1	22	39.3
Diğer	19	100.0	-	-	19	33.9
Toplam	51	91.1	5	8.9	56	100.0

Grafik 4: Çalışma Saatleri ve İş Durumu

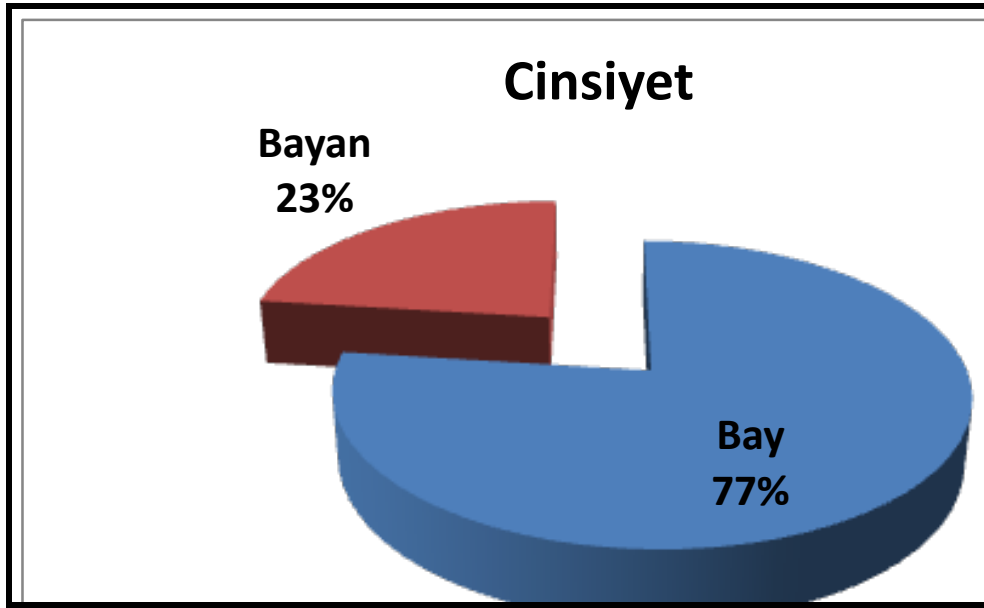

Tablo 8'den de anlaşılacağı üzere bir işte çalışan öğrencilerin hemen hemen tamamı (%91) tam günlük bir işte çalışmaktadır. Tam gün çalışma oranı işçi olduğunu belirten öğrencilerde çok az düşmekle birlikte işçilerin de beşte dördünün (% 80) tam gün çalıştığı anlaşılmaktadır.

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programına devam eden öğrencileri betimlemeye yönelik bu kesimden yer alan bilgiler şöyle özetlenebilir.

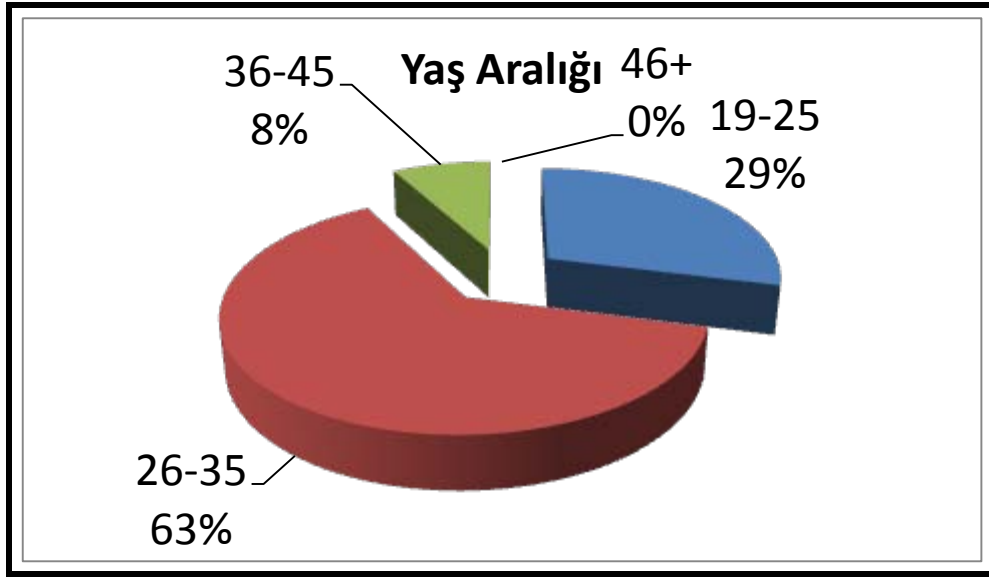
Araştırmamıza katılan öğrencilerin;

Grafik 5: Cinsiyet

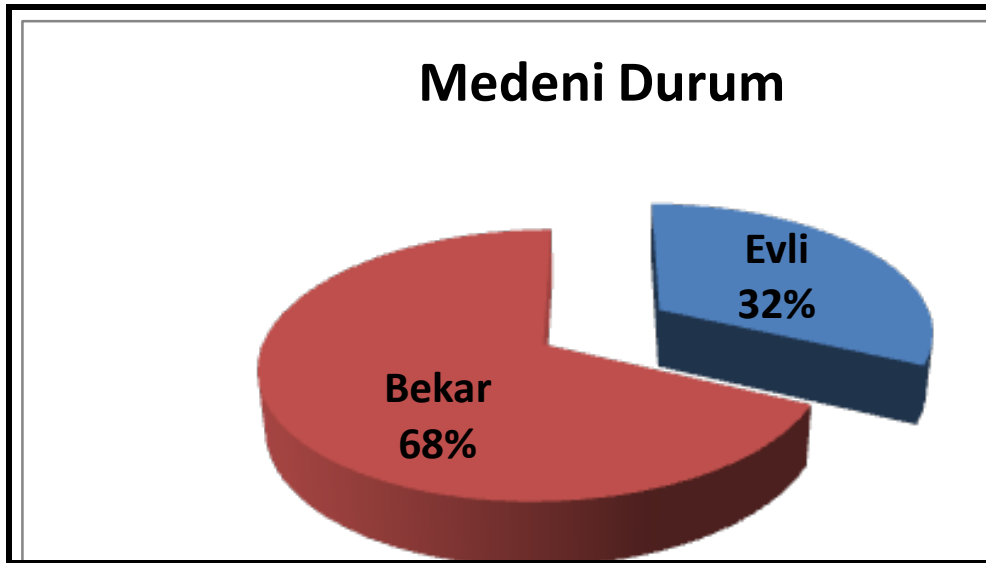
- ✓ Aşağı yukarı beşte dördü (% 77) bay, beşte biri (% 23) bayandır.

Grafik 6: Yaş Aralığı

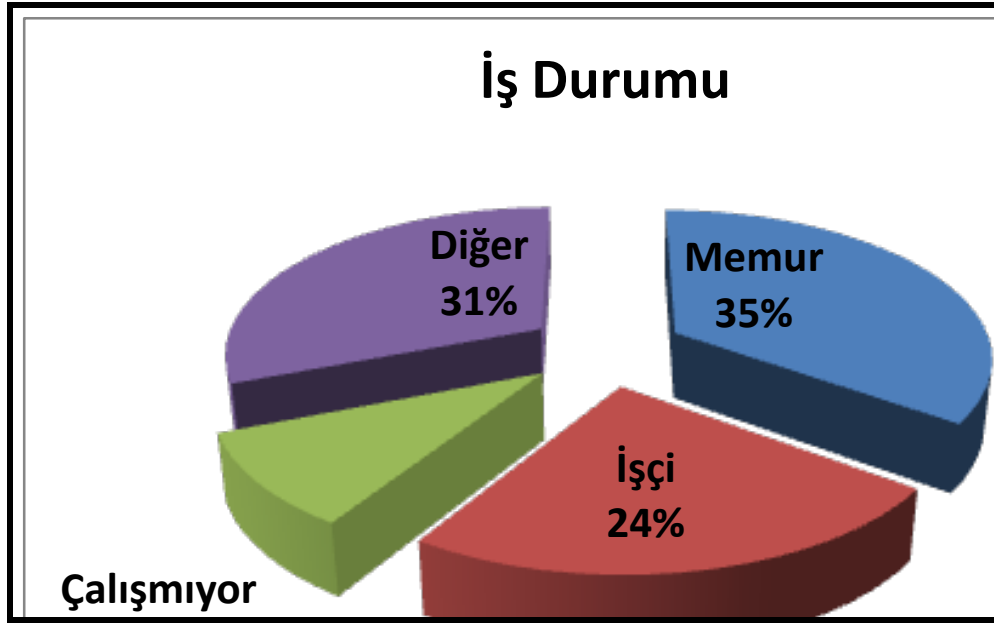
✓ Üçte ikisi (% 63) 26-35 yaş aralığındadır.

Grafik 7: Medeni Durum

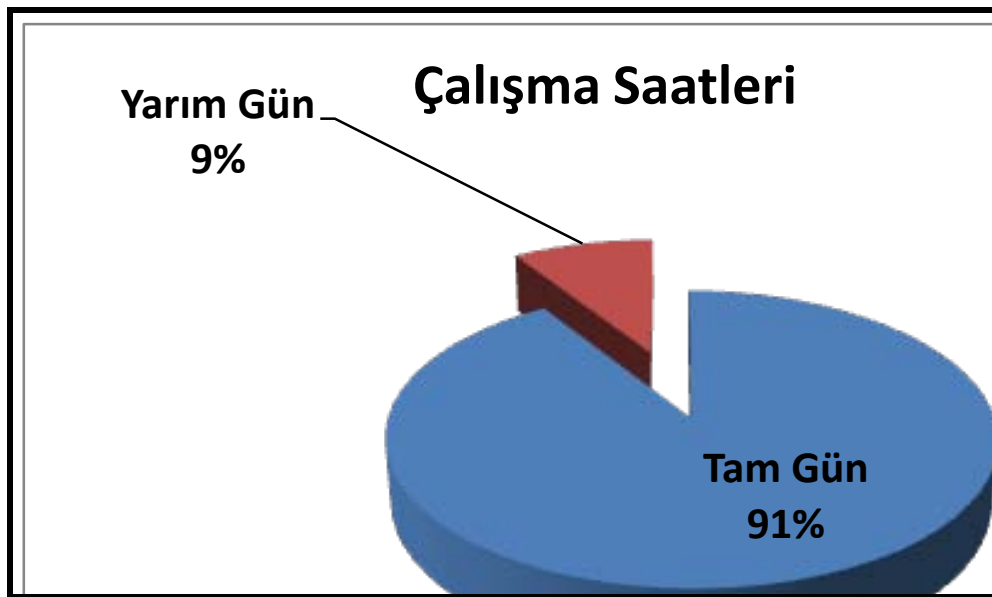
✓ Üçte ikisi (%68) bekar üçte biri (% 32) evlidir.

Grafik 8: İş Durumu

- ✓ Yaklaşık beşte ikisi (%36) memur olarak çalışmaktadır.

Grafik 9: Çalışma Saatleri

- ✓ Bir işte çalışanları tamamına yakını (%91) tam gün çalışmaktadır.

4.2 Öğrencilerin İzledikleri Programı Değerlendirmelerine Yönelik Bulgular

Bu bölümde Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında öğrenim görmekte olan öğrencilerin programdan yararlanma biçimlerine ve programı çeşitli yönleriyle- ön hazırlık, amaç, içerik, öğretim süreçleri, değerlendirme ve öğretim elemanları yönünden –değerlendirmelerine yer verilmiştir.

4.2.1 Öğrencilerin İş Durumları ve Uzaktan Eğitim Tercih Nedenleri

Tablo 9 öğrencilerin iş durumları ve uzaktan eğitim programı tercih etme nedenleri arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 9
İş Durumları ve Uzaktan Eğitimi Tercih Etme Nedenleri

İş durumu	Çalışmıyor		İşçi		Memur		Başka		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Uzaktan eğitim tercih etme nedeni										
Çalışma zamanının esnek olması	1	16.7	3	20.0	2	9.1	4	21.1	10	16.1
İstenilen her yerden eğitime devam edebilme imkânı	5	83.3	5	33.3	11	50.0	5	26.3	26	41.9
Kendi öğrenme hızına göre öğrenme şansı	0	0	1	6.7	3	13.6	1	5.3	5	8.1
İş hayatının yoğunluğu	0	0	6	40.0	5	22.7	9	47.4	20	32.3
Diğer	0	0	0	0	1	4.5	0	0	1	1.6
Toplam	6	100.0	15	100.0	22	100.0	19	100.0	62	100.0

Tablo 9'da da görüldüğü gibi öğrencilerin aşağı yukarı beşte ikisi (% 42) istenilen her yerden eğitime devam edebilme imkânından dolayı uzaktan eğitim programını tercih ettiklerini belirtmişlerdir. İş durumlarına göre bakıldığında bir işte çalışmayan öğrencilerin beşte dördü (% 83) istenilen her yerden eğitime devam edebilme imkânını cazip bulurken, işçilerin beşte ikisinin (%40) iş hayatlarının yoğunluğunun bu öğrenimi seçmelerinde etkin olduğunu belirttikleri görülmektedir. Memurların yarısının (%50) bu eğitimi tercih etmelerinin ana nedeni yine istenilen her yerden eğitime devam edebilme imkânıdır.

Sonuç olarak; Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında öğrenim görmekte olan öğrencilerin iş durumlarına göre uzaktan eğitim programı tercih etme nedenleri incelendiğinde öğrencilerin öncelikle istenilen her yerden eğitime devam edebilme imkânı sağlaması ve ikinci sırada iş hayatlarındaki yoğunluktan dolayı yüksek lisans eğitimlerinde uzaktan eğitim programını tercih ettikleri söylenebilir.

4.2.2 Öğrencilerin İş Durumları ve Programı Takip Ettikleri Yer

Tablo 10 öğrencilerin iş durumları ile programı takip ettikleri yer hakkında bilgi vermektedir.

Tablo 10
Öğrencilerin İş Durumları ve Programı Takip Ettikleri Yer

İş durumu	Çalışmıyor		İşçi		Memur		Başka		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Uzaktan Eğitim Programının Takip Edildiği Yer										
Ev	6	100.0	14	93.3	18	81.8	14	73.7	52	83.9
İş Yeri	0	0	1	6.7	4	18.2	4	21.1	9	14.5
İnternet Cafe	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Başka	0	0	0	0	0	0	1	5.3	1	1.6
Toplam	6	100.0	15	100.0	22	100.0	19	100.0	62	100.0

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında öğrenim görmekte olan öğrencilerin aşağı yukarı beşte dördünü (% 84) programı evden takip edenler ile yaklaşık beşte birini (% 15) programı iş yerinden takip edenler oluşturmaktadır. Programı farklı mekanlardan takip edenlerin oranı oldukça düşüktür (%2). Programı internet cafeden takip eden öğrenci bulunmamaktadır.

Çalışmayanların tamamı (%100), işçilerin tamamına yakını (% 93), memurların beşte dördü (% 82), farklı meslek gruplarının ise yaklaşık dörtte üçü (% 74) bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programını evden takip etmektedirler.

Sonuç olarak Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında öğrenim görmekte olan öğrencilerin iş durumlarına göre uzaktan eğitim programını takip ettikleri yer incelendiği zaman öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun programı evden takip ettikleri gözlenmektedir bunu iş yerinden takip izlemektedir. Dolayısıyla öğrencilerin programı takip ettikleri yer öğrencilerin iş durumuna göre değişmemektedir, denilebilir.

4.2.3 Öğrencilerin Amacı ve Gelecekte Uzaktan Eğitim Tercih Etme Durumu

Tablo 11 öğrencilerin uzaktan eğitim programında öğrenim görmekteki amaçları ve gelecekte uzaktan eğitim programı tercih etme durumları arasındaki ilişkiyi göstermektedir.

Tablo 11
Amaç ve Gelecekte Uzaktan Eğitim Programı Tercih Etme

Uzaktan Eğitim Programında Öğrenim Görmekteki Amaç	İlerleyen Teknolojiye Ayak Uydurmak	İş Hayatında Gerekli	Kendimi Geliştirmek	Alanımda Uzmanlaşmak	Diğer	Toplam
Gelecekte Uzaktan Eğitim Programı Tercih Etme Durumu	f %	f %	f %	f %	f %	f %
Evet	5 55.6	9 75.0	18 66.7	14 100.0	0 0	46 74.2
Hayır	2 22.2	2 16.7	5 18.5	0 0	0 0	9 14.5
Kararsızım	2 22.2	1 8.3	4 14.8	0 0	0 0	6 9.7
Toplam	9 100.0	12 100.0	27 100.0	14 100.0	0 100.0	62 100.0

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında öğrenim görmekte olan öğrencilerin dörtte üçü (%74) gelecekte başka bir eğitim almak istemeleri durumunda yine bir uzaktan eğitim programı tercih etmek istediklerini, yaklaşık beşte biri (% 15) ise istemediklerini belirtmişlerdir. Kararsız kalanların oranı oldukça düşüktür (%10).

Alanında uzmanlaşmak için Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programını seçenlerin tamamı (%100), iş hayatında gerekli olduğu için tercih edenlerin dörtte üçü (%75), kendini geliştirmek amacıyla tercih edenlerin üçte ikisi (%67) ve ilerleyen teknolojiye ayak uydurmak amacıyla bu programı tercih edenlerin yaklaşık beşte üçü (%56) gelecekte başka bir eğitim almak istemeleri halinde yine bir uzaktan eğitim programı tercih etmek isteyeceklerini belirtmişlerdir.

İlerleyen teknolojiye ayak uydurmak amacıyla uzaktan eğitim programı tercih edenlerin aşağı yukarı beşte birini (%22) gelecekte yine bir uzaktan eğitim programı tercih etmeyeceklerini ifade ederken beşte biri (%22) ise bu konuda kararsız kaldıklarını belirtmiş olmaları dikkati çeken bir bulgudur.

Sonuç olarak, Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında öğrenim görmekte olan öğrencilerin bu programı tercih etme nedenlerine göre bakıldığında gelecekte başka bir eğitim almak istemeleri halinde yine bir uzaktan eğitim programı tercih etmek isteyeceklerini belirten kişiler çoğunluktadır.

4.2.4 Programın Ön Hazırlığı Konusundaki Görüşleri

Tablo 12’de öğrencilerin Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının ön hazırlığına yönelik görüşleri yer almaktadır.

Tablo 12
Ön Hazırlık

	Çok iyi		İyi		Kararsızım		Kötü		Çok Kötü		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ön Hazırlık												
Alınacak derslerin adı, kodu, kredisi gibi ders bilgilerinin açık bir şekilde belirtilmesi	13	21.0	41	66.1	6	9.7	1	1.6	1	1.6	62	100.0
Alınacak derslerin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli olan ön Koşul ve beceriler hakkında bilgi verilmesi	4	6.5	31	50.0	13	21.0	12	19.4	2	3.2	62	100.0
Ortalama %		13.7		58.1		15.3		10.5		2.4	62	100.0

Tablo 12 incelendiğinde öğrencilerin yaklaşık dörtte üçünün (Çok iyi % 14, iyi % 58) programın ön hazırlığından mutlu oldukları anlaşılmaktadır. öğrencilerin programın ön hazırlığın ayrıntısına ilişkin görüşlerine bakıldığında alınacak derslerin adı, kodu, kredisi gibi ders bilgilerinin açık bir şekilde belirtilmesi konusunda öğrencilerin aşağı yukarı beşte birinin (% 21) çok iyi , üçte ikisinin (% 66) iyi olarak görüş bildirdiği görülmektedir. Bu konuda kararsız kalanlar ile programın bu yönünün kötü ve çok kötü olduğunu ifade edenlerin oranı oldukça düşüktür (%10, %2, %2).

Programın ön hazırlıkla ilgili bir diğer maddesi olan alınacak derslerin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli olan ön koşul ve beceriler hakkında bilgi verilmesidir. Öğrencilerin yarısı (%50) bu konuda olumlu görüş bildirmiştir. Öğrencilerin yaklaşık beşte biri (%19) programın bu yönünü kötü bulurken aşağı yukarı beşte biri (%21) ise bu konuda kararsız olduklarını ifade etmişlerdir.

Sonuç olarak, Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında eğitim almakta olan öğrencilerin çoğunluğu programı ön hazırlıklar bakımından iyi olarak değerlendirmektedir.

4.2.5 Programın Amacı Konusundaki Görüşler

Öğrencilerin Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının amaçlarına yönelik görüşleri tablo 13’da belirtilmiştir.

Tablo 13

Amaç

	Çok iyi		İyi		Kararsızım		Kötü		Çok kötü		Toplam	
Amaç	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Amaçların açık bir şekilde Belirtilmesi	9	14.5	30	48.4	17	27.4	5	8.1	1	1.6	62	100.0

Tablo 13 incelendiğinde, öğrencilerin yaklaşık beşte biri (%15) programın amaçlarının açık olarak belirtilmesi konusunda çok iyi görüşünde olduklarını belirtirken yaklaşık yarısı (%48) iyi görüşünde olduklarını bildirmişlerdir. Programın bu yönü hakkındaki görüşünü belirtirken kararsız kalanların oranı ise öğrencilerin aşağı yukarı dörtte birlik (%27) kısmını oluşturmaktadır. Derslerin hedeflerinin açık bir şekilde belirtilmesi konusunda programın kötü ve çok kötü olduğunu ifade edenlerin oranları ise oldukça düşüktür (%8, %2).

Sonuç olarak, Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında eğitim almakta olan öğrencilerin büyük bir kısmı programı amaçlar bakımından iyi olduğu konusunda fikir sahibidirler. Ancak kararsız kalanların oranı da dikkati çekmektedir.

4.2.6 Programın İçeriği Konusundaki Görüşleri

Öğrencilerin; bir programın içeriğinin değerlendirilmesinde aranması gereken hususlara- içeriğin yeterliliği, somuttan soyuta dizilişi, basitten karmaşığa doğru dizilişi, içeriğin dilinin anlaşılabilirliği, güncelliği, kullanılan örneklerin yeterliliği, içeriğin sunumunda yardımcı öğelerin belirlenmesi gibi boyutlara- ilişkin görüşleri tablo 14’de yer almaktadır.

Tablo 14
İçerik

İçerik	Çok iyi		İyi		Kararsızım		Kötü		Çok Kötü		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders içeriklerinin yeterliliği.	6	9.7	31	50.0	13	21.0	10	16.1	2	3.2	62	100.0
Ders içeriklerinin somuttan soyuta düzenlenmesi	5	8.1	29	46.8	20	32.3	7	11.3	1	1.6	62	100.0
Ders içeriklerinin basitten karmaşığa düzenlenmesi.	8	12.9	27	43.5	23	37.1	2	3.2	2	3.2	62	100.0
Ders anlatım dilinin anlaşılabilirliği	11	17.7	30	48.4	17	27.4	2	3.2	2	3.2	62	100.0
Ders içeriklerinin güncelliği	10	16.1	39	62.9	10	16.1	3	4.8	0	0	62	100.0
Ders anlatımında kullanılan örneklerin yeterliliği	6	9.7	26	41.9	18	29.0	10	16.1	2	3.2	62	100.0
Ders içerikleri sunulurken öğrenmeye yardımcı öğelerin belirtilmesi	6	9.7	25	40.3	21	33.9	8	12.9	2	3.2	62	100.0
Ortalama %	12.0		47.7		28.1		9.7		2.5		100.0	

Tablo 14’de de görüldüğü gibi öğrencilerin beşte üçü (çok iyi %12, iyi % 48) programda yer alan içeriği yeterli olarak değerlendirmiştir. Ders içeriklerinin yeterliliği konusunu öğrencilerin yarısı (%50) iyi olarak değerlendirme yaparken, beşte birlik kısmı (%21) kararsız olduğunu belirtmiş, yaklaşık beşte birlik kısmı da (%16) ders içeriklerinin yeterliliğini kötü bulduğunu ifade etmiştir. Programın bu yönünü çok iyi ve çok kötü olarak değerlendirenlerin oranı oldukça düşüktür (%10, %3).

Programda ders içeriklerinin somuttan soyuta düzenlenmesi hakkındaki öğrenci görüşlerine bakıldığı zaman, öğrencilerin yaklaşık yarısı (%47) bu konuda iyi görüş bildirirken, yaklaşık üçte biri (%32) kararsız kalmıştır.

Programda ders içeriklerini basitten karmaşığa düzenlenmesini öğrencilerin aşağı yukarı beşte ikisi (%44) iyi bulduğunu, üçte biri de (%37) kararsız olduğunu ifade etmiştir.

Öğrencilerin yaklaşık yarısı (%48) ders anlatım dilinin anlaşılabilirliğinin iyi olduğunu ifade ederken aşağı yukarı dörtte biri (%27) programın bu yönü hakkında kararsız olduğunu belirtmiştir. Bu konuda öğrencilerin yaklaşık beşte biri (%18) çok iyi görüş bildirirken, kötü ve çok kötü şeklinde cevap verenlerin oranları yok denecek kadar azdır (%3,%3).

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında öğrenim görmekte olanların yaklaşık üçte ikisi (%63) ders içeriklerinin güncelliğini iyi olarak değerlendirirken, yaklaşık beşte biri (%16) çok iyi bulduğunu ifade etmiştir. Beşte biri ise (%16) kararsız olduğunu belirtmiştir.

Programda ders anlatımında kullanılan örneklerin yeterliliğini iyi bulan öğrencilerin oranı aşağı yukarı beşte iki (%42) iken, öğrencilerin yaklaşık üçte biri (%29) bu konuda kararsız olduğunu belirtmiştir.

Programda ders içerikleri sunulurken öğrenmeye yardımcı öğelerin belirtilmesinin iyi olduğunu ifade edenlerin oranı beşte ikidir(%40). Öğrencilerin üçte biri (%34) ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Öğrencilerin izledikleri programın içeriği konusunda genel olarak çok sorun yaşamadıkları görülmektedir. Ancak, öğrencilerin aşağı yukarı dörtte birlik (%28) bir kısmının bu konuda kararsız olması da dikkate değer bir bulgudur.

4.2.7 Programın Öğretim Süreçleri Konusundaki Görüşler

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında kullanılan öğretim süreçlerini-öğrenim yönetim sistemi, yöntem, uygulamalı dersler, araç- gereç gibi alt boyutlarıyla-değerlendirmeleri bu alt kesimde verilmiştir.

4.2.7.1 Öğrenim -Yönetim Sistemi

Örneklelimize giren öğrencilerin öğretim süreçleri kapsamında öğrenim-yönetim sistemini değerlendirmeleri önemli görülmüştür.

Tablo 15’de öğrencilerin bu konudaki görüşlerini vermektedir.

Tablo 15
Öğrenim Yönetim Sistemi

	Çok iyi		İyi		Kararsızım		Kötü		Çok kötü		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrenim -Yönetim Sistemi												
Uzaktan eğitim programında internet üzerinden hazırlanmış ders içeriklerinin takip edilmesi	10	16.1	37	59.7	9	14.5	6	9.7	0	0	62	100.0
Öğrencilerin sisteme kayıt oldukları andaki kullanıcı adı ve parolaları ile derslere girebilme	30	48.4	28	45.2	4	6.5	0	0	0	0	62	100.0
Öğrencinin sisteme girdiği anda tüm duyuruları görebilmesi	22	35.5	36	58.1	3	4.8	1	1.6	0	0	62	100.0
Aynı dersleri aynı dönemlerde alan öğrenciler için sanal sınıf oluşturma	14	22.6	33	53.2	8	12.9	1	1.6	6	9.7	62	100.0
Öğrencilere dersleri kendi bireysel hızlarına göre takip edebilme şansı verilmesi	23	37.1	30	48.4	7	11.3	2	3.2	0	0	62	100.0
Öğrencilere eş zamanlı iletişim ortamı sağlanması	16	25.8	33	53.2	6	9.7	5	8.1	2	3.2	62	100.0
Öğrencilere herhangi bir sorunla karşılaşmaları durumunda yardım sağlanması	5	8.1	27	43.5	21	33.9	9	14.5	0	0	62	100.0
Öğrencilerin öğrenme sürecine etkin bir şekilde katılımının sağlanması	4	6.5	30	48.4	12	19.4	16	25.8	0	0	62	100.0
Öğrencilerin istedikleri yer ve zamanda erişiminin sağlanması	39	62.9	21	33.9	2	3.2	0	0	0	0	62	100.0
Ortalama %	29.2		49.3		12.9		7.2		1.4		62	100.0

Tablo 15 incelendiğinde programda kullanılan öğrenim-yönetim sistemine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla kendilerine yöneltilen uzaktan eğitim programında internet üzerinden hazırlanmış ders içeriklerinin takip edilmesi konusunda öğrencilerin beşte üçü (%60) iyi görüş bildirmiştir. Öğrencilerin yaklaşık beşte biri (%16) çok iyi, beşte biri (%15) ise kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kötü görüş bildirenlerin oranı oldukça azdır (%10).

Öğrencilerin sisteme kayıt oldukları andaki kullanıcı adı ve parolaları ile derslere girebilmesini öğrencilerin yaklaşık yarısı (%48) çok iyi diye değerlendirme yaparken, yaklaşık diğer yarısı (%45) iyi görüş bildirmiştir. Görüldüğü gibi bu özellik sistemin en iyi özelliklerinde biri olarak görülmektedir.

Öğrencinin sisteme girdiği anda tüm duyuruları görebilmesini öğrencilerin aşağı yukarı yarısı (%58) iyi görüş bildirirken, üçte biri (%36) ise çok iyi değerlendirme yapmıştır. Bu özellikte sistemin diğer bir iyi özelliği olarak görülmektedir.

Programda aynı dersleri aynı dönemlerde alan öğrenciler için sanal sınıf oluşturma durumunu öğrencilerin aşağı yukarı yarısı (%53) iyi olarak değerlendirirken, aşağı yukarı dörtte biri (%26) ise programın bu yönünün çok iyi olduğunu ifade etmiştir.

Programın öğrencilere dersleri kendi bireysel hızlarına göre takip edebilme şansı verilmesi yönünü öğrencilerin yaklaşık yarısı (%48) iyi olarak değerlendirmiştir. Aşağı yukarı üçte biri (%37) ise bu konuda çok iyi görüş bildirmiştir.

Programın öğrencilere eş zamanlı iletişim ortamı sağlanması yönü konusunda öğrencilerin aşağı yukarı yarısı (%53) iyi değerlendirme yapmıştır. Dörtte biri ise (%26) ise programın bu yönünün çok iyi olduğunu ifade etmiştir.

Öğrencilere herhangi bir sorunla karşılaşmaları durumunda yardım sağlanması konusunu öğrencilerin yaklaşık yarısı (%44) iyi olarak değerlendirirken, aşağı yukarı üçte biri (%34) bu konuda kararsız kalmıştır. Öğrencilerin görüşlerine göre sistemin öğretim süreçlerinde en fazla eksikliği olan husus “öğrencilerin herhangi bir sorunla karşılaştıklarında yardım sağlayamamalarıdır”.

Öğrenme sürecine etkin bir şekilde katılımının sağlanması konusunu öğrencilerin yaklaşık yarısı (%48) iyi olarak değerlendirmiştir. Öğrencilerin dörtte biri (%26) bu konuda kötü değerlendirme yaparken, beşte biri (%19) ise kararsız kalmıştır. Öğrenci görüşlerine göre öğretim süreçleri boyutunda bu hususta da aksaklıklar vardır.

Öğrencilerin yaklaşık üçte ikisi (%63) istedikleri yer ve zamanda derse erişimin sağlanmasını çok iyi, üçte biri (%34) ise iyi olduğunu belirtmiştir. Kararsız kalanların oranı oldukça düşüktür (%3). Programı bu konuda kötü ve çok kötü olarak değerlendiren bulunmamaktadır.

Sonuçta programın öğretim süreçleri genel olarak değerlendirildiğinde öğrencilerin beşte dördü (% 78) bu konuda olumlu görüş bildirmiştir. (Çok iyi %29, iyi % 49).

4.2.7.2 Yöntem

Tablo 16'da öğrencilerin Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında kullanılan yöntemle yönelik görüşleri yer almaktadır.

Tablo 16
Yöntem

Yöntem	Çok iyi		İyi		Kararsızım		Kötü		Çok kötü		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Uzaktan eğitim ile öğrenilmesi beklenen konuların öğretimi	7	11.3	33	53.2	17	27.4	5	8.1	0	0	62	100.0
Ders anlatımında kullanılan yöntemlerin uzaktan eğitime olan uygunluğu	6	9.7	44	71.0	9	14.5	3	4.8	0	0	62	100.0
Uzaktan eğitim yoluyla alınan derslerin ihtiyacı karşılama durumu	5	8.1	36	58.1	14	22.6	6	9.7	1	1.6	62	100.0
Ortalama %	9.7		60.8		21.5		7.5		0.5		62	100.0

Uzaktan eğitim ile öğrenilmesi beklenen konuların öğretiminde kullanılan yöntemler konusunda öğrenci görüşlerine bakıldığında öğrencilerin aşağı yukarı yarısının (%53) bu konuyla ilgili iyi görüş belirttiği, aşağı yukarı dörtte birinin (%27) ise kararsız kaldığı görülmektedir. Programın bu yönüyle ilgili çok iyi ve kötü değerlendirme yapanların oranı azdır (%11, %8).

Programda ders anlatımında kullanılan yöntemlerin uzaktan eğitime olan uygunluğunu öğrencilerin yaklaşık dörtte üçü (%71) iyi olarak değerlendirmişlerdir. Yaklaşık beşte biri (% 15) ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Uzaktan eğitim yoluyla alınan derslerin ihtiyacı karşılama durumu hakkında öğrenci görüşleri incelendiği zaman öğrencilerin yaklaşık beşte üçü (%58) iyi değerlendirme yapmıştır. Yaklaşık dörtte biri (%23) ise kararsız kalmıştır. Öğrencilerin izledikleri programın yöntem boyutuna ilişkin genel anlamda olumlu görüş belirttikleri görülmektedir.

4.2.7.3 Uygulamalı Dersler

Tablo 17’de öğrencilerin Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında yer alan uygulamalı derslere yönelik görüşleri yer almaktadır.

Tablo 17
Uygulamalı Dersler

	Çok iyi		İyi		Kararsızım		Kötü		Çok kötü		Toplam	
Uygulamalı Dersler	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğrencilere uygulamalı olarak verilmesi gereken derslerin öğretilmesi	7	11.3	25	40.3	22	35.5	4	6.5	4	6.5	62	100.0

Tablo 17 incelendiğinde, programda yer alan uygulamalı derslerin öğretimi konusunda öğrencilerin aşağı yukarı (%40) iyi olarak değerlendirirken, beşte ikisi (%36) kararsızım görüşünü belirtmesi dikkate değer bir bulgudur.

4.2.7.4 Araç- Gereçler

Tablo 18 öğrencilerin Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında yer alan araç-gereçlere yönelik görüşlerini vermektedir.

Tablo 18
Araç-Gereç

	Çok iyi		İyi		Kararsızım		Kötü		Çok kötü		Toplam	
Araç-Gereç	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Ders içeriklerinde kullanılan ses, video, görüntü gibi öğelerin sorunsuzca çalışması	4	6.5	33	53.2	17	27.4	7	11.3	1	1.6	62	100.0
Derslerin yürütülmesinde kullanılması gereken araç-gereçler hakkında bilgi verilmesi	5	8.1	35	56.5	10	16.1	9	14.5	3	4.8	62	100.0
Ortalama %	7.3		54.8		21.8		12.9		3.2		62 100.0	

Tablo 18 incelendiğinde öğrencilerin programın değişik boyutlarından olduğu gibi araç-gereç boyutunu da iyi buldukları anlaşılmaktadır. Ders içeriklerinde kullanılan ses, video, görüntü gibi öğelerin sorunsuzca çalışmasını öğrencilerin aşağı yukarı yarısı (%53) iyi olarak değerlendirirken, dörtte biri (%27) bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Derslerin yürütülmesinde kullanılması gereken araç-gereçler hakkında bilgi verilmesini öğrencilerin aşağı yukarı yarısı (%57) iyi değerlendirirken, yaklaşık beşte biri (%16) kararsız kalmış, beşte biri (%15) ise kötü olduğunu ifade etmiştir.

Sonuçta, öğrencilerin izledikleri programı araç-gereç konusunda da diğer boyutlarda olduğu gibi yüksek oranda olmasa da yeterli buldukları, ancak ses, video, görüntü gibi öğelerin çalışmasında bazı sorunlar yaşadıkları anlaşılmaktadır.

4.2.7.5 Programın Değerlendirme Süreçleri Konusundaki Görüşler

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının ölçme- değerlendirme süreçleri yönünden öğrenci değerlendirmesinin belirlenmesi bu programın geliştirilmesi bakımında önemli ipuçları vereceği düşünüldüğü için öğrencilerin bu konudaki görüşleri alınmıştır. Tablo 19 bu konuda bilgi vermektedir.

Tablo 19
Değerlendirme Süreçleri

	Çok iyi		İyi		Kararsızım		Kötü		Çok kötü		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Yapılan değerlendirme süreçleri	7	11.3	43	69.4	8	12.9	4	6.5	0	0	62	100.0
Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programının başarısı	10	16.1	35	56.5	15	24.2	2	3.2	0	0	62	100.0
Öğrencilere öğrenme durumlarına ilişkin dönüt sağlanması	6	9.7	22	35.5	27	43.5	7	11.3	0	0	62	100.0
Öğrencilere yerinde ve zamanında dönüt yapılması	5	8.1	26	41.9	22	35.5	8	12.9	1	1.6	62	100.0
Uzaktan eğitim yolu ile verilen derslerin kalıcılığı	4	6.5	37	59.7	17	27.4	4	6.5	0	0	62	100.0
Ortalama %	10.3		52.6		28.7		8.1		0.3		62 100.0	

Tablo 19’da da görüldüğü gibi öğrencilerin aşağı yukarı üçte ikisi (% 69) programın değerlendirme süreçlerini iyi olarak değerlendirmiştir. Öğrencilerin yaklaşık beşte üçü (%57) Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının başarısını iyi, yaklaşık beşte biri (%16) çok iyi olarak değerlendirmiştir. Dörtte biri (%24) ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Programda öğrencilere öğrenme durumlarına ilişkin dönüt sağlanması konusunda öğrencilerin aşağı yukarı beşte ikisi (%43) kararsız kalmıştır. Öğrencilerin değerlendirme süreçlerinde en yetersiz buldukları husus öğrenme durumlarına ilişkin dönüt sağlamadır.

Öğrencilere yerinde ve zamanında dönüt yapılmasını ise aşağı yukarı beşte ikisi (%42) iyi olarak değerlendirirken, üçte biri (%36) kararsız kalmıştır.

Uzaktan eğitim yolu ile verilen derslerin kalıcılığı konusunda öğrencilerin beşte üçü (% 60) iyi olarak değerlendirme yapmıştır. Dörtte biri (%27) ise bu konuda kararsız kalmıştır.

Gazi üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim programı öğrencileri programın değerlendirme süreçleri konusunda da olumlu görüşlere sahip oldukları görülmüştür.

4.3 Öğretim Elemanları

Bir eğitim sisteminin en önemli üç ögesi öğretim elemanı-program ve öğrencidir. Bu açıdan bir program değerlendirmesinde programı yürüten öğretim elemanları konusunda öğrenci görüşünün alınması çok önemlidir. Çünkü programların başarısı öğretim elemanı ile özdeş kabul edilmektedir.

Tablo 21’de öğrencilerin Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında ders veren öğretim elemanlarına yönelik görüşleri yer almaktadır.

Tablo 20
Öğretim Elemanları

Öğretim Elemanları	Çok iyi		İyi		Kararsızım		Kötü		Çok kötü		Toplam	
	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%	f	%
Öğretim elemanlarının öğrencilere ödev vermesi ve ödevleri takip etmesi	11	17.7	39	62.9	8	12.9	4	6.5	0	0	62	100.0
Öğretim elemanları ile öğrenciler arasında eş zamanlı iletişim sağlanması	15	24.2	30	48.4	8	12.9	7	11.3	2	3.2	62	100.0
Öğretim elemanları ile öğrenciler arasında eş zamanlı olarak sağlanan iletişimin derslerin kalıcılığına etkisi	16	25.8	32	51.6	10	16.2	2	3.2	2	3.2	62	100.0
Ortalama %	22.6		54.3		14.0		7.0		2.1		62 100.0	

Tablo 21’de de görüldüğü gibi öğrencilerin yaklaşık beşte dördü (% 77) öğretim elemanları konusunda olumlu görüşlere sahiptirler. (çok iyi % 23,iyi % 54).

Öğretim elemanlarının öğrencilere ödev vermesi ve ödevleri takip etmesi yönünü öğrencilerin yaklaşık üçte ikisi (%63) iyi, yaklaşık beşte biri (%18) çok iyi olarak değerlendirmiştir. Bu konuda kararsız kalanlar ve kötü değerlendirme yapanların oranı azdır (%13, %7). Çok kötü değerlendirme yapan ise olmamıştır.

Programda öğretim elemanları ile öğrenciler arasında eş zamanlı iletişim sağlanmasını öğrencilerin yaklaşık yarısı (%48) iyi, dörtte biri (%24) ise çok iyi olarak değerlendirmiştir.

Öğretim elemanları ile öğrenciler arasında eş zamanlı olarak sağlanan iletişimin derslerin kalıcılığına etkisini öğrencilerin aşağı yukarı yarısı (%52) iyi, dörtte biri (%26) çok iyi değerlendirmiştir. Yaklaşık beşte biri (%16) ise bu konuda kararsız kalmıştır. Kötü ve çok kötü görüş bildirenlerin oranları oldukça düşüktür (%3, %3).

Görüldüğü gibi öğrencilerin programın en olumlu buldukları hususlarından biri öğretim elemanlarıdır.

4.4 Öğrencilerin Programın Değişik Boyutlarına İlişkin Görüşleri (Genel)

Gazi üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programı öğrencilerinin izledikleri programın değişik boyutlarına ilişkin görüşleri yukarıda ayrıntılı olarak verilmiştir. Tablo 20’da bu görüşlerin genel bir dökümü yer almaktadır.

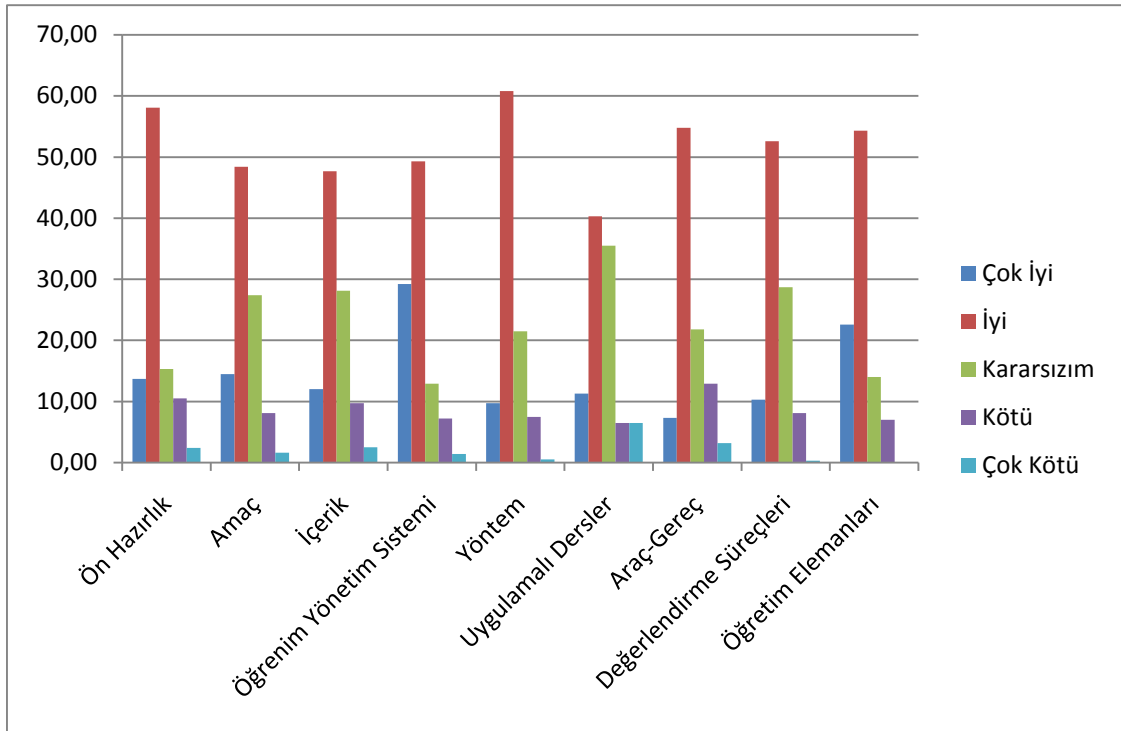
Tablo 21
Genel Değerlendirme

Programın Boyutları	Çok iyi	İyi	Kararsız	Kötü	Çok kötü	Toplam
	%	%	%	%	%	%
Ön hazırlık	13.7	58.1	15.3	10.5	2.4	100.0
Amaç	14.5	48.4	27.4	8.1	1.6	100.0
İçerik	12.0	47.7	28.1	9.7	2.5	100.0
Öğrenim-yönetim sistemi	29.2	49.3	12.9	7.2	1.4	100.0
Yöntem	9.7	60.8	21.5	7.5	0.5	100.0
Uygulamalı dersler	11.3	40.3	35.4	6.5	6.5	100.0
Araç-gereç	7.3	54.8	21.8	12.9	3.2	100.0
Değerlendirme süreçleri	10.3	52.6	28.7	8.1	0.3	100.0
Öğretim Elemanları	22.6	54.3	14.0	7.0	2.1	100.0

Tablo 20’de de görüldüğü gibi öğrenciler programın değişik boyutlarına ilişkin genellikle olumlu görüşlere sahiptirler. Öğrenim yönetim sistemleri boyutu öğrencilerin en olumlu buldukları program boyutudur. Öğrencilerin en kararsız oldukları program boyutu uygulamalı dersler, en kötü buldukları boyut ise araç gereç boyutudur. Ancak araç gereç boyutunu olumsuz bulanların oranı da beşte biri bulmamaktadır (% 16). Öğrencilerin programı değerlendirmelerine ilişkin grafik programın boyutlarına ilişkin öğrenci görüşlerini daha net ve özel göstermektedir.

Öğrencilerin Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının ön hazırlık, amaç, içerik, öğretim süreçleri, değerlendirme ve öğretim elemanları yönünden değerlendirmelerine yönelik görüşleri grafik 10’da özetlenmektedir.

Grafik 10: Program Değerlendirmesi (Genel)

Grafik 10’da da görüldüğü gibi öğrenciler programın hemen her boyutunu iyi olarak değerlendirmişlerdir. Gazi üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek

lisans programı öğrencilerinin izledikleri programın çeşitli boyutlarına ilişkin görüşleri şöyle özetlenebilir:

- ✓ Öğrenciler bir işte çalışsın çalışmasın programı evden izlemektedirler (iş durumuna göre en az dörtte üçü evden izlediğini belirtmiştir).
- ✓ Öğrencilerin dörtte üçü (% 74) ileride başka bir programa katılmaları söz konusu olduğunda yine uzaktan eğitimi tercih edeceklerini belirtmişlerdir.
- ✓ Öğrencilerin yaklaşık dörtte üçü (Çok iyi % 14, iyi % 58) programın ön hazırlığı konusunda olumlu görüş bildirmiştir.
- ✓ Ancak ön hazırlıkta, ders başarısı için öğrencilere ön koşullar ve beceriler hakkında bilgi verilmesi konusunda öğrencilerin bazı sorunlar yaşadığı anlaşılmaktadır (Kararsızım, kötü ve çok kötü bulanların toplam oranı %44).
- ✓ Öğrencilerin programın amaçlarının açık şekilde belirtilmesi konusunda olumlu görüşleri olmasına karşılık bu konuda beşte ikilik (kararsızım %27,kötü %8,çok kötü % 2) bir grubun mutsuzluğu da dikkate değer bir bulgudur.
- ✓ Öğrenciler izledikleri programda yer alan içeriği yeterli bulmaktadırlar. Ancak ders anlatımı sırasında kullanılan örneklerin yeterliliği ve öğrenmeye yardımcı öğelerin belirtilmesi konusunda bazı olumsuzluklar yaşadıklarına dikkatleri çekmeleri de önemlidir.
- ✓ Öğrencilerin öğretim süreçlerine ilişkin değerlendirmeleri olumludur
- ✓ Öğrenciler öğretim süreçlerinden öğrenim-yönetim sistemleri konusunda olumlu görüş bildirmişlerdir.
- ✓ Özellikle uzaktan eğitim sisteminin en önemli özelliklerinde biri olan; kullanıcı adı ve parolasıyla derslere girebilme ve sisteme girildiğinde tüm duyurulardan haberdar olabilme gibi özelliklerin son derece iyi işlediği görülmektedir.

- ✓ Öğrencilerin öğrenme sürecine etkin bir biçimde katılımının sağlanması ve herhangi bir sorunla karşılaştıklarında yardım alabilmeleri uzaktan eğitim sisteminde yetersiz kalınan yönlerdir. Bu çalışmada da öğrenciler bu hususta fazla mutlu görünmemektedirler.
- ✓ Öğrenciler programda kullanılan yöntemleri uygun bulmaktadırlar.
- ✓ Programda uygulamalı olarak verilmesi gereken derslerin öğretimiyle ilgili öğrencilerin beşte ikisi (% 40) iyi görüşünü belirtirken yaklaşık beşte ikisinin (% 36) kararsız olduğunu söylemesi dikkati çeken bir bulgudur.
- ✓ Öğrencilerin araç-gereç, ses, video görüntü gibi öğelerin çalışmasında sorun yaşadıkları gözlenmektedir.
- ✓ Öğrenciler değerlendirme süreçlerinde kendilerine öğrenme durumlarına ilişkin yeterli dönüt sağlanmadığına dikkati çekmektedirler.
- ✓ Öğrencilerin yaklaşık beşte dördü (%77) öğretim elemanları için olumlu görüş bildirmişlerdir

BÖLÜM V

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmanın bu bölümünde, bulgular ve bulgulara ait yorumlara dayalı olarak elde edilen sonuçlar ve öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Uzaktan eğitim, öğretmen ve öğrencinin aynı mekanda bulunmasını gerektirmeden eğitim öğretim faaliyetlerinin yürütülmesine imkan sağlamaktadır. Ancak uzaktan eğitim yöntemiyle uygulanmakta olan programlar hazırlanırken uzaktan eğitimin yararlarından faydalanılmasının sağlanması ön planda olmalıdır. Öğrencilerin alacakları eğitimle ilgili her türlü ihtiyacına cevap verilmesi sağlanmalıdır.

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının bu programda eğitim almakta olan öğrencilerin görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmada şu sonuçlar elde edilmiştir.

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında eğitim almakta olan öğrencilerin kişisel özelliklerine bakıldığında; Araştırmamıza katılan öğrencilerin;

- ✓ Beşte dördünün bay,
- ✓ Beşte birinin bayan,
- ✓ Üçte ikisinin 26-35 yaş aralığında,
- ✓ Üçte ikisinin bekar,
- ✓ Üçte birinin evli,
- ✓ Beşte ikisinin ise memur olduğu görülmektedir.

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında eğitim almakta olan öğrencilerin büyük bir çoğunluğu istenilen her yerden

eğitime devam edebilme imkanı sağlamasından dolayı uzaktan eğitim programını tercih etmişlerdir. İkinci sırada ise iş hayatındaki yoğunluk yer almaktadır. Öğrencilerin programı takip ettikleri yer iş durumuna göre farklılık göstermemekle birlikte büyük bir kısmının programı evden takip ettiği görölmektedir. Öğrencilerin çoğunluğu gelecekte başka bir eğitim almak istemeleri halinde yine bir uzaktan eğitim programı tercih etmek isteyeceklerini belirtmişlerdir.

Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programında eğitim almakta olan öğrencilerin izledikleri programı değerlendirmeleri hakkındaki görüşlerine bakıldığında;

- ✓ Programın ön hazırlığının iyi olduğunu,
- ✓ Ders başarısı için ön koşullar ve beceriler hakkında bilgi verilmesi konusunda birtakım sorunlar yaşandığı,
- ✓ Programın amaçlarına yönelik olumlu görüşlerin olduğu ancak sayıca az olmasına rağmen bir grup öğrencinin programın bu yönüne ait olumsuz görüş bildirdiği,
- ✓ Programın içeriğinin yeterli olduğu,
- ✓ İçeriğin sunumu sırasında kullanılan örneklerin yeterliliği ve öğrenmeye yardımcı öğelerin belirtilmesi konusunda sorun yaşandığı,
- ✓ Öğretim süreçlerine yönelik olumlu değerlendirmeler yapıldığı,
- ✓ Öğretim süreçlerinden öğrenim-yönetim sistemleri ve yöntem konusunda olumlu görüşlerin olduğu,
- ✓ Programda uygulamalı olarak verilmesi gereken derslerin öğretimi yönünü iyi olarak değerlendirenlerin yanında öğrencilerin dikkate değer bir kısmının bu konuda kararsız olduğu,

- ✓ Programda kullanılan araç-gereç, ses, video görüntü gibi öğelerin çalışmasında ve öğrencilere öğrenme durumlarına yönelik yeterli dönüt sağlanması hususunda sorunların olduğu,
- ✓ Programda ders veren öğretim elemanlarına yönelik herhangi bir olumsuz görüş olmadığı, öğretim elemanlarının iyi olduğu,
- ✓ Programda öğrencilerin kullanıcı adı ve parolasıyla derslere girebilme ve sisteme girdiğinde tüm duyurulardan haberdar olabilme gibi özelliklerin iyi olduğu,
- ✓ Öğrencilerin öğrenme sürecine etkin katılımının sağlanması konusunda sorunlar yaşandığı,
- ✓ Program takibinde herhangi bir sorunla karşılaşma durumunda yardım sağlanması yönünün sıkıntılı olduğuna yönelik görüşlerin yer aldığı görülmektedir.

5.2. Öneriler

Verilen sonuçlara göre geliştirilen öneriler şunlardır;

5.2.1. Uzaktan Eğitim Programlarının Etkinliğini Arttırmaya Yönelik Öneriler

- ✓ Uzaktan eğitim bilincinin tam olarak yerleşmediği ülkemizde, okuma fırsatı olmayan kişilere eğitim verebilmek ve eğitim kurumlarındaki yığılmaların önüne geçebilmek, eğitim maliyetlerini indirebilmek ve ülke çapında eğitim seviyesini arttırabilmek için uzaktan eğitim veren kurumların sayısını arttırabilmek adına gerekli önlemler alınmalıdır.
- ✓ Uzaktan eğitimin ne olduğunu, özelliklerini, yararlarını anlatıcı etkinlikler düzenlenmelidir.

- ✓ Uzaktan eğitim programlarında sadece internet üzerinden sunulan içerik ile yetinilmemeli derslere yönelik kaynaklar hazırlanmalı ve öğrencilere ulaştırılmalıdır.
- ✓ Uzaktan eğitim programları için belirli merkezlerde bürolar kurularak danışmanlık sistemi oluşturulmalı ve öğrenciler istedikleri her zaman bürolara gidip çalışabilmeli ve bürolarda öğretim elemanlarına ulaşabilmeli, gerekli gördüğü konularda yardım alabilmelidir. Böylece uzaktan eğitimin en büyük sorunlarından biri olduğu düşünülen yüz yüze eğitim eksikliği kısmen giderilmiş olacaktır.
- ✓ Uzaktan eğitim programlarında içerik geliştirilirken öğrenci ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır.
- ✓ Programın içerik boyutu uzman bir ekip tarafından hazırlanmalı ve içerik hazırlanırken öğrencilerin bireysel olarak eğitimi alacakları unutulmamalı buna uygun olarak hazırlanmalıdır.
- ✓ Uzaktan eğitim programları tasarlanırken uzaktan eğitimin en büyük eksikliklerinden olan iletişim boyutunu geliştirecek uygulamalara yer verilmelidir.
- ✓ Uzaktan eğitimde öğrencinin sürekli bireysel olarak çalışmasından kaynaklanabilecek motivasyon eksikliği düşünülmeli ve motivasyonu arttırmaya yönelik önlemler alınmalıdır.
- ✓ Uzaktan eğitimde içeriği öğrenciye sunmak için kullanılan öğrenim yönetim sistemleri seçilirken sorunsuz bir şekilde çalışan bir sistem seçimine özen gösterilmelidir.
- ✓ Programda öğretim elemanları ve öğrenciler sanal sınıf ortamında da olsa bir araya getirilerek etkileşimde bulunmaları sağlanmalıdır.

5.2.2. Gazi Üniversitesi Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programına Yönelik Öneriler

- ✓ Programda uygulamalı olarak öğretilmesi gereken dersler konusundaki eksiklikleri gidermek için yeni yöntemler kullanılmalı ve öğrencilere sadece teorik içerik sunulması yanında uygulamalı derslerinde gerektiği gibi öğretilmesi sağlanmalıdır.
- ✓ Derslerde başarı düzeyini arttırmak için öğrencilere ön koşul ve beceriler hakkında bilgi verilmeli ve öğrencilerin eksiklikleri giderilerek eğitime başlanması sağlanmalıdır.
- ✓ Programın amaçları daha açık ve net bir şekilde ifade edilmeli ve öğrenciler eğitim sonunda ulaşacakları yeterliliklerden haberdar edilmelidir.
- ✓ Programda içerik sunumu sırasında kullanılan örneklerin sayısı artırılmalıdır.
- ✓ Öğrencilere öğrenmeye yardımcı olacağı düşünülen öğeler hakkında bilgi verilmelidir.
- ✓ Programda kullanılan araç-gereç, ses, video gibi öğelerin çalışması konusunda yaşanan sorunları ortadan kaldırmak için gerekli önlemler alınmalıdır.
- ✓ Program takibinde yaşanan herhangi bir sorun karşısında öğrenciye anında destek sağlanması için gereken önlemler alınmalıdır.
- ✓ Uzaktan eğitim programlarının en büyük sıkıntılarından biri olduğu düşünülen etkin katılımı sağlamak için karşılıklı iletişim artırılmalıdır.
- ✓ Öğrencilere öğrenme durumlarına yönelik anında dönüt sağlanmalıdır.

Bu araştırma ile Gazi Üniversitesi bilişim sistemleri uzaktan eğitim tezsiz yüksek lisans programının bu programda eğitim almakta olan öğrenci görüşleri ile

değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu araştırmanın Türkiye genelindeki diğer uzaktan eğitim programlarını değerlendirmeye yönelik olarak daha geniş katılım ile yapılması fayda sağlayacaktır.

Uzaktan eğitim programlarının bu şekilde değerlendirilmesi yetkililere ışık tutması açısından önemlidir.

KAYNAKÇA

Açık İlköğretim Okulu Sayısal Verileri. Web: <http://aio.meb.gov.tr/istat.html> adresinden 10 Aralık 2010 tarihinde alınmıştır.

Açık İlköğretim Okulu Tanıtım. Web: <http://aio.meb.gov.tr/tanitim.html> adresinden 25 Aralık 2010 tarihinde alınmıştır.

Açık Öğretim Lisesi. Web: http://www.aol.meb.gov.tr/sayfa_goster.asp?ID=50 adresinden 25 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Afyon Kocatepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksek Okulu. Web: <http://www.uemyo.aku.edu.tr/> adresinden 18 Şubat 2010 tarihinde alınmıştır.

Ahmet Yesevi Üniversitesi İnternet Üzerinden Eğitim. Web: <http://www2.yesevi.net/> adresinden 7 Mart 2010 tarihinde alınmıştır.

Aker, M. B. (2002). *Hipermedya destekli uzaktan eğitimi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Akkoyunlu, B. (1995). Bilgi Teknolojilerinin Okullarda Kullanımı ve Öğretmenlerin Rolü. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* Sayı:11 S:105-106.

Akman, E., Güler, İ. (2008). Biyomedikal Mühendisliğinde Uzaktan Eğitim Çalışmaları. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 1(2), 47-52

Algan, E. (12-15 Kasım 1996). *Uzaktan Eğitimde Teknoloji Kullanımı ve Geleceğin Teknolojileri.* Türkiye Birinci Uluslararası Uzaktan Eğitim Sempozyumunda sunuldu, Ankara.

Alkan, C. (12-15 Kasım 1996). *Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi*. Türkiye Birinci Uluslar arası Uzaktan Eğitim Sempozyumunda sunuldu, Ankara.

Alkan, C. (1997). *Eğitim teknolojisi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Ankara Üniversitesi Uzaktan Eğitim Sistemi. Web: http://www.ankuzem.ankara.edu.tr/menuler/1_ozgecmis.htm adresinden 8 Kasım 2010 tarihinde alınmıştır.

Antalyalı, Ö. (2004). *Uzaktan Eğitim Algısı Ve Yöneylem Araştırması Dersinin Uzaktan Eğitim İle Verilebilirliği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Isparta.

Arar, A., (15-16 Kasım 1999). *Uzaktan Eğitimin Tarihsel Gelişimi*, Birinci Uzaktan Eğitim Sempozyumunda sunuldu, Ankara: Kara Kuvvetleri Eğitim ve Doktrin Komutanlığı

Aşkar, P., Güngör, C. (2004). E-Öğrenmenin ve Bilişsel Sitalin Başarı ve İnternet Öz Yeterlik Algısı Üzerindeki Etkisi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27, 117.

Ateş, A., Altun, E. (2008). Bilgisayar Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 28 (3), 128.

Baksan, G. A. (2001). Türkiye’de Yükseköğretimin Gelişimi. *Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 21-32

Baturay, M., Bay, Ö. F. (2009). Uzaktan Öğretimi Tercih Eden Öğrencilerin Demografik Özellikleri. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 17-26

Bilgi e-mba. Web: <http://www.bilgiemba.net/tr/> adresinden 16 Kasım 2009 tarihinde alınmıştır.

- Bledsoe, C. A. (2008). *Distance education financial expenditures in north Carolina community colleges*. Unpublished doctorate's thesis, The University of North Carolina, Greensboro.
- Can, A., Gülnar, B. (23-25 Mayıs 2002). *Eğitim İletişiminde Teknolojik Araç Olarak SUZEP(Selçuk Üniversitesi Uzaktan Eğitim Programı)*, Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumunda sunuldu, Eskişehir.
- Coşgun, C. (2007). *Uzaktan Eğitim İçin Web Tabanlı Bir Platform Geliştirilmesi Ve Mekanik Derslerine Uygulanması*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Curabay, Ş., Demiray, E. (2002). *20. Kuruluş yılında Anadolu Üniversitesi açıköğretim sistemi ve açıköğretim fakültesi eğitim televizyonu(ETV)*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları
- Çallı, İ., Bayam, Y., Karacadağ, M. C. (23-25 Mayıs 2002). *Türkiye'de Uzaktan Eğitimin geleceği ve E-Üniversite*. Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumunda sunuldu, Eskişehir.
- Dabbagh, N., Ritland, B.,B. (2005).*Online Learning Concepts, Strategies and Application*. Ohio: Springer Boston.
- e-Atılım*. Web: http://www.ue.atilim.edu.tr/atilim_uzaktan_egitim.htm adresinden 19 Ocak 2010 tarihinde alınmıştır.
- Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü Tarafından Yürütülmekte Olan Projeler*. Web: <http://egitek.meb.gov.tr/KapakLink/Projeler/YurutulenProjeler.html> adresinden 5 Ocak 2010 tarihinde alınmıştır.
- Ekici, G., (2003). *Uzaktan Eğitim Ortamlarının Seçiminde Öğrencilerin Öğrenme Stilllerinin Önemi*. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 24, 49.

E-Öğrenim ile Eğitimde Zaman ve Mekan Engeli Kalkıyor. Web: <http://www.ue.gazi.edu.tr/eogrenme.html> adresinden 2 Ocak 2010 tarihinde alınmıştır.

Ertürk, S. (1982). *Eğitimde Program Geliştirme*. (Dördüncü Baskı). Ankara: Yelkentepe Yayınları

Gamble, A. L. (2009). *The effectiveness of e-learning in a multicultural environment*. Unpublished doctorate's thesis. The University of Capella.

Gökçe, A. T. (2008). Küreselleşme Sürecinde Uzaktan Eğitim. *D.Ü. Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 11, 1-12

Hakan, A., Özgür, A. Z., Kara, E., Kürüm, D. ve Özkanal, B., (2004). *Açıköğretim Sistemi Lisans Programlarının Değerlendirilmesi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayınları

Hızal, A. (1983). *Uzaktan öğretim süreçleri ve yazılı gereçler "eğitim teknolojisi açısından yaklaşım"*. Ankara: Sevinç Matbaası.

İçten, T. (2006). *Uzaktan Eğitim Öğrencileri İçin Web Tabanlı Çevrimiçi Sınav Sistemi Uygulaması Geliştirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

İnteraktif Eğitim. Web: <http://www.harran.edu.tr/harran/interactive.htm> adresinden 6 Ekim 2009 tarihinde alınmıştır.

İnternet Üzerinden Bilgi Yönetimi Ön Lisans Programı. Web: <http://by.emu.edu.tr/> adresinden 5 Nisan 2010 tarihinde alınmıştır.

İTÜ Uzaktan Eğitim Merkezi. Web: <http://www.uzem.itu.edu.tr/> adresinden 9 Şubat 2010 tarihinde alınmıştır.

- Kakar, M. (2008). *A synthesis of goog design practices for stand alone “global e-learning” for global organizations*. Unpublished doctorate’s thesis. The University of Concordia, Canada.
- Karaağaçlı, M. (2004). *Eğitimde teknoloji ve materyal*. Ankara: Pelikan Yayıncılık.
- Karayalçın, Y. (1959). *Mektupla öğretim*. Ankara: Güzel İstanbul Matbaası.
- Kaya, Y. K., (1981). *İnsan yetiştirme düzenimiz*. Ankara:Erk Basımevi
- Kaya, Z. (1996). *Uzaktan eğitimde ders kitapları ”Açıköğretim Lisesi Örneği ”*. Ankara: Pegama Yayıncılık.
- Kaya, Z. (2002). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Pegama Yayıncılık.
- Kazu, İ.Y., ÖZDEMİR, O. (23-26 Ekim 2002). *Teknik Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitimle İlgili Görüş ve Beklentileri*. XI. Eğitim Bilimleri Kongresinde sunuldu, Lefkoşa.
- Küçükahmet, L. (1998). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Ankara: Alkım Yayınları.
- Küçükahmet, L. (2003). *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme..* Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (2006). *Eğitim Bilimine Giriş*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Little, T. F. (2008). *An investigation of the link between learning styles and satisfaction with distance education in a small midwest university*. Unpublished doctorate’s thesis, University of Nebraska, Lincoln.
- Mahiroğlu, A., Coşar, M. (2008). Web Tabanlı Uzaktan Eğitimde Sıra, Hız ve İçerik Kontrollerinin Akademik Başarıya Etkisi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 63-83

Maltepe Üniversitesi Uzaktan Eğitim Birimi. Web:<http://muzeb.maltepe.edu.tr/maltepe-%C3%BCniversitesi-uzaktan-e%C4%9Fitim-birimi> adresinden 21 Şubat 2010 tarihinde alınmıştır.

MEB Tebliğler Dergisi (1998). Sayı:2492, s:1030-1046

Mesleki Açık Öğretim Lisesinin Tanıtımı. Web:

http://maol.meb.gov.tr/html_files/Meslek_Tanitim.html adresinden 28 Aralık 2009 tarihinde alınmıştır.

Mesleki ve Teknik Açık Öğretim Okulu. Web: <http://mtao.meb.gov.tr/tanitim.htm> adresinden 2 Ocak 2010 tarihinde alınmıştır.

Mongan, C. (19-21 Mart 1979). *Açık Üniversite ve Yönetim.* Üniversite Yönetiminin Uluslar arası Sorunları Sempozyumunda sunuldu, Ankara.

Nart, B. (2007). *Uzaktan Eğitim İçin Sınav Modülünün Hazırlanması.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Orhan, F., Akkoyunlu, B. (1999). Uzaktan Eğitim Yaklaşımında Temel Eğitim I. Kademe Öğretmenleri'nin Video Destekli Hizmet İçi Eğitimi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi.* Sayı:16-17 S:136.

Overcoming Time Place & Barriers. Web:

<http://www.cognitivedesignsolutions.com/ELearning/Time-Place.htm> adresinden 27 Mart 2010 tarihinde alınmıştır.

Özdem, C. (2007). *Uzaktan Hizmet İçi Eğitim Sistemiyle Bilgisayar Eğitimi Uygulamasının Değerlendirilmesi.* Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Özturan, M., Egeli, B., Darcan, O. (2000). Türk Üniversitelerinde Bilgisayar Ağlarının Uzaktan Eğitim aracı Olarak Kullanılmasına İlişkin Bir Araştırma. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18, 108-113

Sakarya Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi. Web:

<http://www.ido.sakarya.edu.tr/Admin/PageViewer.aspx?name=bilmuhpage> adresinden 23 Kasım 2009 tarihinde alınmıştır.

Scupham, J. (1972). *The open university*. British: International Broadcast Institute Ltd.

Süleyman Demirel Üniversitesi Uzaktan Eğitim Meslek Yüksek Okulu. Web: <http://uzem.sdu.edu.tr/index.php?dosya=uzaktan&tur=02> adresinden 5 Mart 2010 tarihinde alınmıştır.

Tuti, S. (2005). *Eğitimde Bilişim Teknolojileri Kullanımı Performans Göstergeleri, Öğrenci Görüşleri ve Öz-Yeterlik Algılarının İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Uşun, S. (2006). *Uzaktan eğitim*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Variş, F. (1998). Temel Kavramlar ve Program Geliştirmeye Sistemik Yaklaşım. Hakan, A. (Editör). *Eğitim Bilimlerinde Yenilikler*. Ankara. Nobel Yayın Dağıtım, ss.14-21

Varol, A., Bingöl, A. F. (23-25 Mayıs 2002). *Türkiye’de Uzaktan Öğretim ve Fırat Üniversitesi’nin Uzaktan Öğretim Hedefleri*, Açık ve Uzaktan Eğitim Sempozyumunda sunuldu, Eskişehir.

Varol, A., Türel, Y. K. (January 2003). Çevrimiçi Uzaktan Eğitimde İletişim Modülü. *The Turkish Online Journal of Educational Technology – TOJET*, vol:2

Visser, Y.L., Visser, L., Simonson, M., Amirault, R. (2005). *Trends and issues in distance education*. United States of America: Information Age Publishing.

Yalın, H. İ. (2005). *Öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme*. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Zırhlıoğlu, Ç. (2006). *Türkiye Geneline ve Bölgeler Arasında Bilgisayar Kullanımı ve Uzaktan Eğitim İle İlgili İstatistiksel Analiz*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Williams, G. H. (2009). *A digital field of dreams: the social construction of distance education programs at public universities*. Unpublished doctorate's thesis, University of Arizona, Tuscon.

EKLER

EK-1

GAZİ ÜNİVERSİTESİ BİLİŞİM SİSTEMLERİ UZAKTAN EĞİTİM TEZSİZ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI DEĞERLENDİRME ARAŞTIRMASI

ANKET FORMU
“ÖĞRENCİLER İÇİN”

Hazırlayan
GÜLİSTAN YADİGAR

ANKARA-2010

Sayın Katılımcı,

Bu anket formu Gazi Üniversitesi Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programı'nda eğitim almakta olan öğrencilerin görüşleriyle takip etmekte oldukları programı değerlendirmek amacıyla hazırlanmıştır.

Anket iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde kişisel bilgilerinizi tespit etmeye yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci bölümde ise eğitim almakta olduğunuz program hakkındaki görüşlerinizi tespit etmeye yönelik sorular yer almaktadır. Ankete vereceğiniz bilgiler yapacağımız araştırmaya ciddi katkılar sağlayacak ve cevaplarınız tamamıyla gizli tutulacaktır. Zaman ayırdığınız için teşekkür ederim.

Gülistan YADİGAR

Bilişim Teknolojileri Öğretmeni

Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Eğitim Programları ve Öğretimi Bölümü Yüksek Lisans Öğrencisi

BÖLÜM I

KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz

a.Bayan b.Bay

2. Yaşınız

a.19-25 b.26-35 c.36-45 d.46-65 e.65 Ve Üstü

3. Medeni durumunuz

a.Evli b.Bekar c.Başka (Belirtiniz).....

4. Mezun olduğunuz okul türü

a.Düz Lise b.Anadolu Lisesi c.Fen Lisesi d.Meslek Lisesi
 e. Başka (Belirtiniz).....

5. İş durumunuz

a.Çalışmıyorum b. İşçiyim c. Memurum d.Başka(Belirtiniz).....

6. Çalışıyor iseniz çalışma saatleriniz.

a.Tam gün b.Yarım gün c. Başka (Belirtiniz).....

7. Gazi Üniversitesi Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programında öğrenim görmekteki amacınız nedir?

a. İlerleyen teknolojiye ayak uydurmak b. İş hayatımda gerekli
 c. Kendimi geliştirmek d. Alanımda uzmanlaşmak
 e. Başka (Belirtiniz).....

8.Yüksek lisans eğitiminizde uzaktan eğitim programını tercih etme nedeniniz nedir?

a. Çalışma zamanının esnek olması
 b. İstedğim her yerden eğitime devam edebilme imkânı
 c.Kendi öğrenme hızıma göre öğrenme şansı(d.İş hayatının yoğunluğu
 e.Başka (Belirtiniz).....

9.Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programını nereden takip ediyorsunuz?

a. Evde b.İşte c.internet cafede d.Başka (Belirtiniz).....

10.Gelecekte başka bir eğitim almak isterseniz yine bir uzaktan eğitim programı tercih eder misiniz?

a. Evet b.Hayır c. Kararsızım d.Başka(Belirtiniz).....

11.Gazi Üniversitesi Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programının takibinde en çok karşılaştığınız problem nedir?

a.Dersleri bilgisayardan takip etme zorluğu b. İnternet bağlantısında sorun yaşanması
 c.Bireysel olarak çalışmaktan kaynaklanan motivasyon sorunu d. Sorun yaşamıyorum
 d. Başka (Belirtiniz).....

BÖLÜM II

Aşağıdaki soruları Gazi Üniversitesi Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programına göre yanıtlayınız.	ÇOK İYİ	İYİ	KARARSIZIM	KÖTÜ	ÇOK KÖTÜ
12. Uzaktan eğitim programında internet üzerinden hazırlanmış ders içeriklerinin takip edilmesi					
13. Öğrencilerin sisteme kayıt oldukları andaki kullanıcı adı ve parolaları ile derslere girebilme					
14. Öğrencinin sisteme girdiği anda tüm duyuruları görebilmesi					
15. Aynı dersleri aynı dönemlerde alan öğrenciler için sanal sınıf oluşturma					
16. Öğrencilere dersleri kendi bireysel hızlarına göre takip edebilme şansı verilmesi					
17. Öğrencilere eş zamanlı iletişim ortamı sağlanması					
18. Ders içeriklerinde kullanılan ses, video, görüntü gibi öğelerin sorunsuzca çalışması					
19. Öğretim elemanlarının öğrencilere ödev vermesi ve ödevleri takip etmesi					
20. Öğretim elemanları ile öğrenciler arasında eş zamanlı iletişim sağlanması					
21. Öğretim elemanları ile öğrenciler arasında eş zamanlı olarak Sağlanan iletişimin derslerin kalıcılığına etkisi					
22. Uzaktan eğitim ile öğrenilmesi beklenen konuların öğretimi					
23. Alınacak derslerin adı, kodu, kredisi gibi ders bilgilerinin açık bir şekilde belirtilmesi					
24. Dersin hedeflerinin açık bir şekilde belirtilmesi					
25. Alınacak derslerin başarılı bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli olan ön Koşul ve beceriler hakkında bilgi verilmesi					
26. Ders içeriklerinin yeterliliği.					
27. Ders içeriklerinin somuttan soyuta düzenlenmesi					
28. Ders içeriklerinin basitten karmaşığa düzenlenmesi.					
29. Ders anlatım dilinin anlaşılabilirliği					
30. Derslerin yürütülmesinde kullanılması gereken araç-gereçler hakkında bilgi verilmesi					
31. Ders içeriklerinin güncelliği					
32. Ders anlatımında kullanılan örneklerin yeterliliği					
33. Ders içerikleri sunulurken öğrenmeye yardımcı öğelerin belirtilmesi					
34. Öğrencilerin istedikleri yer ve zamanda derse erişiminin sağlanması					
35. Öğrencilere uygulamalı olarak verilmesi gereken derslerin öğretilmesi					
36. Öğrencilere öğrenme durumlarına ilişkin dönüt sağlanması					
37. Öğrencilere yerinde ve zamanında dönüt yapılması					
38. Öğrencilere herhangi bir soruyla karşılaşmaları durumunda yardım sağlanması					
39. Öğrencilerin öğrenme sürecine etkin bir şekilde katılımının sağlanması					
40. Yapılan değerlendirme süreçleri					
41. Ders anlatımında kullanılan yöntemlerin uzaktan eğitime olan uygunluğu					
42. Uzaktan eğitim yoluyla alınan derslerin ihtiyacı karşılama durumu					
43. Uzaktan eğitim yolu ile verilen derslerin kalıcılığı					
44. Bilişim Sistemleri Uzaktan Eğitim Tezsiz Yüksek Lisans Programının başarısı					

EK-2